

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Disputatio III. de oratione publica, seu in choro facta horarum
Canonicarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

peribus erogare, potes non solum pauperibus loci, in quo est beneficii sicut sed etiam quibuslibet aliis facere. Quia in supradicta constitutione non limitatur, sub nomine pauperum, quolibet opera pia in utilitatem pauperum redundantia, & iustitia pro animabus purgatorij intelliguntur. Sic tenent & latius expendunt Suarez lib. 4. de hor. can. cap. 30. à num. 18. Bonacina ibi disp. 1. quest. 5. p. 4. à n. 1.

12 Sed an sibi beneficiatus applicare fructus possit, si vere pauper sit? Credo probabilius posse. Quia ipse non debet esse deterioris conditionis aliis pauperibus; & quia ipse non tam sibi applicat quam Pontifex ipsi. Sic Nau. c. 25. n. 191. Lessius l. 2. c. 34. n. 173. Sual. l. 1. de hor. can. c. 30. n. 21. Bonac. disp. 1. q. 5. part. 4. n. 8. Toletus lib. 2. c. 13. n. 5. Neque obstat in supradictis constitutionibus dici beneficiatum non facere fructus suos, sed illos tanquam iniuste perceptos obligatum esse restituere: quia hoc intelligitur dum ipse sibi ratione paupertatis non applicauerit.

13 Huius doctrinæ duplicem limitationem Doctores apponunt. Prima est nisi aliud confert, aut rationabiliter praesumat Pontifex velle. Nam esto velit Pontifex pauperibus illos fructus restituere, potest non quibuslibet, sed certis applicare, & alios excludere, ut de se constat. Credo autem nolle Pontificem beneficiato pauperi fructus applicare, quos ipse fixus hac sibi applicatione faciendi titulo paupertatis, recitationem omittit. Quia credendum non est velle Pontificem occasionem peccandi supplicare. Quare in Bulla compositionis eos à privilegio compositionis excludit, qui sub spe compositionis furantur, & ita tenet Bonac. disp. 1. quest. 5. part. 4. n. 9. Tolet. lib. 2. cap. 12. dist. 3.

Secunda limitatio est nisi ex consuetudine, aut speciali statuto, & lege applicati sint fructus amissi ob non recitatum officium alicui operi certo. Quia tunc non licet, nec sibi, neque aliis pauperibus, aut alteri pio operi applicare. Quia Concilium Lateranense, & Pius V. non videntur voluisse derogare hanc legem, & consuetudinem; sed tantum applicare fabricæ beneficij, vel pauperibus eos fructus, qui applicati non sunt. Adde quamlibet consuetudinem, statum, & legem applicantem fructus certo pio operi derogatoriam non esse legis applicantis fabricæ, vel pauperibus, vel illius latitudinem quasi reitingere, & coactare. Ergo obseruanda est, & ita docet Tolet. lib. 2. c. 12. dist. 3. Suar. c. 30. n. 18. Rodrig. 1. p. sum. c. 146. n. 3. Bonacina disp. 1. quest. 5. p. 4. n. 9. Illiusius tract. 23. cap. 10. n. 324. & alij.

14 Ex his patet non posse compositionem fieri super fructus sic amissos, quando fructus sunt applicati ex consuetudine, aut ex constitutione certo alicui operi. Dubium tamen est, an distributiones quotidianæ, & grossæ fructus, quos Canonici amittunt, ob omissionem recitationem priuam sint applicata aliis Canonici, aut mensæ capitulari, sicut sunt applicatae ob non recitandam? Affirmant supradicti Doctores, & alij plures relati à Garzia 3. p. de benef. c. 1. n. 35. & mouentur, ex capitulo de Clericis non residentibus, & ex Trid. sess. 21. can. 3. Et sess. 34. c. 12. Verum meo iudicio supradicti textus solum probant ob non recitandam fructus esse applicatos aliis Canonici residentibus: At cum nihil loquantur de applicatione ob non recitandam priuam, dicendum est seruandam esse constitutionem Pij V. & Concil. Lateranens. applicantem hos fructus fabricæ beneficij, vel pauperibus. Adde Canonici residentem, & non recitandam, esse ratione residentie lucrere quotidianas distributiones, ob non recitandam illas amittit. Sed non amittit illas, ex text. in canonico de cleric. non resident. neque ex aliis locis Tridentini: sed solum ex supradicti Concilij Lateranens. & Pij V. constitut. Ergo neque aliis applicandæ sunt, nisi illis, quibus supradictæ constitutiones applicant, & ita tenet Garzia supra. Tolet. tract. de hor. can. controuers. 10. disp. 6. circa finem.

15 Vadeo in inferum, præter supradictam penam, & obligationem restituendi fructus male perceptos posse beneficiatum horas omittentem, post semestrem excommunicari, & suspendi, & beneficio priuari, si intra quindecim dies postquam monitus est his saltem non recitauerit. Habetur in supradicti Concilij Lateranens. & nouit Valquez de beneficiis c. 4. §. 1. dub. 8. in fine. num. 45. Bonacina de horis canonicis quest. 5. p. 2. in fine.

16 Duodecimo inferunt, de Pensionariis non recitantibus officium priuari B. Virginis idem esse dicendum, ac dictum est de beneficiatis? peccare inquam mortaliter post obtentam pensionem, si non recitauerit; & transacto semestri obligatos esse restituere integros fructus perceptos: quia nullum officium præter recitationem exequuntur, ratione cuius ab integra restitutione excusari possint. Sic colligitur ex supradicta Constitutione Pij V. & tradit Suarez cap. 30. in fine. Bonac. part. 2. n. 21. Petrus Nauarr. lib. 2. de restit. c. 1. n. 199. & alij apud ipsos.

17 Dubium tamen est, An possit hic pensionarius à beneficio pensionem accipere? Item, An possit ipse beneficiatus pensionem retinere? Et ratio dubij est: quia pensionarius non recitans est incapax illius recipiendæ. Ergo malefacit illum recipiens. Ergo tenetur ab illius receptione abstinere. Ergo beneficiatus ei tradere non debet. Ergo poterit sibi retinere. Probo hanc vltimam consequentiam. Quia solum obligatos est beneficiatus pensionario ex fructibus sui beneficij pensionem concedere, quos pensionarius capax illius est. Quia ratione plures Doctores censent excommunicato pensionario, non esse obligatum beneficiatum tradere pensionem: quia est incapax illius. Cum ergo ob non recitandam

recitationem sit etiam incapax, efficitur pensionem illi tradi non debere. Nihilominus tenendum est non peccare hunc pensionarium accipientem pensionem, non sibi retinendam, sed tradendam fabricæ beneficij, vel pauperibus, sicut non peccat beneficiatus non recitatus accipiens beneficij fructus, si illos accipiat non sibi, sed pauperibus, vel fabricæ beneficij applicandos. Neque potest beneficiatus pensionem retinere, quia pensionarius non recitauit, sicut neque possunt fideles fructus retinere, quia beneficiatus horas non exolvit. Sic Suarez dicto lib. 4. de hor. can. c. 30. in fine. Ratio est, Quia beneficiatus obligationem, habet tradendi pensionem in sustentationem pensionarij: est enim illa pars fructuum à beneficio extracta, & pensionario applicata, sicuti fideles sunt obligati tradere beneficiato fructus beneficij in illius sustentationem, ut ipse beneficiatus pro ipsis oret, & alia officia ministret. Si autem Beneficiatus ea officia non præstat, non tenetur fructus beneficij, à quibus accipit, reddere: quia ipsi non tradiderunt eos fructus sub conditione, ut officia præstet. Sed absolute, eo tamen fine, ut illa munera possit præstare, vel saltem sub eo onere, ut illa munera præstet, Ecclesia verò beneficiato, impositum obligationem recitandi, qua non impleta inhabilem eum constituit sibi fructus retinendi, & obligauit ut eos tanquam iniuste perceptos traderet fabricæ beneficij, vel pauperibus, non autem illis, à quibus acceptat. Sic dicendum de pensionario.

DISPUTATIO III.

De Oratione publica, seu in choro facta horarum Canonicarum.

NOIO immorari in declaranda convenientia huius publicæ orationis: quia sanis mentibus sufficit, sic esse ab Ecclesia institutum, & à tempore Apostolorum vsu, consuetudine approbatum. Videri potest Suarez lib. 4. de hor. can. per octo capitula tem vltimè expendens. Quo circa examinandum est quæ personæ hanc publicam recitationem possint, & teneantur facere; Et quomodo illam præstare debeant; & sub qua pena: & an aliquæ ad sint causæ excusantes.

PUNCTVM I.

Quæ persona possint, & teneantur horas canonicas publicè in choro recitare.

- 1 Hoc officium ad Clericos & laicos pertinet: ad clericos & religiosos propriissime.
- 2 An obligentur? Proponitur dubitandi ratio.
- 3 Esse in Ecclesia præceptum publicè recitandæ adstruitur.
- 4 Spectato iuris rigore in omnibus Ecclesijs Cathedralibus, & Collegiatis & Regularibus adest præceptum.
- 5 Ex consuetudine in pluribus Ecclesijs hoc præceptum temperatur.
- 6 Vbi est consuetudo sic recitandæ obligantur superiores & Prælati curam habere.
- 7 Ratione ordinis nullus Clericus obligatus est officium publicè recitare.
- 8 Qui sentiant & qua ratione probent Episcopum obligatum esse choro interesse.
- 9 Probabilius est ex munere Episcopatus hac non teneri obligatione.
- 10 Parochi spectato iure antiquo obligati sunt choro interesse.
- 11 Assenta consuetudine ab hac obligatione excusantur.
- 12 Nullus religiosus particularis obligatur horas in choro dicere.
- 13 Canonici seu præbendati obligati sunt sub graui culpa officium in choro recitare, iuxta consuetudinem suæ Ecclesiæ.

Certum est hoc officium non solum ad Clericos, & religiosos, sed etiam ad laicos pertinere, ut probat recepta consuetudo, quia officium psallendi in choro non est officium requirens ordinem, cum sit commune omnibus Christianis, ut videtur decidi c. Psalmista. 23. d. ibi Psalmista, id est, canonicor possit absque scientia Episcopi, & consequenter absque eius ordinatione, sola iussu presbiteri officium cantandi suscipere. Sic tradit pluribus exonans Suarez l. 1. de hor. can. c. 9. à n. 3. Consensit Bonacina disp. 2. de hor. can. quest. 1. p. 1. n. 8. At non ad quoslibet laicos promiscuè hoc officium pertinet, sed ad illos, qui à Clericis ad hoc munus obeundum deputati sunt, & ratione huius deputacionis, à reliquorum fidelium cetero separantur, & in unum locum cum Clericis congregantur, ut sic maiori cultu & decentia

ESTRUCIAO
TONI
III

decencia officium diuinum celebratur. Clericis & ipsis laicis electis canentibus, reliquo fidelium cetero audiente.

Ad Clericos vero & religiosos proximè pertinet hoc officium. Quia proprium illorum est Deum laudare, & pro populo intercedere, ipsūque ad deuotionem excitare. Bonacin. *disp. 2. de horis can. g. 1. p. 1. n. 7.*

2. Dubium iam est. An ad hoc munus obeundum obligentur. Et ratio dubitandi est. Quia recepta est consuetudo psallendi in Cathedralibus, & Collegiatis, regularibusque Ecclesiis officium diuinum; ita ut absque scandalo omitti non possit. Sed hoc officium diuinum necessariorum debent præstare Clerici, & religiosi. Ergo ipsi obligati sunt; quia sine obligatione particularium hæc obligatio communis impleri non potest.

3. Pro decisione huius dubij præmitto primò, in Ecclesia præceptum esse diuinum officium publice recitandi. Colligitur ex *c. ultimo 29. d. vbi Clerico Ecclesie deputato pœna depositionis imponitur, si Matutinis, & Vespertinis horis recitandis (hoc est omnibus horis tam manè, quam Vespere) ad Ecclesiam non accesserit. Est ergo obligatio grauis recitandi in Ecclesia diuinum officium: siquidem deputati non accedentes pœna graui depositionis puniuntur. Et *c. 1. de celebratione Missarum* datur facultas anticipandi horas Clerico rustico, dummodò horis competentibus iuxta possibilitatem, aut à se, aut à scholaribus publicè compleantur. Supponit Pontifex (*vt bene dicit Suarez statim referendus*) obligationem esse publicè recitandi. Congruentia huius obligationis est manifesta. Nam Ecclesia non solum intendit officio diuino deuotionem Ecclesiarum promouere, sed etiam totius populi, ipsūque ad deuotionem excitare, ut dixit S. Thom. *Opus. 19. c. 5. ibi, orationibus & psalms vacare in Ecclesia, est quoddam opus publicum ad Ecclesiam adificationem ordinatum*, hoc autem obtinere Ecclesia non potest, nisi publicè officium diceretur, & eo in loco vbi populus congregatur. Conueniens ergo fuit hæc institutio. Videndus Suarez *lib. 4. de hor. canon. c. 10. n. 2. Fillucius tom. 2. tract. 23. c. 4. q. 4. Bonacin. disp. 2. de hor. can. g. 1. p. 1. n. 1. & alij.**

4. Præmitto secundo, spectato iuris rigore in omnibus Ecclesiis Cathedralibus, Collegiatis, Regularibus, & Parochialibus, extat obligatio dicendi publicè diuinum officium singulis diebus. Colligitur apertè ex *Clement. 1. de celebrat. Missarum*, vbi dicitur. *In Ecclesiis Cathedralibus, Regularibus & Collegiatis, deuotè psallatur, in aliis vero conuenienter & debite celebratur diuinum officium diuinum pariter & nocturnum. Item c. 1. de celebrat. Missarum*, Presbytero Parochiali mandatur, ut per se, vel per scholares: (hoc est per minores Clericos secundum Innocentium & Hostiensium ibi, & Durant. *lib. 3. de ritibus c. 23. n. 7.* vel per Suarez *lib. 4. de hor. canon. c. 9. n. 5.* filios fidelium, qui in Ecclesia docentur, & instruantur, iuxta *cap. v. quisque de vita & honestate Clericorum*, diuinum officium horis competentibus compleatur: non solum die dominico, & festiuo, sed etiam, diebus feriatis: siquidem permittitur hic Presbytero ad opus rurale exire, officio per se, vel per scholares publicè recitatio. Idem colligitur ex *c. ultimo. 92. d. vbi* depositionis pœna ferendus est Clericus Ecclesie deputatus si intra ciuitatem fuerit, vel in loco, vbi Ecclesia est, & ad quotidianum psallendum officium, Matutinis, & Vespertinis horis ad Ecclesiam non accesserit, Supponit ergo esse Ecclesias plures, in quibus diuinum officium psallitur. Denique in *c. Dolentes de celebrat. Missarum*, districte præcipitur, officium diuinum celebrari à Clericis, quod non solum de priuata recitatione, sed potius de publica intelligendum est. Sic docet Suarez *alij relati lib. 4. de hor. canon. c. 10. n. 3. Bonacin. disp. 2. q. 1. n. 2.* Et ratio deducitur ex præcedenti supposito. Si enim necessarium est ob necessitatem populi diuinum officium publicè celebrari; iustum & æquum erat, ut in Ecclesiis dignioribus, & principalibus celebraretur: quia ibi maiori cum solemnitate, deuotione, & fidelium concursu, celebrabitur. In Ecclesiis vero simplicibus, seu Capellis nulla est ex vi iuris communis obligatio publicè officium celebrandi, sed spectanda est eorum institutio, & iuxta illam metiendā est obligatio.

5. Verum etiam hoc ita est spectato iuris rigore: ut ex consuetudine in pleribus Ecclesiis præcipue Collegiatis, & Parochialibus, imò & regularibus, temperatur obligatio publicè recitandi. Vt solum pro diebus Dominicis & festiuis, vel aliis solemnioribus sit. Imò in aliquibus ex toto est hæc obligatio extracta, tum ob tenuitatem stipendij quod insufficientem videbatur ad hanc obligationem grauem, & continuam apponendam: tum ob paucitatem ministrorum, ob quam non poterat debite, & decenter officium celebrari. Adde in alijs aliquarum religionum consuetudinem esse introductam à principio suæ institutionis non psallendi in choro, eo quod alijs grauioribus Ecclesie ministerijs, & officijs sint occupati, iuxta *text. in c. Sancta Rom. 92. d. & Gloss. ibi* Quapropter spectanda est consuetudo, quæ si ex supradictis causis introducta sit, sufficiens erit obligationem iuris communis derogare; quia est iuri conformis. Sic Suarez & Bonacin. *suprà* & alij apud ipsos.

6. Præmitto tertio, in Ecclesiis vbi consuetudo viget diuinum officium publicè celebrandi, obligati sunt sub graui culpa, eorum Prælati & Superiores curam & sollicitudinem habere, ne vquam omitantur. Habentur expressè *Clem. 1. de celebrat. Missarum*. Vbi ad uitandam Dei, & Apostolicæ sedis indignationem

præcipitur, iis prælati hanc curam & sollicitudinem habere. Ratio est manifesta. Quia ad Prælatum, & Superiorem communitatis spectat curare, ut obligationes communitatis executioni mandentur: quia ipsi communitas est regimen communitatis. Cum autem ipse solus hanc obligationem recitandi officium diuinum exequi non possit; efficitur obligatum esse diligentem adhibere, ut alij exequantur. Ipse tamen ex vi huius obligationis non tenetur magis assistere choro, quam alij particulari: nisi forte ratione maioris exempli, vel scandali vitandi. At si prælati negligens fuerit, vniquisque ex communitate tenetur procurare, ne officium hoc omitatur. Quia deficienti prælati obligatio munerum, & officiorum communitatis ad particulares descendit. Suarez *lib. 4. de hor. canon. c. 10. n. 8. in nota n. 5. & 18.* His tanquam ceteris præmissis dubitationi respondeo sequentibus conclusionibus.

7. Prima Conclusio. Nullus Clericus ratione ordinationis obligatus est officium diuinum publicè in Ecclesia celebrare: quia nullus est textus hanc obligationem inducens Clericis ratione ordinis, sed solum ratione beneficii. Nam *c. vi. 92. d. & Clem. 1. de celebrat. Missarum*, & *c. 1. eodem titulo*, loquuntur de Clericis Ecclesie deputatis ratione beneficii, ut expenditur constar. Alijs subdiaconus obligatus esset, & quilibet in minoribus constitutus cum ratione ordinis Ecclesie sit deputatus, infertur. Ergo Clerici exempti sunt ab hac obligatione. Et ita consuetudo recepta obrinet. Sic docet Nauarrus *de creat. c. 4. Azor. lib. 10. c. 11. quest. 8. Valentia 2. disp. 6. q. 2. p. 10. S. 6. Suarez lib. 4. c. 10. n. 10. Bonacin. disp. 1. de hor. canon. g. 2. p. 5. n. 5.*

8. Solum de Episcopis, & parochis est inter Doctores controuersia: An obligati sint diuinum officium in Ecclesia persolvere. Et quidem de Episcopis tenet Syluester *verb. Hora. q. 10. & Angelus eodem verbo. n. 28. Tabienna n. 29. Probant primò, ex c. Episcopus 41. d. vbi Concilium Cathaginense, c. 15. ordinat Episcopo non hospitium longè ab Ecclesia habeat: quod videtur esse, ut obligationi choro assistendi commodius satisfacere possit. Secundo, ex *c. Peruenit. 7. quest. 1.* Vbi mandatur Episcopo in Ecclesia sua residere. Tercio, ex *c. 1. de celebrat. Missarum*. Vbi prælati conceditur ex causa abesse à choro. Ergo illa cessante obligatio habetur. Quarto, ex *c. Episcopus de consecratione, d. 3.* vbi cauetur: ne die Dominico absit ab Ecclesia, cui proximus fuerit, nisi infirmitate fuerit impeditus. Ergo saltem diebus Dominicis hanc obligationem habet. Neque defecto ratio pro hac sententia. Cum enim Episcopus magis principaliter omnium Ecclesie deputatus sit, conueniens erat strictiori obligatione teneri. Cum igitur (ut postea dicemus) Canonici, & Præbendati obligationem habeant assistendi, à fortiori Episcopus pinguioribus redditibus habens eam obligationem lubere debet.*

9. Nihilominus probabilis sentio ex munere episcopatus non esse obligatum episcopum choro interesse quotidie, imò nec diebus festiuis, & Dominicis, sed solum quoad ob occurrentem causam, tum exempli, tum scandali vitandi, tum muneris sui præstandi visum fuerit. Sic D. Th. 2. 2. q. 9. art. 2. ad 3. *Garcia de beneficiis 3. p. c. 2. n. 181. dub. 1. & n. 480. Suarez de Religione tom. 1. lib. 4. de hor. canon. c. 10. n. 13. Valentia 2. disp. 10. quest. 6. p. 2. ad finem. Bonacin. disp. 1. de hor. canon. quest. 3. p. 5. n. 9. Fillucius tr. 23. d. 4. q. 8. Carolus Macigni. de horis canon. c. 57. & alij relati à Bonacin. & Suarez, *suprà*. Secunda pars conclusionis, quæ est de obligatione extrinseca satis constat. Priorem vero partem ea ratione probò: quia nemini est imponenda obligatio, nisi ex manifesto textu, vel ratione constat. At nullus est textus, qui hanc obligationem Episcopi iudicet; neque est ratio efficax illam petens. Ergo asserenda non est. Minorem probò discurrèntè per textus supra relatos. Canon enim Episcopus, nullum habet verbum præceptiuum, & concessio, quod in illo Canone præcipitur Episcopum hospitium non longè ab Ecclesia habere: non inde inferitur obligatum esse choro interesse: cum id præcipi possit ob varios fines, ut commodius gubernationi temporali, & spirituali subditorum atenderetur: tum ut officiis diuinis, si vellent, assisteret, tum ut subditis commodiorem accessum ad illum haberet. Textus item in *c. peruenit ad nos*, de Residentia in Ecclesia propria seu in loco beneficii loquitur, quæ quid distinctum est ab assistentia in choro. Non enim obligabatur ille Episcopus choro assistere, sed solum ne per diuersa loca vagaretur, & in propria Ecclesia resideret: resideret autem quoties ibi commoratur, etiam si choro non intersit. *Caput vero primum de celebrat. Missarum*, non de Episcopis, sed de parochis seu Presbyteris loquitur: de quibus est specialis ratio, cum non sint ita grauibz ministerijs, ac Episcopi occupati. Denique *caput. Episcopus de consecratione*, solum probat debere Episcopum debere Dominicis Ecclesie interesse, non quod omnibus horis Canonici, sed ad summum sacrificio Missæ, de quo loquebatur textus. Neque hoc sub obligatione videtur inueniri, cum vsus fuerit textus verbo *debet*, quod sanè decentiam importat, non obligationem, vel satis colligitur ex *lege solus. §. 1. ff. de noui operis nunciat.* & tradit Tufches *2. 2. lit. D. conel. 32. n. 3.* Suarez *dist. c. 10. n. 13. in fine.* Bonacin. *n. 10. in fine.* quamuis multis relatis contrarium doceat Sanchez *lib. 4. de Matr. d. 2. n. 22.* Quod autem nulla ratio efficax sit hanc obligationem persuadens patet. Quia licet Episcopus strictius, quam alij Canonici, & præbendati, Ecclesie deputatus sit, & ob hæc strictius videbatur obligandus choro interesse: at quia alia munera exerceat quæ non exercent præbendati, alique grauioribus ministerijs*

ministeris docendi populum, prædicandi Evangelium, gubernandi subditos, vitandi Ecclesiam occupatus sit, merito ab obligatione assistendi choro censetur exemptus, iuxta text. in *cin. Sancta Rom. 92. d. 2. Thom. quæst. 91. art. 2. ad 3.* executionem à chori obligatione Prælatos obligatos docere populum, vpotè grauioribus ministerij occupatos. Neque obicit aliquos prælatos non concionari, sufficit, si per alios concionentur, & ipsi huius ministerij curam habeant. Quocirca per se nullam habet obligationem Episcopus assistendi choro diebus determinatis. Verum etsi hoc ita sit, expedit tamen ut choro Dominicis, & festis, & præcipuè solemnioribus festiuitatibus assistat, ut sic aliis sit in exemplum.

10 De parochis maior est dubitatio: An ratione sui muneris obligati sint officium diuinum publice recitare? Et quidem si ius scriptum & antiquum spectemus, credo obligatos esse singulis diebus publice officium recitare: tum ex *c. finali 92. d. 4.* vbi Presbyter & Diaconus deponi mandantur, si moniti ab Episcopo horis Canonicis in Ecclesia perfoluendis non interfuerint, & *c. 1. de celebratione Missarum*, Presbytero rurali permittitur ad colendos agros exire, si per se vel per scholares penum horarum competentibus horis perfoluat. Signum ergo est ex se obligationem habere. Siquidem ratione pauperum, & necessitatis colendi agros exortatur à personali recitatione publica. Idem colligitur ex *Clement. 1. de celebratione Missarum*, vbi postquam dixerat in Ecclesiis Cathedralibus, Regularibus & Collegiatis deuote psallendum esse. Subdit Pontifex in alijs vero Ecclesijs (quæ non possunt esse aliæ, quam parochiales) conuenienter, & debite celebratur diuinum officium, diuinum pariter, & nocturnum. Debet ergo per parochum aliisque beneficiatos celebrari. Ergo per se habent obligationem.

11 Verum si consuetudinem spectemus plurimi sunt parochi, & in parochialibus Ecclesijs beneficiati, qui ab hac obligatione publica recitandi exempti sunt. Tum quia in ipsis Ecclesijs ob tenues redditus beneficij horæ Canonicæ non dicuntur singulis diebus, sed ad summum diebus Dominicis, & festis, & in his non omnes horæ, sed solum Vesperæ, in alijs vero neque etiam his diebus dicuntur. Ergo ij parochi, & illarum Ecclesiarum beneficiati ad horas Canonicas publice recitandas non ardeant. Quoties autem est consuetudo dicendi in parochialibus Ecclesijs diuinum officium, parochus præcipue obligatus est nisi ex causa legitima impediatur, ea autem intercedente, substitutum debet apponere. In his conueniunt communiter Doctores, ut videre est apud Suarez *lib. 4. de hor. can. cap. 10. n. 4. & 11.* Bonacin. *disp. 1. de hor. canon. quæst. 3. p. 5. num. 12.* Filliuc. *trist. 23. c. 4. quæst. 6. n. 13.* Quælibet autem causa rationabilis sufficit, ut parochus per se hoc officium dicere excusetur, præcipue vno, vel altero die, ut satis colligitur ex *c. 1. de celebr. Missarum*.

12 Secunda Conclusio, per se loquendo nullus particularis religiosus adstringitur sub graui culpa horis in choro dicere. Quia neque obligantur ex iure scripto, neque ex consuetudine, neque ex accepto stipendio. Ergo ex nullo capite. Ex iure namque non obligantur, quia nullus est textus ad sic dicendum obligans. Nam *Clement. 1. de celebr. Missarum*, quæ solet ad id probandum adduci, id non probat, quia solum dicit in Ecclesijs Cathedralibus, Regularibus, & Collegiatis officium diuinum debite psallatur. Ex quibus verbis inferitur adstringi ad dicendum diuinum officium, & Prælatum curam esse habiturum, ut sic dicatur: posseque subditis, quos voluerit sub præcepto obedientiæ, ad sic dicendum obligare. Non tamen inferitur quemlibet particularem religiosum ex vi illius textus esse obligatum. *Cap. item finale. 92. d. 2. c. 5. de celebratione Missarum*, & alia, quæ adducuntur nihil de religiosis agunt, sed de Clericis Ecclesias deputatis per beneficium. Ex consuetudine autem regulariter non censo hanc esse obligationem. Quia in nulla religione agnosco hanc esse consuetudinem, ita grauius obligantem, si tamen alicubi sit, obseruanda erit. Denique ex stipendio accepto, nulla est obligatio imposita in particulari religioso. Tum quia ipse non accipit stipendium, sed communitas. Tum quia ipsum stipendium non est datum sub hac obligatione. Sed solum est datum in sustentationem religiosorum: ut Deo liberius inferuiant, & benefactores Deo commendent. Quocirca religiosus in particulari solum ad chorum adstringitur ex vi suæ regulæ, & instituti, quod regulariter ad culpam non obligat religiosum, sed ad penam subeundam, si deficiat. Prælati autem (ut dixi) licet specialiter obligati sit curare, ne officium diuinum in choro omittatur, non tamen specialiori obligatione adstringitur ibi assistendi, quam adstringuntur alij religiosi, imò facilius quam alij excusari potest ab illa assistentia, ob occupationes sui muneris occurrentes. Sic Suarez *lib. 4. de horis canon. c. 10. num. 16. c. 8.* Bonacin. *disp. 2. quæst. 1. p. 1. num. 9.* & alij apud ipsos. Hinc inferitur à fortiori moniales choro non esse obligatos, nisi iuxta obligationem regulæ, quæ regulariter non ad culpam, sed ad penam subeundam obligat. Sic Bonacin. *supra. n. 11.*

13 Tertia Conclusio Canonici, seu præbendati Ecclesiarum Cathedralium, & Collegiarum, quibus ob assistentiam in choro distributiones conceduntur, obligati sunt sub graui

Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars I. l.

culpa officium diuinum ibidem recitare, iuxta consuetudinem cuiuslibet Ecclesie præscriptam. Ratio est. Quia hæc distributiones ea lege conceduntur, ut officium diuinum ibi dicatur. Ergo obligati sunt illarum recipientes ad sic dicendum. Fatetur textus in *c. fin. 92. d. 1.* in quo pena depositionis imponitur deficientibus ab hac obligatione. Sic Suarez *lib. 4. de horis canon. c. 10. num. 17.* relatis Syluestro, Angelo, Armilla, Turicremeria, & alijs. Dixi iuxta consuetudinem cuiuslibet Ecclesie præscriptam, ut indicarem variam esse consuetudinem Ecclesiarum tum in modo dicendi officium; tum in diebus, quibus dicendum est, & consequenter variam esse Canonicorum obligationem. Nam in aliquibus Ecclesijs (quales sunt regulariter Cathedralis, & aliquæ Collegiata pingues) singulis diebus totum officium publice canitur: in alijs vero vbi redditus sunt tenues, singulis diebus recitatur officium, non canitur: in alijs nec totum officium recitatur, in alijs solum diebus festiuitate vel Dominicis iuxta hanc ergo consuetudinem obligantur præbendati talium Ecclesiarum officium diuinum dicere; quia stipendium sub hac obligatione illis conceditur. Sic Suarez *supra. c. num. 3.* Bonacin. *disp. 2. quæst. 1. p. 1. num. 2. & 3.* Hinc constat strictiori vinculo adstringi beneficiatos ad chorum, quam religiosos. Quia beneficiati adtinguntur ex obligatione iustitiæ, & sub graui culpa, religiosi autem ex regulâ, quæ ad culpam regulariter non obligat. Suarez *numero 17.* & Bonacin. *numero 10.*

Ut autem doctrina huius Conclusionis clarius luceat, plures difficultates enodandæ sunt, quæ in sequentibus proponemus.

PUNCTVM II.

An præbendati grauius peccent, si à choro absint.

- 1 Si absens à choro distributiones usurpet, quæ presentibus interuentibus conceduntur, grauius peccat. Item si ob eius absentiam officium dimittitur.
- 2 Si distributionibus cedit, neque officium mittitur, sentiunt plures non peccare mortaliter.
- 3 Probabilis est absentiam plurium dierum absque legitima causa esse mortalem.
- 4 Vno vel altero die abesse à choro non est peccatum mortale.
- 5 Quid dicendum de obligatione assistendi Capitulis.

1 EX superiori Conclusionem videtur decisum peccare grauius præbendatum, si à choro absint ultra tempus sibi à iure concessum, quia ex distributionibus acceptis hanc obligationem choro assistendi subiit. Sed quia res est grauiissima, & quotidiana, oportet amplius Conclusionem examinare. Et quidem supponendum est, tanquam omnino certum, absentem absque legitima causa à choro peccare grauius cum obligatione restituendi, si distributiones assistentibus, vel legitime impeditis concessas usurpet. Quia usurpat id, quod suum non est. Et deciditur *c. Vnico. de Clerico non residente in 6. c. in Trid. sess. 24. c. 12. de Reformat.* Item etiam est certum peccare mortaliter, si ob eius absentiam officium diuinum in choro omittitur, aut cum debita solemnitate non celebratur. Quia qui liber ex communitate tenetur onera communitatis, & illius obligationes subire & sustentare. Sic omnes Doctores statim referendi, specialiter Suarez *lib. 4. de hor. canon. c. 13. n. 9.*

2 Quare solum est difficultas quando præbendatus cedit distributionibus, & propter eius absentiam officium non dimittitur nec sine deceni solemnitate celebratur. Antunc peccet mortaliter, si à choro absint. Ratio difficultatis est. Primò, quia nullus est textus vnde hæc obligatio colligatur. Nam *cap. si quis Presbyter. 92. d. vbi* mandatur deponi Presbyter, Diaconus, vel alius clericus Ecclesie deputatus, qui ad diuinum officium psallendum in Ecclesia, vbi residet non conuenit, id non probat. Quia non mandatur deponi, nisi postquam ab Episcopo monitus fuerit, & monitioni parere noluerit. Ergo seculo Episcopali præcepto non videtur peccare. Item in *cap. 1. c. Clement. 1. de celebr. Missarum*, solum obligantur ad dicti alicui Ecclesie Cathedrali, vel Collegiata, ut per se, vel substitutos officium diuinum dicatur. Ergo si ex absentia alicuius præbendati officium non omittitur in Ecclesia, & ipse distributiones presentibus interuentibus, & legitime impeditis concessas non vult recipere, poterit tuta conscientia ab Ecclesia abesse. Ergo ex nullo textu hæc obligatio assistendi choro exprèsse colligitur. Ergo imponenda non est. Secundò, si ex supradictis capitibus nasceretur obligatio assistendi choro: singulis diebus essent obligati assistere: consequens videtur durum. Quia inde sequeretur eos peccare mortaliter, si vno die absque causa graui abessent: quia est materia grauis. Sicut cum priuatum absque graui causa recitare omittunt. Tertio, rota obligatio in præbendatis assistendi choro videtur nasci ex distributionibus acceptis, siquidem in hunc finem conceduntur. Ergo qui cedit distributionibus, excludit se totam obligationem, si enim ex titulo beneficii hæc obligatio nasceretur, ut quid Ecclesia hæc distributiones concedit: Quarto, non minus pertinet ad præbendam capitulis assistere,

assistere, quam choro. Sed abesse à capitulis potest absque graui peccato. Ergo, etiam à choro, & ha tenet Syluest. verb. hor. quæst. 2. Caiet. §. 5. Aug. num. 21. Mart. cap. 5. de orat. num. 14. Valentia 2. 2. disput. 6. quæst. 2. p. 10. §. 6. Reginaldus lib. 18. Praxis, num. 176. Carol. Magic. de hor. can. cap. 56. num. 34. Augustinus barbof. de potestate Episcopi 3. p. alleg. 33. n. 181. fine.

3 Nihilominus longè probabilius est præbendam, si absque legitima causa à choro abût pluribus diebus, etiam si distributiones remittat peccate mortaliter. Sic docet Vasquez de benef. cap. 4. art. 2. dub. 1. num. 182. Garzia de benef. 3. p. cap. 2. num. 321. dub. 15. Bonacina disput. 2. de hor. can. quæst. 1. punct. 2. num. 1. Suarez lib. 4. cap. 10. num. 17. Et cap. 13. à num. 5. Et sequens. Et alij apud ipsos. Moucor ex cap. Relatis, 91. d. vbi clericus vigiliis non assistens, & officium diuinum publicè non recitans vltra priuationem stipendij excommunicati, & suspendi mandatur: quæ pena non nisi ob grauem culpam imponuntur. Item in cap. si quis Presbyter, pena depositionis afflictionis est clericus absens ab officio celebratis in Ecclesia vbi residet. Quod autem hac pena depositionis non afficiatur, quousque monius sit ab Episcopo, non excusat grauitatem eius culpæ. Idèd autem sub pena depositionis monetur ab Episcopo, vt assistat, quia ipse obligatus est assistere. Adde in supra dicto textu non videtur requisitam monitionem Episcopi ad incurrendam suspensionem: sed solum quod ipse clericus à choro depositus veniam ab Episcopo per satisfactionem noluerit promereri. Deinde in cap. Dolentes de celebrat. Missarum, sub pena suspensionis præcipitur clericis obligatis ad diuinum officium ne transcurrendo, mutando, aut synopando horas dicant sed potius studiosè pariter, & deuotè: vbi textus loquitur non solum de priuata recitatione, sed potius de publica. Item in Clement. 1. eod. tit. de celebrat. Missarum, grauitè reprehenduntur clerici tardè chorum ingredientes, vel ante officium expletum exeuntes, vel ibi confabulantes, &c. Ergo à fortiori reprehendendi sunt, qui integrè sine causa legitima absunt. Et ex his soluitur primum argumentum contrarium. Secundò: Moucor hac ratione. Quia existimo beneficia Ecclesiarum Cathedralium, & Collegiarum concedi beneficiariis, vt officia diuina in vilitatem populi & deuotionem fidelium celebrentur, quia nullum aliud officium Ecclesiasticum publicum, & in vilitatem populi cedens videntur habere. At omittere ea, quæ alicui competunt ratione proprii muneris, est graue peccatum. Ergo. Ex quo fit non obligari præcisè præbendam ob distributiones acceptas choro assistere, sed ratione beneficii, quod habet distributionibus autem incitatur ad assistendum. Tertio, supra dicti beneficiati sub graui culpa obligati sunt in propria Ecclesia residere, & ad id cogi possunt à superiore sub pena excommunicationis, & priuationis fructuum, & beneficii. Trident. sess. 6. cap. 1. Et sess. 20. cap. 3. Et sess. 22. cap. 3. Et sess. 23. cap. 1. & alibi. Sed hæc residentia est ad exercendum suum munus, & satisfaciendum obligationi, quæ nulla alia regulariter est præter publicam in choro recitationem, officijque diuini assistentiam. Ergo ad hanc tenentur.

4 Dixi peccare mortaliter præbendam, si à choro absis absque legitima causa pluribus diebus, vt insinuare esse priuatum sententiam vno, vel altero die in anno abesse vltra tempus à iure permillum, non constituere culpam grauem; sed requiri quasi consuetudinem. Sic Syluest. verb. Hora. quæst. 10. Vasquez dub. 1. num. 182. Et dub. 4. num. 192. fin. Couar. 3. var. cap. 12. fine. Bonacina tribus, vel quatuor diebus existimat leuem esse materiam. Suarez lib. 4. cap. 13. num. 8. in fine, id non reputat improbabile, & ratio esse potest, quia sic videtur vsu receptum apud timoratos. Cùm enim à iure concedatur iis præbendatis absentia à choro tribus mensibus in anno, & pro nullo die obligatio recitandi priuati relaxetur, efficitur sanè ex huius obligatione ad obligationem absentie non posse argumentum deduci. Sed potius ex tam lata remissione in absentia, & tam stricta obligatione in priuata recitatione deduci potest tres, vel quatuor dies in anno absentie à choro non constituere culpam grauem; est vnius diei recitationis omissio illam constituat. Alias absentia à choro in vna hora sine legitima causa peccatum graue esset: quod est nimis durum.

5 Ex his manent soluta argumenta contraria, solum restat quarum de obligatione assistendi capitulis, quæ non est ita stricta, ac est obligatio choro assistendi. Tum quia assistentia capitularis non pertinet ad Ecclesiasticum officium: neque ob illius assistentiam signantur beneficiato distributiones, licet signantur ob assistentiam in choro. Neque in Trident. mandatur compelli sub pena excommunicationis, suspensionis, & priuationis fructuum præbendatos ne à capitulo absint, sicut compelluntur ne absint à choro: neque talis assistentia capitularis reputatur tam omnis beneficii, quam fructus illius. Siquidem ob culpam solent Canonici illa assistentia, seu voce actiua & passiva in capitulis priuari. Clement. 11. de state, & qualitate, qua non priuatur si ipsa assistentia onus esset, ob quas rationes non desunt Doctores, qui affirmant non esse obligationem grauem in præbendato capitulis assistendi, nisi quando eius assistentia necessaria fuerit Ecclesie gubernationi rege, & fauere

Armill. verb. elect. num. 2. & Sortes de iust. & iur. lib. 4. quæst. 6. art. 3. verb. postremum denique, Ioannes Gutier. canon. quæst. lib. 2. cap. 11. num. 86. afferentes electores Cathedralium cedere posse iuri eligendi, nec posse compelli ad suffragandum, nisi quando alias electio legitima periclitaretur, aut cessare deberet. Ergo similiter Canonici compelli non possunt ad attendendum suffragium in capitulo, nisi quando eorum suffragium ad prædictos fines necessarium iudicatum fuerit. Ergo illis causis cessantibus, non peccant si absint. Ex qua doctrina, si vera est, non licet argumentum facere ad obligationem assistendi in choro.

PUNCTUM III.

An omnes beneficiati Canonici teneantur in choro horas Canonicas recitare, vel sint aliqui, qui huic muneri satisfaciunt sola assistentia.

- 1 Proponitur dubitandi ratio,
2 Cum est captus figuratus sufficit assistentia,
3 Si minuetur est solita solemnitas del et canone,
4 Per se loquendo non sufficit assistentia,
5 Consuetudine introduci potest, cui fore est in omnibus Ecclesiis Hispanis, vt præbendati satisfaciunt sola assistentia.

Ratio dubitandi est, quia clericus Ecclesie deputatus obligatus est ad Ecclesiam accedere ad psallendum diuinum officium iuxta textum in cap. final. 92. d. Ergo non satisfaciunt sola illius presentia. Item proprium officium Canonici est choro interesse, & laudes diuinas decantare, vt tradit Sotus lib. 10. de iustitia, quæst. 5. art. 4. Graff. 1. p. lib. 2. cap. 5. num. 12. Et cap. 5. num. 22. Carol. Macignus cap. 66. Item in Tridentino sess. 24. cap. 12. de reformatione, cauetur omnes Canonicos compellendos esse officia diuina per se, & non per substitutos celebrare. Ergo.

2 Dico primò, quoties cantu, quem dicunt figuratum, diuinum officium persoluitur, non tenetur Canonicus suam vozem miscere, sufficit si ibi assistat. Constat ex praxi, & quia hic cantus necessarius non est, esto sit summe honestus. Sic Bonacina disp. 2. de hor. can. quæst. 1. punct. 3. num. 4. Lessius l. 2. de iustitia cap. 34. dub. 3. num. 185. Et 186.

3 Dico secundo, quoties officium diuinum omittendum est, vel minuendum in solita solemnitate, nisi Canonici canent, tenentur canere, neque sufficit, si ibi tantum assistant. Quia ipsi incumbit primo, & per se onera Ecclesie subire, & officia diuina ibi celebrari solita sustentare. Sic Petrus Nauarra lib. 2. de restitut. cap. 2. num. 124. Moneta de distribut. quæst. 2. num. 25. Pelancus 2. 2. quæst. 62. art. 2. disp. 4. num. 4. Et 7. & alius, Bonacina disp. 1. de hor. can. 3. punct. 2. §. n. 19.

4 Dico tertio, per se loquendo omnes Canonici tenentur horas Canonicas in choro recitare iuxta suorum Ecclesiarum vsu. Hanc conclusionem probat ratio dubitandi: & quia obligatio Canonicoꝝ recitandi officium diuinum non tantum priuati, fed publicè personalis est ex sua prima institutione; aliàs nullus Canonicus esset obligatus personaliter officium diuinum recitare; omnes à recitando se possent excusare, & sic officium diuinum omittetur. Personalis autem obligatio non potest in alios transferri. Ergo. Sic Bonac. disp. 2. quæst. 1. punct. 5. in fine, Et punct. 4. Lessius lib. 2. cap. 34. dub. 33. num. 184. Tuschus tom. 2. concl. 514. numer. 6. Suarez lib. 4. de hor. can. cap. 12. à num. 8. Garzia 3. p. de benef. cap. 2. à num. 513. vbi plures referet.

Ex quo fit seclusa consuetudine, aut priuilegio, non posse Canonicum in sui locum substituere alium, qui desinat.

5 Dico quarto, fundatione Ecclesie, statuto, consuetudine, & priuilegio, obtineri potest, ne teneantur Canonici per se in choro psallere, sed satisfaciunt, si ministris, & capellanis psallentibus ibi assistant, & sua presentia officia præsent, vt ferè in omnibus Hispanie Ecclesiis Cathedralibus est consuetudo recepta. Sic Suarez lib. 4. de hor. can. cap. 12. à num. 11. Azor. t. part. lib. 10. cap. 1. quæst. 5. Et 6. Lessius lib. 2. cap. 34. dub. 33. num. 184. Petrus Nauarra lib. 2. cap. 2. num. 114. Et sequentibus, Bonacina disput. 1. de hor. can. quæst. 3. p. 2. §. 1. n. 18. Garzia 3. p. de benef. cap. 2. n. 518.

Ratio est. Quia hic modus fundationis, statuti, consuetudinis, seu priuilegij, turpitudinem non habet, fed potius decorem, & splendorem specialem in Ecclesie ministris, & Ecclesie auctoritatem excolit, quæ varios ministros habet, alios ad cantum diuinorum officiorum deputatos, alios deputatos ad assistendum supra dictis officijs, suaque presentia actum condendorum. Neque hæc fundatio, consuetudo, aut priuilegium contrarium est cap. fin. 29. d. neque Concil. Trident. sess. 24. cap. 12. de reformatione. Nam in supra dicto cap. finali solum obligantur clerici Ecclesie deputati, vt conueniant ad Ecclesiam ad officium psallendum in choro, quod satis impletur, si omnes

D
C
A
P
A
M

omnes clerici ad illud officium conveniant pro suo munere, & obligatione, ita ut qui fuerint deputati ad psallendum, conveniant ad psallendum, qui vero ad assistendum, & actum sua presentia concedendum, conveniant ad assistendum eo modo. Tridentina Synodus solum dicit compellendos esse praebandatos, ut divina officia per se, & non per substitutos obeant, & Episcopo celebranti assistant, & interueniant, atque in choro ad psallendum inuitato hymnis, & canticis Dei nomine reuerenter, distincte, deuotèque laudent. Quae omnia non conuincunt obligatos esse Canonicos horas canere. Tum quia ibi nomine distictorum officiorum non horae Canonicae, sed Missa Euangelium, & Epistola; aliaque similia munera intelliguntur: si quidem de horis Canonicis postea subiungit, debere ad psallendum conuenire. Tum quia non per substitutos diuina officia obeant Canonici quando ex fundatione Ecclesiae, statuto, vel consuetudine signati sunt, qui canant, & qui assistant. Assistentes enim, & canentes nomine proprio sua munera exequentur. Item assistentes sua presentia, diuina officia per se obeant, & Deum reuerenter & deuotè laudent.

Adde, cum supradicta consuetudo contraria sit, cap. fin. 92. d. & Tridentini decreto, posse nihilominus aduersus illa praeualere, si sit legitime praescripta: quia nec reprobatum à Tridentino, esse iuri naturali contrarium, ut rectè expedit Azor, lib. 10, cap. 11. q. 6. Garzia 3. p. de benef. cap. 2. num. 522.

Imò non solum consuetudine, priuilegio, atque statuto induci potest Canonicum satisfacere suae obligationi, si choro assistat priuatim recitans; sed etiam si absens à choro alium substituat, ut nomine ipsius assistat, & distributiones lucratur. Qui haec nullam turpitudinem continet, & potest pluribus causis honestari, si aliis relatis docet Bonacina disp. 2. de hor. can. q. 1. p. 5.

PUNCTUM IV.

Quomodo praebandati assistere choro, & recitare horas Canonicas teneantur, ut possint distributiones horis correspondentes lucrari.

- 1) Non desunt, qui affirmant, assistentem absque attentione lucrari.
- 2) Probabilius est debere attendere.
- 3) Quis de praebandatis obligatus ad canendum.
- 4) Quis suam partem recitare attendens ad eam, quae ab alio recitatur dimidiam partem fructuum lucratur secundum; probabilem sententiam.
- 5) Reputare probabiliter nullas lucrari distributiones.
- 6) Si partem tuam canis, & aliorum, est procurator non percipias, lucraris.
- 7) Quis dicendum de versibus organo dictis.

1. Si de praebandatis obligatis tantum ad assistendum loquamur, non desunt Doctores, qui affirmant distributiones lucratos quomodocumque ibi assistant, etiam si non attendant, sed cum aliis loquantur, modo postea priuatim recitent, hoc enim semper supponitur. Sic docet alios referens Garzia de benef. 3. q. n. 14. & tradit Suarez lib. 4. cap. 14. a. num. 12. & ratio est: quia si verè assistunt esse debent, Ergo lucratur distributiones assistentibus concessas. Item si non possunt dici abesse à choro. Ergo non possunt ut absentes distributionibus priuari. Adde in Concilio Lateran. & in constit. Pij V. distributionibus priuantur ij, qui priuatim non recitant etiam si choro assistent. Ergo & contrario si choro interfuerint corporaliter, & postea recitent priuatim distributionibus priuari non debent.

2. Nihilominus probabiliter censet hunc Canonicum corporaliter assistentem, neque diuini officii attendentem, sed voluntarie distractum maxime scribendo, confabulando, vel dormiendo nullo modo distributiones lucrari. Sic Azor 1. p. lib. 10. cap. 11. q. 5. Petrus de Hedelesma summa 2. p. 17. q. cap. 4. vlt. conclus. diff. 1. 1. & 2. Ludouicus Lopez instruct. conscientia 1. tom. cap. 24. Vega 1. p. sum. cap. 12. d. causa 10 Manuel Rodrig. in summa 1. tom. cap. 245. num. 5. Raphael de la Torre, controuers. 10. disp. 7. q. 9. Bonacina disp. 1. quæst. 3. punct. 2. §. 1. num. 19. & 21. & Barbosa 3. de potest. in allegat. 53. num. 132. Ratio est, quia distributiones conceduntur ob presentiam, & assistentiam humanam, & honorariam eadem in Dei cultum, & auctoritatem diuinorum officiorum: atqui voluntarie distractus est, ita ut ad officia diuina nequaquam attendat, nullatenus dici potest ipse moraliter, & humano modo praesens, ex lege coram Titio ff. de verb. significat. Ergo.

3. Quod si de praebandatis obligatis ad canendum sermo sit, dicendum est esse obligatos primò canere nec satisfacere si submissa voce recitent. Secundo, esse obligatos attendere ad ea, quae alius chorus canit: quia haec necessaria sunt, ut officium publice perficiatur alternatim, & vnus chorus cum alio communice. Sic Suarez lib. 4. de hor. can. cap. 12. n. 9. & 10. Lessius lib. 2. de iustitia cap. 3. d. 33. num. 184. Bonacina plures alios referens disp. 1. de hor. canon. q. 3. punct. 2. §. 1. num. 17.

4. Difficultas autem est, An supradictus praebandatus submissa voce recitans suam partem, vel non recitans, sed solum attendens ad partem, quam alius chorus recitat, lucratur medianam partem distributionum?

Placet pluribus Doctoribus lucrari: quia dimidiatè officium suum exequitur, quatenus ad partem, quae alius chorus recitat attendit. Ergo accipere debet dimidium stipendium. Item dantur distributiones non solum pro cantu, sed etiam pro assistentia. Ergo qui assistit tam exequitur munus, cui aliqua pars stipendij responderet. Ergo lucratur illam. Sic Suarez lib. 4. cap. 12. num. 18. Petrus Nauarra lib. 1. de Restitut. cap. 2. n. 222. Cenedo collect. 1. §. ad 6. num. 6. Bonacina alios referens disp. 1. quæst. 3. punct. 2. §. 1. n. 17. Neque obstat Constitutio Pij V. statuentis non lucrari fructus, & distributiones, qui, cum aliis choro assistit, non recitat. Responderi enim potest non lucrari integrè, sed dimidiatè. Secundo, non lucrari nec dimidiatè, si non recitet ibi, vel extra. Quia omittenti recitationem publicam, vel priuatam imponitur poena amissionis omnium fructuum.

5. Ceterum mihi haec doctrina difficilis est. Pararem sane supradictum nullas distributiones lucrari. Quia distributiones non conceduntur is praebandatis ob assistentiam infrascriptam & mutam, sed ob assistentiam quae deseruit publicae recitationi. Item conceduntur publicè recitantibus, seu ob recitationem, quae fideles ad deuotionem excitare possit. Sed qui submissè recitat, vel non recitat, sed solum attendit ad ea, quae alius chorus recitat, publicè non recitat, & consequenter eius recitatio publica non est. Ergo non est digna vlla distributione. Quòd si dicas non esse dignam vlla distributione, quatenus ab ipso prodit, sed quatenus ab aliis oritur, & ipse attendit: quia secundum illam partem recitatio est publica, obstat, quia si ipse publicè non recitat, ita ut alij ipsum percipiant, non communicat cum aliis in recitatione, & exercitatione aliorum, non fit vnus officium Canonicum publicum. Neque enim dici potest recitare officium Canonicum ille, qui alteros versus pronuntiatet omittis intermedius.

6. Sed quid si tuam partem caneres, & percipere non posses, quam alius chorus canit, satisfaceretne obligationi chori, ut posses distributiones integras percipere?

Respondeo te satisfacere, posseque distributiones recipere modo postea priuatim supplicas, quae non percipisti: quia per te non stetit quominus perciperes, & cum aliis in recitatione communicares. Sic Nauarra de orat. cap. 11. num. 41. Monet de distribut. 2. p. quæst. 2. num. 47. Suarez lib. 4. cap. 30. n. 15. Bonacina disp. 1. quæst. 3. punct. 2. §. 1. num. 20. Quod autem debeas priuatim supplere, quae non percipisti conuincit haec ratio: quia partem, quam non percipis, non potes dici recitasse; quia sola perceptione, seu auditione, tuam efficere potes: at non recitari officium diuinum priuatim omnibus distributionibus etiam, si choro interfit ex Bulla Pij V. Ergo.

Quocirca non approbo, quod Emanuel Saa verbo Hora, n. 9. affirmat, hunc non esse obligatum priuatim supplere: quia contrarium ex ratione superius dicta colligitur, & notauit Bonacina cum aliis supra n. 20.

7. Hinc à fortiori inferitur versus, qui organo, seu musico instrumento dicuntur debere ab aliquo pronuntari, aliàs non satisfaciunt obligationi recitandi officium, nisi, vel eos versus pronunties, vel audias, etiam si obligationi chori facias satis: quia pulsatio organi, seu musici instrumenti non est recitatio. Sic Suarez cap. 14. num. 15. Bonacin. alios referens disp. 1. q. 3. punct. 2. num. 12.

Secundò infero, si dum alij recitant, tu choro ex officio, vel superioris mandato intertis, praebandatus, transferendo libros ex vna in aliam partem satisfacere obligationi, & assistentiae in choro; debere tamen priuatim postea recitare, si ob illa munera à recitatione tuae parit, & ab attentione alterius impediatur. Sic Valquez de benef. cap. 4. §. 1. dub. 6. numer. 111. Bonacina de hor. can. q. 3. punct. 2. n. 13.

Tertio infero Canonicos poenitentiariorum, qui dum officia diuina celebrantur, audiunt confessiones, & Decanum, aliaque Canonicos qui ex proprio officio aliis ministeriis incumbunt, satisfacere sufficientes obligationi choro assistendi: quia reputantur ut praesentes, et si priuatè recitationi non faciant satis. Sic alios relatis docet Bonacina num. 14. & colligitur ex Trident. sess. 2. cap. 3. de Reformatione.

PUNCTUM V.

Quo ordine, quo tempore, quo loco, & quo corporis habitu, & situ horae Canonicae sint publicè celebrandae.

1. Seruandus est ordo, & tempus ab Ecclesia praescriptum.
2. Locus non est alius ab Ecclesia.
3. Sedere in proprio stallo, & vestes Canonicales ferre, non est necessarium: ex vi iuris communis, secus esse potest ex consuetudine.

STRA
BLAO
TOM,
C III.

1 **S**eruandum esse ordinem, & tempus ab Ecclesia præscriptum in recitatione publica horarum constat manifestè, tum ex consuetudine, tum ex rubricis Breviarii, tum ex decreto Pij V. mandantis horas recitare iuxta formam ibidem præscriptam ad quam non solum substantia, sed modus, & tempus pertinet. Quocirca teneris primò Maritimum, & Laudes, deinde Primam, postea Tertiam, & sic de reliquis suo tempore recitare. At si hunc ordinem horarum inuentas, vel notabiliter eum anteponas, vel postonas absque graui, & publica causa, crederem in recitatione publica esse mortale. Quia tollis vniuersitatem, quæ Ecclesiæ decorem specialem tribuit, & occasionem praebes grauem offensionem, & scandalum generandi. Sic Suarez lib. 4. cap. 11. num. 7. Fillucius tract. 23. cap. 6. quæst. 2. Carol. Macig. de horis can. cap. 45. ad fin. num. 5. quamuis rigorosum videatur Bonacina disput. 1. q. 3. p. 4. num. 5.

2 Quoad locum atinet, certum est debere esse Ecclesiam ex cap. fin. 2. d. cap. 1. & Clement. 1. de celebrat. Missarum. & aliis textibus. Neque in alio loco nisi necessitas grauis, aut consuetudo legitimè præscripta suadeat, satisfacere huic obligationi potes. Bonacina sess. p. 5. à num. 1.

3 De obligatione ferendi vestes, quas alij Canonici in choro ferre solent, & de sedendo in proprio stallò, vt distributiones lucrentur, nihil est à iure præscriptum. Quocirca si cum alijs aliostreres, & horas publicè recitares, etiãsi habitum illum choro deputatum non deferres, neque in proprio stallò sederes distributiones acquireres ex vi iuris communis: quia præstata conditionem ad lucrandas distributiones à iure præscriptam, quæ sola est publica in Ecclesia recitatio. Sic Bonacina disput. 2. quæst. 4. p. 1. sine.

At si ex consuetudine, vel statuto Ecclesiæ eorum sit, ne aliquis distributiones lucretur, nisi taliter indutus chorum ingrediatur, & in proprio stallò resideat, sine dubio illas non lucretur, sed tanquam absens à choro est reputandus, qui his caret conditionibus. Quia hæc consuetudo, vel statutum rationale est, & approbatur à Tridentino sess. 24. cap. 11. de Reformatione in fin. Sic Bonacina supra Garzia plures referens 3. cap. 2. num. 357.

PUNCTUM VI.

Sub qua pœna teneantur choro assistere.

- 1 Deciso Bonifacij VII I.
- 2 Proponitur dubium. An ante iudicis sententiam distributionibus priuetur.
- 3 Resoluitur priuari.
- 4 Vtrà supradictam priuationem alius pœnis puniri possunt.
- 5 Explicatur quid nomine distributionum, & fructuum intelligatur.

1 **R**espondet Bonifacius VIII. in cap. unico de cler. non resident. in 6. sub priuatione distributionum obligatos esse. Quia distributiones donantur solum choro interessentibus seu presentibus, vt constat ex supradict. text. & Trid. sess. 24. 12. de Reformatione. Qui igitur illegitimè abest illas non lucratur. Ergo illis manet priuatus.

2 Solum est difficultas, an his distributionibus priuetur illegitimè absens ante iudicis sententiam. Et ratio difficultatis est. Quia nullam pœnam etiam priuationem, quæ propria pœna est à censura distincta, tenetur delinquens subire, neque habet effectum quousque sententia, saltem declaratoria criminis accedat, vt ex probabili sententia diximus tractat. de legibus. Sed harum distributionum priuatio est pœna, & non censura. Ergo probabile est absentem non esse obligatum illam subire, quousque sententia declaratoria criminis accedat.

3 Ceterum omnino tenendum est ante omnem iudicis sententiam sic absentem manere priuatum distributionibus, quas si diuini interesset obrinere potuisset. Sic supponunt omnes, & tradit expressè Moneta 3. p. quæst. 7. Bonacina disp. 2. de hor. can. q. 7. punct. 2. num. 2. Ratio est manifesta. Quia nullus retinere potest rem, cuius dominium acquirere non potest, neque suam facere: Sed absens illegitimè à choro, distributionum dominium acquirere non potest, neque suas facere. Vt expressè à Bonifacio VIII. in dicto cap. unico est definitum. Qui aliter (inquit) de distributionibus ipsis receperint, quam interessendo diuini officia in eis Ecclesiis, earum se receptarum dominium non acquirant, nec faciant eas suas, imò ad omnium restitutionem, quæ contra huiusmodi constitutionem receperint reuertantur. Idem confirmauit Trident. sess. 24. cap. 12. de Reformat. Ergo de facto absens ante omnem sententiam manet distributionibus priuatus: priuatione inquam, quæ propriè pœna non est. Quia non priuatur beneficiatus iure aliquo quæsitò contra eius voluntatem, sed potius ipsemet se priuat non residendo distributionibus, quas residendo obrinere potuisset. Sicut si alicui esset certa quantitas à testatore legata, si in tali vel tali loco residere: si ipse conditionem non præstaret ob eius onus, legato priuatus esset: & tamen non diceretur legati priuatio illi esse pœna, quia nunquam ad legatum ius habuit, nisi posita conditione. Sic dicen-

dum in distributionibus, ad quas beneficiatus ius non habet, nisi posita diuini officii interessentia. Et ex his soluitur ratio dubiandi.

4 Præter supradictam priuationem distributionum, si beneficiati vitra tempus à Concil. Trident. sess. 24. cap. 12. de Reformat. permillum abfuerint: pro primo anno, & prima vice priuandi sunt dimidia parte fructuum, quos residendo, & interessendo diuini fuerint lucrati. Quod si iterum ea fuerint vti negligentia, priuandi sunt omnibus fructibus: cretente verò contumacia non solum fructibus, sed beneficio luit spolians. Sic Concilium. Hæc igitur priuatio est propria pœna, & non ipso iure lata, sed imponenda per iudicem, vt constat ex verbis textus, & notauit Rota in caus. Cautiens. fructuum coram D. Orano 10. Aprilis 1592. Garzia de benef. 3. p. cap. 2. n. 152.

Qualiter autem in hac priuatione debeat iudex procedere ex variis decisionibus Rotæ tradit Garzia supra n. 154. & seqq.

5 Sed inquiris. Quid nomine distributionum, & fructuum, quibus beneficiatus, ob absentiam à choro priuatur, veniat intelligendum?

Breuitè respondeo sub nomine distributionum venire intelligendos illos proventus, quos beneficiatus acquirit ob contumaciam chori interessentiam, Garzia plures referens 3. p. cap. 2. num. 440. Riccius præxi de eis 495. Tufchus tom. 2. lit. d. concl. 511. Moneta 1. p. q. 1. num. 12. Bonacina disp. 2. de hor. can. q. 2. p. 1. in principio, & alij. Sub fructuum nomine comprehendendo annuos redditus beneficiati ob beneficii titulum concessos, & licet ad illorum acquisitionem aliqua assentientia requiratur, non habetur ad illam respectus. Sic Garzia supra. Moneta quæst. 6. Bonacina n. 4. Tufch. num. 8. Gonz. ex ad 8. Regul. Cancell. pr. cam. §. 7. num. 154. Ex quo fit distributiones quotidianas à fructibus beneficiati distingui, vt manifestè constat ex Trident. sess. 24. cap. 12. de Reformatione.

PUNCTUM VII.

An Canonici à choro absentes teneantur soluere Annatam, Quindennium, Charitativum subsidium, decimam & pensionem, quæ debebant soluere si choro interfuissent & distributiones lucretantur.

- 1 Quid sit Annata, Quindennium, & reliqua supradicta.
- 2 Annata & Quindennium non soluitur ex distributionibus quotidianis.
- 3 Item nec pensio. Possunt tamen ex voluntate Pontifici aliquando eis imponi.
- 4 Si impedita censetur quando Pontifex conscientiam non habere alios redditus adhuc illud grauat.
- 5 Decima ex fructibus beneficii regulariter non soluitur. Quando id censetur.
- 6 Si Annata, vel Quindennium super distributiones fundatum sit, debet beneficiatus soluere, etiam si integro anno à choro abfuerit.
- 7 Charitativum subsidium, Decima, & Pensio debentur, si culpabiliter à choro abfuerint si inculpabiliter.
- 8 Apponitur limitatio, sed non approbatur.
- 9 Satisfit rationibus n. 7. additiis.
- 10 Capitulum recipiens distributiones suas præbendam, quatuor recipere, si adesses, pensionem soluere non teneri probatur.
- 11 Probabilius est obligatum esse.
- 12 Ante diuisionem fructuum & applicationem singulis est obligatum Capitulum soluere pensionem, si in se velit illam partem fructuum retinere.
- 13 Si interessentibus diuidat, omnes illi obligati sunt hypothecaria actione pensionem soluere.

1 **P**ræmittendum est primò quid sit Annata, Quindennium, Charitativum subsidium, Decima & Pensio. Annata est dimidia pars fructuum vnius anni, quæ Camera Apostolicæ soluitur à beneficiatis obrinentibus à Sede Apostolica beneficiati, 14. ducatos camerales excedentia, quam partem fructuum debent soluere beneficiati, eo ipso, quo beneficia impetrant independentè à reali fructuum perceptione Quia sub eo onere, & obligatione soluendi illam partem fructuum in sustentationem ministrorum Pontificis, ab ipso Pontifice beneficia conferuntur. Sic colligitur ex Azor. 2. p. lib. 7. cap. 12. quæst. 1. Gigante de Pensionibus quæst. 26. num. 2. Bonacina disp. 2. de hor. can. quæst. 6. punct. 1. in principio. Gonz. ad 8. reg. Cancellaria §. 7. num. 167. Flamin. Paris. de Resignation. lib. 12. q. 2. n. 63.

Quindennium loco annatæ succedit, eiusque naturam imitatur: Estque dimidia non integra pars fructuum vnius anni beneficij à Sede Apostolica vni alicui communitatis, Collegio, vel capitulo, quod Collegium, vel communitas soluit Camera Apostolicæ decimoquinto anno illam partem fructuum, quæ si tunc beneficium illud vacaret, & demò inciperet possideri, ne Camera Apostolica ex perpetua vniõne beneficii de hæreditate

tur anata, seu pensione, quæ sibi competeret quoties beneficium vacaret, si vitium non esset. Sic Bonacina num. 2. Azor. cap. 13. per totum. Moneta de distribut. 3. p. quæst. 9. n. 37. Mandol. tract. de privileg. ad instar. gloss. 7. & alij.

Charitativum subsidium dicitur illud, quod Episcopus exigere potest à Clericis beneficia possidentibus ex fructibus beneficii. Iuxta textum in c. Congruent. de officio ordinarij. c. cum Apollonius. de Consuet. & extravaug. Van electionis. de Consuet. inter communes. Decima est illa decima pars fructuum, quæ in recognitionem divini supremique Domini parochias solvitur, aut aliis loco parochorum ex præscripto Summi Pontificis. Colligitur ex toto titulo de decimis.

Pensio est onus beneficij, seu fructibus beneficii impositum auctoritate Sedis Apostolicæ, quia nullus alius gravare beneficia potest. Iuxta textum in c. 1. Vi Ecclesiasticæ beneficia sine diminutione conferantur.

Secundo præmitto. Annata & quinquennium regulariter non est solvendum ex distributionibus quotidianis. Quia solum solvitur ex fructibus beneficii, distributiones autem sub fructuum nomine non comprehenduntur, quia non est beneficium, sed potius ex personæ labore, & divinis assistentia procedunt. Sic Gonzales plures refert. ad 8. reg. cancellar. §. 7. p. 1. num. 166. Bonacina disp. 2. quæst. 6. punct. 7. n. 7. Flamin. Pauli. de resignat. lib. 10. quæst. 2. num. 63. Quod est intelligendum etiam beneficium in solis distributionibus consistit, ad hunc non debetur ex illis annata; vt constat in Canonibus Ecclesiæ Tolosanæ, Hipplesensis, Comptellanæ, &c. qui valorem duorum millium ducatorum attingunt, sed quia totus valor in distributionibus quotidianis consistit, nulla solvitur annata. Gonzalez & Bonacina §. Idem dicendum est de charitativo subsidio, nequaquam ex distributionibus quotidianis debetur regulariter, in prædicto iure communi, Bartholomæus Bellez. tract. de Charitativo subsidio quæst. 7. num. 5. & Gonzalez num. 174. Bonacina n. 9. Azor. 2. p. lib. 9. c. 14. quæst. 6.

Pensio similiter regulariter non censetur imposita, nec solvenda ex distributionibus quotidianis, sed ex beneficii fructibus. Quia distributiones quotidianæ constituta sunt ad divinitus augmentum, & in mercedem personæ laboris; non igitur censenda sunt gravata pensiones, nisi id clarè constet. Sic Azor. 2. p. lib. 8. c. 3. quæst. 17. Moneta, 3. p. quæst. 8. num. 1. Rota Romana de off. 134. in novis, & alij apud ipsos. Dixi annatam charitativum subsidium, & pensionem regulariter, & inspecto iure communi non censeri imposita super distributiones, sed super fructus, vt indicarem posse Pontificem hæc omnia onera distributionibus annexere. Quia cum ipsi competat beneficiorum, reddituum, emolumentorum, aliorumque Ecclesiasticorum proventuum libera dispensatio c. 2. de præbendis in 6. potest sic distributiones quotidianas gravare.

Solum est dubium. An sic gravare censetur, si beneficium nullis alios fructus habeat præter quotidianas distributiones? Cui dubitationi affirmativè respondeo, si id Summo Pontifici manifestetur, & adhuc pensionem fructibus illius beneficii imponatur, quia non est censendus Pontifex illorum actum facere. Iuss. c. con. de Cleric. non res. in 6. Moneta de distributionibus. 1. p. quæst. 5. num. 14. Azor. 2. p. lib. 8. c. 8. quæst. 2. Secus verò si Pontifici notum non sit, neque ipse expressè suam voluntatem explicavit. Quia censendus est pensionem imponere iura terminos iuris communis, & sic solum fructus beneficii gravare, non distributiones.

Decima neque ex fructibus beneficii, neque ex distributionibus regulariter est solvenda ex text. in cap. 2. de decimis in priori parte, & tradit Suarez de decimis c. 17. num. 23. quia non est solvenda decima à personis Ecclesiasticis ex iis, quæ speciali titulo acquisita sunt, vt tradit gloss. in sup. dist. cap. ac proinde, nisi expresserit Pontifex suam intentionem, nullo modo debetur. Hanc autem intentionem sufficienter exprimere censetur, si mandet decimam solvere de redditibus, & proventibus beneficii fabricæ, Collegij, &c. quia tunc ex fructibus est solvenda. Si verò addat ex redditibus, & proventibus quibuscumque Ecclesiasticis, ex distributionibus, & fructibus solvenda est: quia distributiones (licet non sint proprie fructus, & proventus beneficii) sunt tamen fructus & proventus Ecclesiastici, Vt habetur expressè extravaug. unica de decimis circa finem. vers. & quia non occurrit nobis.

His suppositis dicendum est. Si Annata, vel Quinquennium super distributiones fundata sint, debet beneficiarius illa solvere eadem integro anno choro abfuerit, quia independenter à distributionum acquisitione, & horarum præsentia solvenda est. Datur enim annata, vt dixi, in ipso beneficii ingressu, & datur in significationem, seu gratitudinem beneficii accepti. Sic ex Moneta, Rota, & aliis tenet Bonacina. disp. 2. q. 6. punct. 1. num. 4. & 5.

Difficultas autem est de charitativo subsidio, de decima, & pensione, an hæc debeantur si distributiones non lucerent? Ratio difficultatis est. Quia hæc sunt onera realia fructuum & distributionum. Ergo distributionibus non acquisitis non contrahitur onus huiusmodi. Item hoc onus continet, qui distributiones acquirit. Ergo non contrahit qui illas amittit. Certe-

rùm distinguendum est, an omittas distributiones culpabiliter: an à culpa excusatus, quia legitimam causam habes absentia. Si culpa excusatus distributiones amittas, credo te non esse obligatum hæc onera subire: tum ob rationem dubitandi: tum quia non est æquum te abique culpa condemnari, vt ex propriis solvas ea, quæ solum ratione fructuum quos debebas percipere, solvere teneris. At si culpabiliter distributiones amittas? probabilius existimo charitativum subsidium, & pensionem te esse obligatum solvere ex propriis. Ratio, quia videris obligatus non solum tibi, sed pensionario & prelato laborare, & ita tenet Garzia de beneficiis 1. p. c. 5. n. 230. Bonacina disp. 2. q. 6. punct. 3. n. 10.

Limita autem Bonacina num. 13. Garzia cum Couarruuias lib. 3. Variar. c. 13. num. 8. vers. duodecimo infero. Didaco, Perez, Ygol. Suarez, & aliis: dummodò tua culpa fuerit immediata causa non lucrandi distributiones vt contingit cum absens es ab Ecclesia, quia non vis ibi assistere. Secus verò si non ex tua immediata culpa, sed ex pena, & impedimento à te opposito illas non lucreris; vt contingit cum es excommunicatus, aut suspensus. Excommunicatio enim, & suspensio pena est non culpa, ac proinde distributionum amissio ex illa proveniens tibi non est imputanda, iuxta c. Diversitatem. de concessione præbendarum, & ibi Abbas num. 11. At hæc limitatio non est facis firma, si quidem qui causam damni dat, damnum dedisse videtur, & ita illam non approbat Bartolus, Albericus, Angelus, & Paulus in l. inter quas §. damnum, ff. de damno infecto. Gigas, quæst. 64. Toletus in Summ. lib. 1. cap. 13. in fine, in Romana editione. Notanter dixi te esse obligatum charitativum subsidium, & pensionem impositam super beneficii fructus & distributiones solvere, & omitti loqui de onere decimarum: quia decimam existimo te non esse obligatum solvere, quoties fructus & distributiones non percipis, etiam si tua culpa omittas percipere. Quia obligatio decimarum non est absoluta, sed ex suppositione, quod acquisitis fructus decimationi subiectos. Ad pensionem autem, & charitativum subsidium absolute ratione beneficii videris obligatus.

Ad rationem dubitandi respondeo, verum esse charitativum subsidium, & pensionem onera esse realia fructuum, & distributionum; vt alius relatis docet Gutierrez can. 99. lib. 1. c. 5. num. 11. Sed hoc non obstat quo minus illa onera ex propriis tenearis subire, si tua culpa non acquisitis fructus, ex quibus possis solvere. Ad confirmationem nego consequentiam. Nam esto acquiritur distributiones teneatur illa onera subire (quod satis est dubium vt statim videbimus) at non releuat quin amittens sua culpa fructus similiter teneatur: pensionarij usque duplicem habet actionem, vel contra Capitulum percipientis fructus, vel contra beneficiarium omittentem fructuum.

At quia hæc quæstio quotidiana est, & grauiissima placeat amplius examinari: ad Capitulum teneatur hæc onera subire, dum distributiones percipit, quas tu, si choro adesses, perciperes? Negat Toletus lib. 1. Summ. c. 14. ad finem, num. 13. Gutierrez lib. 1. quæst. can. c. 1. num. 20. Moneta, de distributionibus 3. p. quæst. 8. n. 17. & sequent. Navar. c. 18. l. de solut. pensio. Mouventur. Quia capitulum omnes distributiones absentium, & præsentium recipit, iure proprio interuentibus diuidendas, iure inquam proprio non decredendi. Sed ante hanc diuisionem non est Capitulum ad charitativum subsidium, pensionemque solvendam gravatum: quia pensio non est imposita super cumulum fructuum omnium præbendarum, quia non est imposita super omnes præbendas, sed super vnâ tantum; facta autem diuisione nullus Canonicus videtur obligatus ad illorum onerum solutionem; quia omnes fructus, quos quilibet recipit, illos recipit iure proprio suæ præbendæ, quæ gravata non est. Item si beneficium, cui est gravata pensio extingueretur, nullusque redderet fructus possidenti, nulla esset obligatio solvendi pensionem. Sed beneficium, quod nullis alios fructus habet præter quotidianas distributiones non possidens illud abest à choro comparatione illius reputatur extinctum, nullusque reddit fructus. Quod à fortiori procedit cum Canonicus vacat, & Capitulum ob vacationem percipit: percipit enim illos iure proprio, non iure præbendæ, quæ non est.

Nihilominus probabilius censeo, & in praxi omnino sequendum obligatum esse Capitulum ad solutionem pensionis, charitativum subsidij, & aliorum onerum quæ præbendæ imposita sunt, dum ipsum Capitulum recipit distributiones, & fructus aliquo obuenturatos præbendato, si esset, vel resideret, diuisionem que interesset. Sic Rubius in sua praxi vers. praxis pensio num. dec. 437. Gigas de Pensionibus quæst. 51. Roman conf. 388. Gonz. lez. ad reg. 8. Cancell. gl. ff. §. 5. num. 44. & sequent. Quaranta, verbo distributiones quotidianæ ad finem, Garzia de beneficiis 1. p. c. 5. num. 224. Barbosa, 3. p. de potestate Episcopi allegat. 53. n. 177. Bonacina disp. 2. quæst. 6. punct. 3. num. 9. Navar. conf. 3. de solut. num. 3. in fine, mutavit sententiam quam consil. 1. amplexus fuerat, & alij plures apud ipsos Moucoi præcipue, tum quia sic declaravit Clemens VIII. ann. 1592. quoniam breui in fauorem D. Alphonfi Coloma postea Episcopi Carthaginensis. Præcepit enim Capitulo Viobonensi solvere et pensionem sexcentorum ducatorum impositam super Canonicarum illius Ecclesiæ vti à Capitulo debitam; eò quod perceperit distribu-

LIBRARY
UNIVERSITÄT
PADERBORN

tributiones Canonatus super quibus erat pensio imposta. Cui declarationi inhaerens Rota Romana saepe in hanc partem tulit sententiam. Vt 4. Iunij 1692. in vna Romana pensiois coram D. Lira, & in alia Combricensi pensiois de ordine eiusdem Clementis 28. Ianuarij anni 1695. coram illustrissimo Cardinali Millino, & in vna comen. pensiois de ann. 1606. & alijs, quae possim à Doctoribus referuntur, sed hoc omnino ostendunt intentionem. Pontificis esse extrahere ex illa mensa Capitulari partem correspondentem praebendae, super quam pensionem imponit, illamque obligare ad illius pensionis solutionem.

12 Ex quo fit ante diuisionem fructuum, & cuiuslibet illorum applicationem, obligatum esse Capitulum ad solutionem pensionis, si in se velit retinere, aut alijs interessentibus applicare, illam partem fructuum, quae beneficiario grauari, si assisteret esset concedenda. Quia illa pars indeterminatè à cumulo fructuum ex voluntate Pontificis est extracta, & ad pensionem grauari ex gratia Pontificis independenter à seruitio possessoris. Negari enim non potest hunc modum imponendi pensionem possibilem esse. Quod autem fit conuenientior inde probatur manifestè. Quia intentio Pontificis in concedenda pensione est, prouidere certò & infallibiliter pensionario sustentationem: et si pensionarius non possit obtinere pensionem à Capitulo recipiente fructus, & distributiones tempore, quo beneficiatus non existit, vel non recitat, non certò & infallibiliter, annuatim pensionario erit prouisum. Quod si respondeas personaliter beneficiatum esse obligatum ad illius solutionem? Praeterquam quod est dubium, cum fructus nullos recipit, non infertur secuta pensionarij sustentatio, si quidem beneficiatus saepe impotens est ad soluendum; & ex alia parte, cum non possit pensionarius fructus sequi, remanebit insolutus. Adde Capitulum succedit loco beneficiari non recitantis, seu non assistentis horis, sed beneficiatus non potest sibi lucrari pensionem. Ergo neque Capitulum. Ergo tenetur ad illius solutionem, Vide Gonzalez *supradicti loco, n. 48. & seqq.*

13 Secundo infero, si de facto Capitulum pensionem non soluat, sed omnes fructus, & distributiones praebendae grauae correspondentes interessentibus diuidat, obligatus esse sic accipientes pro rata, hypothecaria actione ad pensionis solutionem. Hoc tamen venit limitandum dummodò beneficiatus grauaus non receperit fructus sufficientes ad solutionem pensionis. Quia tunc ipse est, qui est obligatus, non alij Canonici. Sic Bonac. *disp. 2. q. 6. punct. 3. num. 10.* Gonzalez *ad reg. 8. Cancell. gl. 5. §. 5. in fine.*

PUNCTUM VIII.

Quibus accrescant distributiones & fructus, quod beneficiatus amittit ob chori absentiam,

- 1 Promittitur diuisio fructuum aliquarum Ecclesiarum.
- 2 Portiones absentium ad praesentes pertinent facta *supradicta* diuisione.
- 3 Portiones amissae ob non residentiam competunt interessentibus, cum amittuntur.
- 4 Fructus amissi non ipso iure competunt Canonici interessentibus, quando diuiduntur.
- 5 Si patrimonium inter Ecclesia fabricam, & ministros non sit diuisum, interessentibus accrescit, quod absentes amittunt.
- 6 Apponuntur aliquot limitationes.
- 7 Distributiones absentium an competant occupatis in utilitatem Ecclesiae, vel alias impeditis, proponitur dubitandi ratio.
- 8 Probabilius est *supradictas* distributiones non deberi.

1 **P**romittendum est in aliquibus Ecclesijs redditus Ecclesiasticos esse diuisos in duas partes, quarum vna applicatur Ecclesiae ad eius fabricam, ornamenta, caeteraque necessarias altera pars applicata est ministris Ecclesiae in eorum sustentationem, quibus pro qualitate seruitij, à chori assistentia iuxta praescriptam Ecclesiae consuetudinem sua portio conceditur. In alijs vero Ecclesijs non est facta haec diuisio, sed ex patrimonio Ecclesiae tam fabricae, quam beneficiatis prouidetur. Hoc supposito.

2 Dico primò. In Ecclesijs, in quibus est facta *supradicta* diuisio, portiones absentium, & fructus quacumque ratione amissi ad mensam Capitularem pertinent interessentibus diuidendi. Sic Moneta, *3. p. q. 6. num. 26. & 34.* Ioan. Gurtier. *lib. 1. can. q. c. 1. numer. 107.* Couar. *3. var. c. 13. num. 7. vers. Quod vero Bonacin. disp. 1. quest. 7. punct. 1. num. 2. in fine.* Garzia de beneficijs *3. p. cap. 2. n. 447. probatque quadam decisione Rotae in causa Burgensi coram D. Penna 9. Maij ann. 1594.* Ratio vero est. Quia per hanc diuisionem exclusa est Ecclesia à pensione qualibet ministris competenti; vnde si aliquis minister inhabilis factus est ad illius receptionem ad mensam Capitularem deuoluitur eius portio alijs habilibus diuidenda, non ad Ecclesiam. Hoc autem venit limitandum, nisi ipsa mensa Capitularis cedat iuri, quod habet: quod contingit cum beneficiario illegiti-

mè absenti distributiones donat, & remittit. Talis inquam remissio, & donatio nulla est quoad effectum transferendi dominium in beneficiarium *iuxta Trident. sess. 24. c. 12.* At valet, quoad effectum de priuandi distributionibus, quae sibi obuenire debebant, & notauit Garzia *disso. c. 2. num. 45. & sequentibus.* ex quadam declaratione Congregationis quam dupliciter sublimitat. Primò, vt procedat respectu illorum, qui in donatione, seu remissione consenserunt, non respectu illorum qui contradixerunt, etiam si fuerit minor pars. Quia in his, quae tendunt ad damnatum Capitulum, sufficit vnus contradictio à Capitulo gestum videatur. Secundo limitat, vt cum effectu sibi absenti distributiones donatae, & applicatae. Nam ante applicationem potest Capitulum retrocedere & impedire solutionem, eò quod remissio facta nulla fuerit.

3 Restat tamen difficultas. An illi fructus, & distributiones per abentes amissa competant Canonici tunc interessentibus? An verò competant Canonici actu existentibus, & cum illorum sit diuisio? Sed distinguendum est inter fructus & distributiones. Dico ergo distributiones amissas ob non residentiam competere Canonici actu interessentibus. Sic Rota in vna Valentia *emolumentorum coram Mantica 13. Maij 1593.* & in vna Gerund. *distributionum Luna 16. Februarij 1604.* coram Illustrissimo Cardinali Bononienti, *postea meritisissimo* V. G. Gregorio XV. *in alera Astoriensi* *redecisione 6. Iunij 1616.* Coram Domino Coccino Rota Romanae Decano; & alijs relatis à Garzia, *3. p. c. 2. num. 446.* Moneta, *3. p. quest. 6. num. 20.* Gurtier. *lib. 1. can. quest. num. c. 1. n. 106.* Couar. *3. var. c. 13. num. 7.* Azor. *2. p. lib. 7. c. 7. quest. 8.* August. Barbola, *3. p. de potest. Episcop. alleg. 53. n. 152.* Probatur. Quia abentes amittunt ipso iure distributiones ex *v. v. c. de Cler. non resident. & ex Trident. sess. 24. c. 12.* Vbi distributiones solum praesentibus conceduntur. Ergo ille distributiones amissae competere non possunt Canonici praesentibus, neque futuris, sed actu praesentibus, & interessentibus. Ergo illis sunt applicandae quando fuerit facta diuisio? Neque obstat distributiones illas à puncto absentiae manere in mensa Capitulari, & Capitulum semper esse idem. *ex leg. proponebatur. ff. de iudicis.* quo minus debeat Capitulum, quando illegitum diuisionem facit, atterere ad Canonici, qui illo tempore, quo fuerant amissa, residebant. Quia illi Canonici residentius ad illas acquisierunt.

4 De fructibus vero, qui non ipso iure amittuntur, sed per sententiam condemnatoriam dicendum est, illis Canonici deberi, qui tempore quo soluantur resident. Ratio est. Quia tunc Capitulum illos fructus acquirit, & consequenter Canonici tunc existentibus. Ergo inter illos est diuisio facienda. Sic prius firmat Gonzalez *ad reg. 8. Cancell. gl. ff. 37. num. 26.* Garzia *3. p. c. 2. n. 429.*

5 Dico secundò. Si patrimonium Ecclesiae non sit inter fabricam & ministros diuisum, tunc distributiones quotidianas, quas abentes amittunt seclera in contrarium consequuntur interessentibus accrescunt. Sic Couar. Azor. Barbola, Moneta, Gurtier. *supra.* & Bonacina *disp. 2. quest. 7. punct. 1. in principio.* Colligitur ex Tridentino *sess. 21. cap. 3. & sess. 24. cap. 12.* Ratio huius conclusiois est. Quia per hanc incitantur Canonici ad assistendum diuinis officijs, ob quam causam distributiones fierunt assignatae.

6 Limitanda tamen est conclusio, vt non procedat. Primò, in distributionibus extraordinarijs, & impropijs, quae de redditibus aliquos dignitatis & personatus constitutae sunt: lucrandis tamen ab eo, cuius est dignitas & personatus, vt sic ad residentiam & interessentiam diuinis exciteatur. Haec enim diuinis exciteatur. Haec enim distributiones alijs interessentibus non accrescunt, sed fabricae Ecclesiae, vel alteri pro loco arbitrio ordinarij applicandae *iuxta Trident. sess. 22. cap. 3. & varias declarationes sacrae Congregationis, quas addocet Garzia, 3. p. de beneficijs, c. 2. num. 465. & consensit Nauarr. Miscell. 59. de Oratione, num. 6.* Barbola, *3. p. allegatione 53. n. 154.* Bonacina, *disp. 2. quest. 7. punct. 1. n. 2.*

Secundo limitatur, vt non procedat in distributionibus ex quibus cuiuslibet praebendato interessenti est signata determinata pars: quia per hanc assignationem tacite insinuat illa debere esse contentum, neque amplius lucrari posse, & tunc si abest, cedit illa portio Ecclesiae, non alijs praebendatis. Sic Nauarr. Barbola, & Bonacina, *supra.*

Tertio limitatur, vt non procedat in distributionibus amissis ob aliam causam praeter absentiam à choro. Haec enim distributiones non interessentibus, sed Ecclesiae, si indicat vel alteri pro loco arbitrio ordinarij sunt applicandae. Quia ex nullo textu constat interessentibus deberi. Liberum est ergo ordinario eas, cui voluerit applicare. Bonacina *supra.* & idem est de fructibus, quibus abentes priuantur: ij inquam, non debentur interessentibus, sed Ecclesiae, vel alteri pro loco applicandi sunt. Garzia, *3. p. c. 2. num. 156.* Barbola, *3. p. allegat. 53. n. 150.*

7 Sed inquires. An infirmi & impediti, & in utilitatem Ecclesiae occupati distributiones absentium lucrarent, ac si personaliter residerent? Ratio dubitandi est: quia reputantur in iure interessentes: ergo non solum debent sic reputari ad lucrandas distributiones sibi competentes, sed etiam absentibus com

competentes. Quia concil. sess. 21. cap. 3. & sess. 24. cap. 12. de Reformat. non videtur alii concedere absentium distributiones, nisi illi, quibus concedit proprias, si quidem interessibus concedit, quas absentibus denegat, neque aliud tertium genus personarum agnoscit. Item in cap. unico de cler. non resident. in 6. supradictis impeditis conceditur, ne amittant ob absentiam distributiones, quae interessendo divinis illis debebant convenire; sed distributiones, quae illis debebant convenire, si interessent, sunt propriae, & aliorum absentium. Ergo, fauetque usus, & praxis Ecclesiarum Hispaniarum in quibus distributiones, etsi pro singulis horis sint assignatae, non illos accipit quis dum singulis horis interret, sed in fine anni, & tunc absentium distributiones dividuntur inter eos, qui & realiter praesentes fuerunt, & fixatione iuris praesentes reputantur.

8 Nihilominus censo probabilibus supradictis impeditis distributiones absentium non debent. Sic tradit Bonac. *disput. 2. q. 7. punct. 1. in fine.* Moverit, quia in nullo textu invenitur expressum hos abentes ex causa infirmitatis, vilitatis Ecclesiae, vel necessitatis corporalis lucrari aliorum absentium distributiones. Ergo non sunt illis concedendae. Consequenter liquet. Quia nullum privilegium cedens in diminutionem divini cultus est praesumendum nisi expresse probetur; lucrari autem hoc legitime abentes aliorum absentium distributiones est privilegium cedens in diminutionem divini cultus. Primum vero antecessim probat. Nam in cap. consuetudinem de cler. non resident. in 6. ubi de iis legitime absentibus mentio fit, solum permittitur ne amittant distributiones sibi obvenuras, si residerent. Inquit enim textus. Qui vero aliter, quam per presentiam divini officii de distributionibus ipsis quidquam receperit, exceptis illis, quos infirmitas seu iusta, & rationabilis corporalis necessitas, aut evidens Ecclesiae utilitas excuset, verum sic receptam dominium non acquirat, nec faciat eius sua, &c. Sed in his verbis non conceduntur aliorum absentium distributiones. Item sess. 21. Trid. c. 3. & sess. 22. c. 3. & sess. 24. c. 11. ubi de distributionibus lucrandis est sermo, solum dicitur distributiones interessibus, & defectibus esse concedendas; neque vilius verbum est de iis infirmis & impeditis; proinde ex vi illius textus absentibus per infirmitatem nullae distributiones deberent dari. Ergo factum est, si illis sua pars dederit, dicto cap. unico de cler. non resident. in 6. Et ex his solvitur ratio dubitandi, excepto privilegio de sumpto ex consuetudine, quae si legitime sit praecipua servanda est.

PUNCTUM IX.

Quae causa excuset beneficiatum à Choro, ut non obstante illius absentia distributiones lucraretur.

Tres causas constituit Bonifacius VIII. in canonico de clericis non residentibus in 6. Infirmitatem scilicet iustam, & rationabilem corporis necessitatem, & evidentem Ecclesiae utilitatem, & lib. ungi, ut vidimus puncto praecedenti. Qui vero aliter de distributionibus ipsis quidquam receperit, omnium non acquirat, nec faciat eas suas, imò ad omnium restitutionem, quae contra huiusmodi nostram constitutionem receperit teneatur. Ex quibus verbis videtur inferri solum illos, quos infirmitas, seu iusta & rationabilis corporis necessitas, aut evidens Ecclesiae utilitas excusat, posse distributiones in absentia lucrari, reliquos vero amittere.

§. I.

Explicatur causa infirmitatis.

- 1 Ob infirmitatem gravem absens non solum fructus, sed & distributiones lucrari.
- 2 Quae autem sit gravis infirmitas arbitrio prudentis relinquitur.
- 3 Excusat infirmitas, tamen si tua culpa eam contraxerit.
- 4 Limitatur à pluribus, dummodò antea choro assistere soleret.
- 5 Habet tamen limitatio difficultatem & contrarium est probabile.
- 6 Limitatur in super, ut procedat in infirmo, qui est praesens loco residentiae, & quae ratio hoc intelligatur.

1 R ecepta est sententia absentem à choro ob gravem infirmitatem non solum fructus beneficii, sed etiam distributiones quotidianas, quae interessibus conceduntur, lucrari, si habentur in supradicto textu, & tradit Couar. 3. var. c. 3. n. 8. Gutierrez lib. 1. can. quest. 1. num. 140. Bonacina, *disput. 2. quest. 5. punct. 2. in principio.* Valquez de beneficiis c. 4. §. 3. dub. 3. n. 224. Augustinus Barbosa, 3. p. de Potest. Episcop. allegat. 53. n. 166. Menochius lib. 1. de arbit. casu, 4. n. 14. Dixi ob infirmitatem gravem, quia levis excusat non solum à gravi obligatione, iuxta text. in leg. Quasitum, ff. de re iudicata, & tradit aliis relictis, Menochius, Bonac. Valquez & Couar. *suprà.*

2 Quae autem sit gravis, vel levis infirmitas arbitrio prudentis viri, seu medici petiti relinquitur, si extra iudicialiter res agatur. Si vero in iudicio res agatur arbitrio Praelati, seu iudicis relinquitur, qui ex medicorum consilio, & iudicio iudicare debet

Sic Menochius & Bonacina *suprà.* Moneta, de distributionibus 2. p. quest. 6. n. 24. aliquando de morbo, qui in se levis est, tamen incrementum grave habet, ob accessum ad chorum, quod non timetur ob priuam recitationem. In quo casu certum esse debet te excusatum à choro manere, ac si morbo gravi laborares; quia ille morbus levis ob periculum incrementi reputatur gravis. Tum quia verum illud periculum est iusta, & rationabilis corporis necessitas, quae est causa excusans ab interessendo in choro, ex dicto canonico.

3 Hoc privilegium non amittit etiam si tua culpa infirmitatem contraxeris: quia textus non excludit infirmos, qui causam infirmitatis dederunt, sed omnibus ob infirmitatem impeditis hoc privilegium concessit. Ergo non est limitatio apponenda, aliàs daretur occasio magna litibus, si semper inuelligandum esset an infirmi causam infirmitati dederint dareturque afflictis afflictio. Sic ex sacra Congregatione decisum, refert Garzia 3. p. de beneficiis cap. 2. n. 263. Bonacina quest. 6. punct. 1. num. 7. Barbosa alleg. 53. num. 100. Moneta 2. part. de distribut. q. 6. à num. 12. Couar. *disput. 2. var. 7. Azor. institut. moral. 2. p. lib. 7. cap. 7. q. 11. Gutierrez cap. 1. num. 138.*

Neque obstat famulo aegrotanti salarium, non debent pro tempore infirmitatis iuxta magis receptam sententiam, & facit text. leg. si uno, §. item cum quidam, ff. locari. ubi locans operas suas non recipit mercedem pro tempore, quo eas est impeditus praestare, & consonat lex Regia 44. tit. 14. part. 13. Non inquam, obstat quominus Canonico infirmo debeantur distributiones. Quia distributiones non dantur tanquam merces, & salarium laboris impensum, sed in alimenta illius, qui taliter laboramus erat.

Dices, famulo infirmo, neque alimenta debentur saltem secundum probabilem sententiam etiam si probabilis sit oppositum, ut docet resté Couar. *illo cap. 13. n. 8.* Ergo neque Canonico infirmo debentur quotidianae distributiones. Respondeo negando consequentiam; quia Ecclesia cum suis ministris mitius agi voluit; non enim eos, ut famulos conductos, sed ut filios tractari voluit, ac proinde voluit mercedem praebere non tam ob laborem in vinea, sed etiam ob obligationem ad illam, quando per ipsos non sit, quominus in vinea laborent, ut bene Couarruias *citato loco.*

4 Limitatur tamen supradicta doctrina ferè ab omnibus Doctores ut verum habeat, si antea interesse officio diuino solebat, fecus vero si non consueverat interesse; quia tunc infirmitas non est causa absentiae; siquidem infirmitate cessante adhuc abesset. Couar. 3. var. cap. 13. num. 8. Azor. 2. p. lib. 7. cap. 7. Decanus tom. 2. consil. 69. n. 8. & 9. Moneta 2. p. de distribut. q. 5. num. 21. Valquez de beneficiis c. 4. §. 3. n. 125. Gutierrez lib. 1. can. quest. cap. 1. n. 138. Barbosa 3. p. de potestate Episcop. allegat. 42. n. 167.

5 Caterum Petrus Nauarra lib. 2. de restitu. cap. 2. dub. 3. & n. 238. hanc limitationem reiecit. Existimat namque te recipere posse distributiones, non obstante, quod ante infirmitatem assistere choro non consueveris; quia infirmitas in illo casu, causa est ut abis à choro; si quidem ex illa impeditis adesse, etiam si voluntatem habeas interessendi. Quod autem illa cessante adhuc abesses, solum inferis infirmitatem non esse causam vnicam absentiae, at non probat veram causam non esse. Cum vero in canonico de Clerico non residente, in 6. concedatur impeditis ob infirmitatem lucrari distributiones posse, & tu in illo casu ob infirmitatem verè impeditis, efficitur sanè te in hoc privilegio esse comprehentum.

Adde si impeditus infirmitate mutates voluntatem non residendi, quam antea habebas, & haberes firmum propositum residendi, si ab infirmitate liber existeres, acquireret distributiones, ut sentit Bonacina *disput. 2. de hor. can. quest. 5. punct. 1. n. 12.* quia tunc infirmitas vera causa est absentiae. Sed mutatio illius propositi non immutat infirmitatem. Ergo, si vnicò casu infirmitas causat absentiam, etiam in alio.

Fateor hanc rationem mihi videri efficacem, & ob illam censo satis probabilem esse Petri Nauarrae sententiam: sed quia à communi recedit, respondere possumus ex communi sententia 2. textum in *disput. canonico*, sic debere explicari, ut non quibusvis impeditis ob infirmitatem concedantur distributiones, sed tantum illis, quibus infirmitas vnicà est causa absentiae, illaque cessante adessent.

6 Secundò limitatur doctrina, ut procedat in infirmo, qui praesens est loco residentiae. Nam si extra illum existens infirmetur, negant distributiones lucrari. Sic Valq. n. 225. Gutier. lib. 1. can. q. 1. n. 189. Couar. 3. var. c. 13. n. 8. Garzia de beneficiis 3. p. c. 2. n. 360. & 364. Mouentur praecipue ex c. cum non deceat, de election. in 6. ubi absentibus à loco Ecclesiarum ob illarum vilitatem fructus conceduntur, non distributiones. Ne igitur hic textus contrarius sit decisioni textus in canonico de cler. non resident. in 6. affirmandum videtur textum in c. vnicò procedere de impedito in loco beneficii, alium verò de impedito vbi liber.

Caterum ut haec limitatio verum habeat, intelligendum est de eo, qui absque legitima causa à loco beneficii abest; quia hic censetur tunc non tam ex infirmitate, quam ex malitia abesse, sicuti ille, qui absque causa solius erat ante infirmitatem ab-

esse. At si ex legitima causa à loco beneficii abfuit, ibique infirmatus est, credo lucrari distributiones, nisi iter in contrarium confuetudo, quia tunc infirmitas vera causa iudicatur absentia. Neque obstat textus in cap. cum non debeat. quia in illo cap. non pectitur accedentibus ad Romanam cuius distributiones, eò quod à loco beneficii abfuit, sed quia non erat omnino evidens eorum absentiam vilem esse Ecclesiam. Sic docent August. Barbosa 3. p. de potest. Episcop. alleg. 53. num. 167. sine Bonacina disp. 2. quæst. 5. p. 1. num. 6. Moneta de distributionibus, 2. p. 9. 6. à num. 19.

Hinc fit, si tempore vacationis aliò te transferas, ibique infirmus, ob quam infirmitatem venire ad residendum non possis, lucrari distributiones, ac si presens existeres. Quia per te non fiat, quominus assitas. Sic colligitur ex Barbosa, Bonacina, Moneta supra.

§. II.

Expenditur secunda causa excusans, quæ est corporalis necessitas iusta, & rationabilis ob quam non interessentibus distributiones conceduntur.

- 1 Quando contingat hæc necessitas.
- 2 Enumerantur plures casus ferè ab omnibus recepti in quibus datur excusatio.
- 3 Quid dicendum de eo, qui in carcerem coniectus est, aut in exilium pulsus?
- 4 Quid de excommunicato, & ob illam causam horis non assistente.
- 5 Apponitur quædam limitatio de excommunicato vitando, sed rejicitur.
- 6 In Hispania non censetur privatus, quosque punctatoribus excommunicatio notificatur.
- 7 Si dubium sit, sine iusto, vel iniuste excommunicatus? præsumptio est pro superiore.
- 8 Si post privationem fructuum, compertum sit esse iniuste privatum excommunicatum, à quo fructus repeti debent?
- 9 Quod dictum est de excommunicato, ascendit est de suspensio, & quomodo explicatur.
- 10 Idem proportione servata dicendum est de interdicto.
- 11 Quid dicendum de tempore cessationis?
- 12 Quid de eo, cui est beneficium ablatum.

Tota difficultas est in explicando quando contingat hæc iusta, & rationabilis necessitas; nam illa postea evidens est patientem excusatum esse ab assistentia chori, & fructus præbenda, & distributiones interessentibus assignatas lucrari; quia ita divinum est in supra dicto canonico de cler. non resistunt in 6.

Mibi ergo dicendum videtur, tunc adesse iustam, & rationabilem corporalem necessitatem; quando ex assistentia chori tibi imminet grave damnum vite, honoris, vel fortunæ. Quodcumque enim grave damnum in quolibet horum bonorum genere reputari merito debet iusta, & rationabilis necessitas. Neque enim Ecclesia, quæ pia mater est, credi potest velle obligare suos ministros ad officium peragendum, cum tam graui eorum damno; neque private emolumento eos, qui ex tam iusta, & rationabili causa officium omittunt. Sic Doctores statim referendi, qui licet in genere hanc non tradant doctrinam, ex casibus specialibus, quos subiungunt, manifestè colligitur.

1. Primò, debentur distributiones ei, qui à choro abest, eò quod ex iudicio medici putat grave damnum sibi proventurum, si domo egrediarur, & choro assistat, ut contingit sæpè in valedudinariis, & aliis, qui medicinam qua copus expurgatur, sumunt. Sic Azor. 2. p. lib. 7. cap. 7. quæst. 11. Bonacina disp. 2. quæst. 5. p. 2. num. 4. Moneta 2. p. de distributionibus, quæst. 6. num. 8. Barbol. 3. p. allegat. 33. num. 169. & alij apud ipsos.

2. Secundò, debentur ei, qui ex eodem consilio medici aliò se conferat acquirendæ sanitatis causa, puta ad balnea, vel ad celeberrimum aliquem medicum, vel etiam, ut cœli sibi officientis inolementiam effugiat, & aliò se transferat. Sic expressè Moneta num. 10. Barbola dict. num. 169.

3. Tertio, non sunt denegandæ distributiones ei, qui causa recuperandi vires in infirmitate amissas aliò se transfert. Sic Bonacina punct. 2. num. 4. & num. 5. Subiungit denegandas non esse ei, qui ob eorum nimium defatigatus aliquantisper se retrahit à choro, ut spiritus assumat, sequè quantum fert necessitas recreet.

4. Quarta, debentur distributiones beneficiato, qui commode assistere choro non potest. Sic Hoiada de incomparabilitate beneficiorum 1. part. cap. 12. num. 17. Garzia 3. p. de benef. cap. 2. num. 36. ex declaratione sacre Congregat. Bonacina disp. 2. quæst. 5. p. 2. num. 6. Barbola alleg. 53. num. 164. & alij apud ipsos. Quando autem senectus hoc impedimentum præstat, arbitrio prudentis medici relinquatur. Regulariter septuagenariis inest. Sic Bonacina supra.

Quinto, debentur distributiones ei, qui abest à choro, & à loco beneficii ob timorem pestis grassantis in illo loco. Sic Bonacina disp. 2. quæst. 5. p. 2. num. 7. faciunt, quæ tradit Menochius lib. 2. casu 152. num. 11. ubi ex Neuzano, inquit, absentem in causa pectitur pro presenti haberi. Limitat autem Bonacina hoc dictum, ut non procedat in Canonice, in quibus officium parochi præcipue commissum est. Quia hi tenentur tempore pestis assistere omnibus cum periculo vite, ac proinde non habent iustam, & rationabilem causam absentia. Quod verum est, quando non adest alius, qui eorum loco substituat, eorumque vices suppleat.

Sexto, distributiones debentur habenti inimicum, cuius conciliationem faciliò obtinere non potest, & à quo timeret grave damnum si assistat, ut contingit si in vrbe grassatur bellum, tunc enim locus tutus non est, & impedimentum præstat assistendi. Sic Moneta alios referens 2. part. de distrib. quæst. 5. à num. 72. Garzia de benef. 3. p. cap. 2. à num. 351. Bonacina disp. 2. quæst. 5. p. 2. num. 8. Menochi. in simili. lib. 2. de arbit. casu 153. num. 13. & alij.

Septimò, tibi debentur distributiones, si timere ne alios inficias peste, eò quod loco non sano venias, vi compelleris non assistere, & idem est si alia via detinaris, quam vincere nequaquam possis. Quia tunc habes iustam, & rationabilem causam absentia. Sicut enim corporalis infirmitas est sufficiens causa, quia te reddit impotentem ad assistendum, ita quodcumque impedimentum tibi appositum, quòd facile excutere non potes, est sufficiens causa tui absentia. Sic Azor. 2. p. lib. 5. cap. 7. q. 10. Moneta 2. p. de distrib. quæst. 5. num. 55. Bonacina disp. 2. de hor. canon. quæst. 5. p. 2. num. 9. Couartuius 3. var. cap. 13. n. 8. Valquez de benef. cap. 4. §. 3. dub. 3. in. num. 226.

Omnes enim supradicti casus excusant Clericum ab assistentia chori, illi quæ habilem reddunt non solum ad fructus beneficii percipiendos, sed etiam ad distributiones quotidianas præcisa quolibet consuetudine. Quia verè abest à choro ob iustam, & rationabilem corporis necessitatem, quam vincere nequaquam potest. Sic supradicti Doctores.

3. Hinc inferitur quid dicendum sit de eo, qui in carcerem coniectus est, vel in exilium pulsus; & quidem si causam huic impedimento non dedit, etiam si iudex legitime eum condemnauerit, ut propter qui falsis testibus, ac probationibus mouetur acquirit distributiones. Quia corporalis necessitate, quam excutere non potest, impeditur ab assistentia. Sic Couartuius 3. var. 13. n. 8. vers. 11. Quarta verò distributiones quotidianas vers. De Canonico. Bonacina disp. 2. de hor. canon. quæst. 5. p. 2. §. 1. à num. 1. præcipue à n. 4. Moneta de distrib. 2. p. quæst. 5. n. 80. Garzia de benef. 2. p. c. 2. n. 364. At si causam condemnationi dedit, etiam si iudex abique sufficientibus iudiciis eum capi fecerit, vel condemnauerit, distributiones choros interessentibus assignatas non lucrabitur. Quia tunc ipse causa est absentia; neque dici potest abesse ob corporalem necessitatem, sed ob suam malitiam. Sic tanquam indubitatum supradicti Doctores supponunt.

Dices; qui culpa sua infirmitatem contraxit, & ob eam choro non assistit non perdit distributiones: quia proxima causa, qua ab assistentia chori impeditur, non est culpa, sed pena ex culpa resultans. Sed qui crimen commisit ratione cuius in carcerem coniectus, vel in exilium pellitur, non impeditur formaliter à chori assistentia ob culpam, sed ob penam ex culpa resultantem, quam ipse vitare non potest. Ergo non debet perdere distributiones. Respondeo negando consequentiam; quia infirmitas est effectus culpæ non penæ; secus verò incarcerationis & exilium.

Dixi, etiam si iudex absque legitimis probationibus condemnauerit. Quia iniustitia iudicis non tollit, quin delinquens veram causam condemnationis dederit. Sic Bonacina dicto punct. 2. §. 1. n. 4.

4. Secundò inferitur, quid dicendum sit de Clerico excommunicato, & ob illam causam horis non assistente? Distingendum est. Si iniuste excommunicatus sit, neque fructibus, neque distributionibus privari debet: quia corporali necessitate impeditur, ne diuini assistat; timore scilicet grauioris nocementi. Sic Valquez de benef. cap. 4. §. 3. dub. 4. num. 230. Garzia 7. p. de benef. cap. 13. à num. 116. Bonacina disp. 2. de hor. canon. quæst. 5. punct. 2. §. 2. num. 5. Gutierrez ean. quæst. lib. 1. quæst. 1. num. 155. & 137. Emanuel Saa verbo Beneficium, n. 48. Henriquez l. 14. cap. 13. num. 4. Petrus Navarra lib. 1. de Restitut. cap. 2. n. 238. Barbola plures referens 3. p. alleg. 53. num. 174. Debet tamen, si commode possit, abolutionem procurare, & impedimentum illius iniuste excommunicationis remouere; alius sua culpa abesse dicitur, & non adiectus necessitate. Sic Moneta multis exornans, 2. p. de distrib. q. 5. n. 43. Martinus Nauar. c. 25. num. 124. Petrus Navarra l. 2. de Restitut. cap. 2. n. 238. Bonacina disp. 2. quæst. 5. p. 2. n. 9. fin. Garzia de benef. 7. p. cap. 13. num. 10.

Si verò iuste excommunicatus sit, & ob eam causam choro non assistit, distributiones non lucratur. Quia non ob necessitatem, sed ob voluntatem malitiosam, qua in excommunicationem incidit, & persistit, abest à choro. Sic omnes Doctores. At si ipse paratus sit satisfacere, & abolutionem petat, & denegatur, eredo distributiones lucrari. Quia respicienti iniuste denegatur abolutio, & tanquam excommunicatus iniuste habendus est.

est. Sic Valquez de benef. cap. 4. §. 3. n. 23. Suarez 5. tom. de cens. diff. 13. sect. 2. n. 16. & 20. ad finem. Imo plures Doctores affirmant, si in mora non sit petenda abolitio, & satisfactio praestanda distributionibus & fructibus lucrari. Quia per ipsum non stat, quominus assistat, & impedimentum remoueat. Sic Syluester verb. Clericus 4. q. 25. & verb. excommunicat. 3. vers. 9. Saa verbo Beneficium, n. 50. Armilla verbo Cleric. n. 18. Henric. lib. 7. c. 36. §. 1. & lib. 13. cap. 3. §. 3. ad fin. & cap. 13. §. 4. Caeus de casibus relesuatis casu 1. de excommunic. §. de mal. excomm. vers. 7. Vega summa cap. 36. casu 2. & in libro quem Hispanicè intulit Episcopo de curis, cap. 12. n. 83. Sayrus de censur. lib. 2. cap. 5. n. 206. Lopez 2. tom. 2. p. cap. 18. At credo hoc admittendum non esse. Quia iuste pro illo tempore priuatur excommunicatus choro assistere, & consequenter distributionibus assistentiae correspondentibus, & sibi, si quae culpa imputare potest hanc priuationem quia per ipsum stat, quominus non possit diuinis assistere, quamuis per ipsum non sit, quominus impedimentum remoueat. Sic Suarez dicta diff. 13. de censuris notab. 2. n. 4. & 3. Bonac. diff. 2. de excomm. q. 2. part. 4. n. 7. & de hor. can. diff. 2. quast. 5. p. 2. §. 2. n. 1. Garzia de benef. 7. p. cap. 13. n. 93.

Quod si iuste excommunicatus horis interit, plures Doctores censent lucrari fructus, & distributiones officio correspondentes. Nam licet in tali assistentia peccet, & ob hoc peccatum merito debeat fructibus, & distributionibus priuari, iuxta textum in cap. post. valis §. verum, de appellatibus: Ipso tamen iure priuatus non est: quia nullibi constat hanc priuationem esse impositam. Sic Gloss. in dicto §. verum verbo, subrahimus. Petrus Nauar. lib. 2. de restitut. cap. 2. n. 23. & sequentibus. Valq. de benef. 4. §. 3. dub. 4. n. 229. Abila de censuris 2. p. cap. 6. dub. 2. Bonac. diff. 2. de excommunicat. quast. 2. par. 4. §. 2. num. 2. & diff. 2. de excommunicat. quast. 2. par. 4. §. 2. num. 2. & de hor. can. quast. 5. p. 2. §. 2. Sanchez satis probabile reputat lib. 3. de matrimonio diff. 5. num. 12. Coninch. diff. 14. de excommunicat. dub. 9. num. 80. & sequentibus.

5. Limitat hanc doctrinam locis allegatis Bonacina, vt non intelligatur in excommunicato vitando: quia ipse non praestat officium nomine Ecclesiae, cum Ecclesia illum ab officio repellat. Ceterum reliqui Doctores huius distinctionis non meminere, & merito. Quia tam excommunicatus occultis, quam publicis toleratur, quam non toleratur expulsi est ratione excommunicacionis ab assistentia chori. Neque Ecclesia voluit in aliquo saeculo excommunicato occulto. Ergo de vitato est idem dicendum. Neque in iure inuenitur excommunicatum vitandum, esse priuatum ipso iure distributionibus, & fructibus beneficii potius quam excommunicatum toleratum.

Adde distributiones. & fructus beneficii horis Canonicis assistentibus concedi, etiam in peccato, & ob malum finem assistat: quia praestat officium ratione cuius conceduntur. Ergo etiam concedi debent, etiam in excommunicato publico persistat, si officium praestet. D. nique quantumuis sit excommunicatus vitandus nomine Ecclesiae officium praestat non quidem licet, sed illicite. Ergo debetur illi stipendium dum eo per sententiam non priuatur.

6. Aduerto tamen in Hispania in Ecclesiis Cathedralibus, & collegiatis consuetudinem esse, vt quoties aliquis Canonicus excommunicatur, eo ipso statim notum sit punctatoribus, vt illam extra numerum constituant. (Hispanè, ponganende suento.) & iuxta hanc consuetudinem non censetur excommunicatus priuatus fructibus, & distributionibus, quousque habeat notificatio excommunicacionis punctatoribus facta. In illa vero notificatione facta priuatus censetur, seu vt melius dicam priuatus. Sic Garzia de benef. 7. p. c. 13. num. 130.

7. Aduerto secundò, si dubium sit, an excommunicatus iuste, vel iniuste lata sit, praesumptio stat pro superiore. excommunicante. Pendente vero questione super iustitiam, vel iniustitiam excommunicacionis, fructus deponi debent, & seruari apud aliquem, vt datur cui de iure competunt: fructibus enim consumptis diffinitus fieri satisfactio excommunicato iniuste cum de iniustitia constet. Ne igitur damnum patiatur, conuenit fructus seruari. Sic Bonacina diff. 2. q. 5. part. 2. num. 3. Gutierrez lib. 4. canon. quast. cap. 1. num. 136.

8. Quod si excommunicatus priuatus est distributionibus, & fructibus, quia creditum est iuste fuisse excommunicatum: at re maiori inspecta, cognitum est iniuste excommunicatum fuisse, fructus, & distributiones repeti debent ab iis, quibus fuerant applicata: quia ipsi applicari non potuerunt, nisi ex suppositione excommunicacionis iustae, qua cessante nulla fuit applicatio. Sic alius relatis tradit Gutierrez lib. 1. canon. quast. cap. 1. num. 38. Moneta de distributionibus quast. 15. num. 32. & 44. Garzia de benef. 7. part. cap. 13. num. 120. Bonacina diff. 2. de horis canon. quast. 5. punct. 2. §. 2. num. 4. contra Vgolinam, Suarez, & Sayrum, relatos à Garzia, & Bonacina supra.

At illi, quibus fuerunt distributiones applicatae bona fide eas consumplerunt, neque inde facti sunt locupletiores, repeti debent à Capitulo, si in Capitulo primò translate fuerunt, & inde in Canonicos diuites, & distribuit. Quia Capulum ea iustitiam fructus, & distributiones excommunicati diuiti, vt si

Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars II.

postea competum fuerit iniuste excommunicatum fuisse, satisfaciat ipsi excommunicato integre. Eaque de causa in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis non solent fructus, & distributiones in hac lite poni in sequestro. Quia Capulum semper est idem, & est solvendo, & solutori obligatur si condemnatur. Sic Gutierrez supra, & Garzia, num. 12. 1.

Verum si ab iis, quibus fructus, & distributiones fuerunt applicatae recuperate excommunicatus non possit, agere potest aduersus iudicem iniuste excommunicantem, & ab illo recuperare poterit, non solum fructus, & distributiones, sed etiam litis expensas, & omne damnum, quod ex iniusta excommunicacione passus fuerit. Quia iudex iniuste fuit illius causa. Sic Vgolinus de censuris tribulat. 2. cap. 12. n. 4. Suarez de censur. diff. 13. sect. 2. num. 23. Sayrus lib. 2. de censuris cap. 5. num. 27. Bonacina diff. 2. quast. 5. punct. 2. de hor. can. §. 2. num. 4. vbi aduertit hoc intelligendum esse, modo iudex bona fide non processerit. Sed hoc in foro externo nunquam praesumitur, quoties declaratur fuisse iniustam excommunicacionem, neque excommunicatus eam bonam fidem praesumere debet.

9. Tertio inferitur, idem ferè dicendum esse de suspensio, ac dictum est de excommunicato: si enim iniuste suspensus fuit ab officio ordinis, & iurisdictionis à beneficio, à diuinis officiis, distributionibus recuperat ab iis quibus fuerant applicata, vel à iudice iniuste suspendente; etiam si diuinis non interfit. Quia non debet absque culpa poenari, cum in eius potestate non sit diuinis interesse. Timere enim iuste postea graue damnum. Sic moneta de distributionibus 2. part. 9. §. 4. 2. Gutierrez lib. 1. canon. quast. cap. 1. n. 137. Bonacina diff. 2. de hor. can. q. 5. p. 2. §. 3. in princ. Barbosa 3. p. de potestate Episcopi alleg. 58. n. 175. & alij apud ipsos.

Si vero iuste suspensus sit, videndum est cuius qualitatis sit suspensio, si suspensus est à diuinis officiis, & illis assistat, credo probabilius lucrari fructus & distributiones: sicut dixi de excommunicato, & late probò tractatu de suspensione. Quia nullibi inuenitur priuatum esse ipso iure fructibus officio male exercito correspondentibus, & tradit Garzia 7. p. de benef. cap. 13. num. 92. & cap. 4. n. 58. plures referens, etiam si contrarium sentiat in excommunicato, & Bonacina diff. 2. de hor. can. q. 5. p. 2. §. 3. admittit in suspensio tolerato. Si autem à beneficio suspensus sit, priuatus manet fructibus, & emolumentis, quae ex beneficio proueniunt, etiam si officiis diuinis assistat, quia redditur incapax illa acquirendi. An autem priuatus sit distributionibus quotidianis, si à fructibus beneficii, distinguitur? Credo probabilius non manere priuatum, quia non sunt fructus beneficii, sed potius officij, cum propter officium diuinum, & illius assistentiam concedantur. Ergo non debent sub suspensione à beneficio comprehendi, & de distributionibus, quae ob annuaria conceduntur, tenet Bonacina supra, cum Sayro de censur. lib. 4. cap. 6. n. 11. ob supradictam rationem.

10. Quartò inferitur, idem proportione seruata dicendum esse de interdicto. Si enim ob iniustum interdictum priuatus diuinis assistere, priuandus non est distributionibus, ob rationem saepe à laram, quia iusta & rationabili causa omittit assistere timore, scilicet maioris nocenti si contempna illa censura iniusta diuinis te immisceas. Si autem iuste interdictus es ab ingressu Ecclesiae, & consequenter diuinis assistere ibidem; credo probabilius te lucrari distributiones, si assistas. Nam esto pecces, praestas officium ob quod distributiones conceduntur, sicut in excommunicato, & suspensio diximus.

At si Ecclesia sit specialiter interdicta, neque tamen interdicto causam dederis, distributiones lucraris; quia per te non stat, quominus ibi diuinis assistas, & idem est cum Ecclesia polluta est, ob quam causam celebrari ibi officia non possunt. Verum si generaliter Ecclesia interdicta est, neque tu causam dederis interdicto, cum ibidem possis celebrare diuina sicut antea, tenearis conditionibus relatis in cap. Alma mater, de sent. excomm. in 6. distributiones lucraris si diuinis assistas.

11. Quintò inferitur, quid dicendum sit tempore cessationis. An tunc lucraris distributiones, & fructus, & quidem fructus beneficii titulo correspondentes lucraris, etiam si causam dederis cessatoni, nisi per sententiam illis priuatis, quia non priuatis beneficio. Distributiones autem minimè lucraris: quia haec correspondent officio, quod tua culpa non exerceatur. Si autem causam non dedisti cessatoni, sed ob alterius culpam cessatur, licet videris consecutus distributiones: quia legitima, & iusta causa impeditis diuinis assistere, sicut cum est Ecclesia polluta, vel specialiter interdicta. At quia in cap. Canonici, §. scilicet de officio ordinariorum, in 6. cauerit eum, qui causam dedit cessationi debere restituere Canonicis omne interesse, quod amittunt ex omnia assistentia diuinis officiis; effectus sane distributiones non lucrari, quia illae sunt interesse amissum. Sic Conar. in cap. Alma mater, §. 4. num. 7. Moneta 2. p. de distribut. quast. 16. num. 36. Bonacina diff. 6. de censuris punct. 3. num. 11. & diff. 2. de hor. can. quast. 5. punct. 2. §. 5. Suarez diff. 34. fact. 3. num. 16. Sayrus lib. 5. cap. 19. num. 19. & alij apud ipsos.

Si tamen qui causam dedit cessationi non esset solvendo, credo ex benignitate posse tibi à Praelato distributiones, & alia emolumenta

D

LIBRARIATUM

emolumenta amissa applicari. Neque enim videtur iustum abscipere culpa te illis priuandum esse.

12. Sexto inferatur, quid dicendum sit de eo, qui beneficio priuatus est. Si enim ita priuatus est beneficio, vt nullo modo illud retineat, sed alere colatum sit, etiam hoc iniuste factum fuerit, distributiones non lucratur. Quia non habet fundamentum ad illarum acquisitionem. Tenetur tamen qui iniustitiam commisit omnia damna reparare. Bonacina *diff. 2. de hor. can. q. 5. p. 2. §. 9. in fine.* Si autem ita priuatus sit beneficio, vt possit illud reuere, quosque sententia declaratoria criminis accedat, vt regulariter in omni priuatione delicto annexa contingit; omnes fructus & distributiones medio illo tempore contingentes lucratur, si diuinis assistat, cum hoc tamen onere, vt prolata sententia declaratoria criminis, omnes fructus, & distributiones à die commissi criminis debeat restituere.

Poterit tamen bis ab hac sententia declaratoria criminis appellari. *1. ff. de appellat.* & interim executio suspenditur, & distributiones lucratur, & fructus, quosque bis fuerit sententia confirmata. Et idem est quoties per sententiam est beneficio priuandus. Quosque enim de facto priuatur, & beneficium ab illo auferatur, fructus & distributiones retinere potest, diuinis assistens; quia ius habet ad illa.

Hinc etiam constat, quid sit dicendum de deposito, & verbaliter degradato. Cum enim depositio, & verbalis degradatio sit quedam officij Ecclesiastici in perpetuum priuatio; efficitur sane fructibus, & distributionibus à die depositionis, & degradationis priuandum esse; interim tamen dum beneficio non priuatur ex fructibus illius moderatè ali debet, vt latius dixi cum de depositione, & degradatione sermonem feci.

§. III.

Expenditur tertia causa excusans ab assistentia diuinorum officiorum, quæ est euidentis Ecclesiæ utilitas.

1. Absens ob euidentem Ecclesiæ propriæ utilitatem lucratur fructus, & distributiones.
2. Non tenetur in eodem loco beneficij assistere, etiam si plures assument.
3. Quomodo cognoscatur absentiam cadere in propriam Ecclesiæ utilitatem.
4. Missus ad visitanda limina Apostolorum lucratur distributiones.
5. Item à Capitulo Missus ad Concilium generale, vel ad Principem, & Legatum gratulationis causâ.
6. Si à Capitulo assigneris ad sumendas rationes reddituum.
7. Si Missus ab Ecclesiâ ad iurisdictionem aliquam illius exercendam.
8. Item si præbendam habes, cui animarum cura incumbit.
9. Visitans Ecclesiam vt Archidiaconus distributiones lucratur.
10. Item si ob iura tuæ Ecclesiæ defendenda absis.
11. Quid dicendum de absentie ob defensionem turis proprii beneficij.
12. Quid de obside dato ab Ecclesiâ?
13. Occupatus tempore diuinorum tamen si possit præuenire, lucratur fructus & distributiones.
14. Cui negotia expedienda commissa sunt Matutino tempore, & tunc propria expeditis, vesperi negotia Ecclesiæ consent plures nullas distributiones lucrari.
15. Probabilis est eas lucrari, quæ correspondent tempori, quo Ecclesiæ negotia expedita fuerunt.
16. Declaratur tempus, per quod in expediendis negotiis censeris occupatus.

17. Certum est, te absentem à diuinis officijs ob euidentem Ecclesiæ utilitatem lucrari, non solum fructus, sed etiam distributiones, ac si præsens esses quia ita habetur in *c. consuetudinem de cler. non resident in 6.* vt constat ex eius verbis. Notanter dixi ob euidentem Ecclesiæ utilitatem: quia dubia utilitas cessante consuetudine non concedit ius lucrandi distributiones. Non enim æquum erat, vt Ecclesiæ distributiones concederet ob absentiam (sunt tibi damnosam). Utilitas Ecclesiæ grauis debet esse, non leuis, vt te à graui obligatione diuinis officijs assistendi excuset. Sic Moneta, *2. p. de distrib. q. 11. n. 33.* Bonacina, *diff. de hor. can. q. 5. p. 3. n. 5.*

Item debet esse utilitas propriæ Ecclesiæ, non alienæ. Nam si in alienæ Ecclesiæ utilitatem cederet tua absentia, ab illa stipendium postulare deberes, nõ à propria. Sic Bonacina, *suprà n. 6.* Quod si ob utilitatem vniuersalis Ecclesiæ abesses, non caret probabilitate te lucraturum non solum fructus, sed distributiones: quia absolute abesse censetur ob euidentem tuæ Ecclesiæ utilitatem, cum utilitas communis propria sit cuiusque. Et forte ea de causa in dicto *c. consuetudinem*, absolute dictum est, in euidentem Ecclesiæ utilitatem abique vlla limitatione. Adde bonum commune excellentius esse specialia: Si igitur ob speciale bonum propriæ Ecclesiæ tibi licet abesse, & fructus & distributiones lucrari: à foriori ob bonum ipsi, & reliquis Ecclesiis commune.

2. Sed est dubium. An debeas in eodem loco beneficij existere vt distributiones lucraris? Communis sententia affirmat, vt videri potest apud Couarr. *3. var. c. 13. num. 8.* Gutierrez, *can. quasi lib. 1. c. 1. à num. 144.* Garzia, *de beneficiis, q. p. c. 2. à num. 36.* Mouentur ex *c. cum non debeat, de elect. in 6.* vbi clerici accedentes ad Sedem Apostolicam pro negotiis suarum Ecclesiarum censentur visitare illarum prosequi, & ob eam causam fructus & alia emolumenta, quæ ibi deberent consequi, si personaliter residerent, consequuntur (distributionibus quotidianis dumtaxat exceptis.) Ne igitur hic textus contrarius sit textui in *c. consuetudinem, de Cler. non resident.* vbi absentem ob euidentem Ecclesiæ utilitatem conceduntur distributiones; affirmandum est textum in cap. cum non debeat loqui de absente à loco beneficij, cui non debentur distributiones, nisi addit contraria consuetudo, etiam si debeantur fructus. Ex *text. in cap. consuetudinem*, loqui de residente in loco beneficij, præcisa qualibet consuetudine.

Cæterum exitimo probabilis non requiritur existentiam in loco beneficij, vt distributiones lucraris, si absentia ab illo in utilitatem propriæ Ecclesiæ cedit. Sæpe enim utilitas propriæ Ecclesiæ hanc absentiam requirit. Non igitur ex hac parte privilegium limitandum erit, cum in cap. consuetudinem nulla sit limitatio opposita. Neque obstat textus in cap. cum non debeat. Nam omnis variis solutionibus ea mihi probabilior apparet, vt intelligatur caput cum non debeat, de illo speciali casu absentie ob instructionem electionis, in quo casu absens fructus præbendæ acquirit, exceptis distributionibus. Caput verò consuetudinem intelligatur generaliter de quolibet alio casu in utilitatem propriæ Ecclesiæ cedente. Limitat ergo caput, cum non debeat aliquo modo generalem concessionem supradicti capitis consuetudinem.

3. Quod si iniquitas? Vnde cognosces tuam absentiam cedere in euidentem Ecclesiæ propriæ utilitatem? Respondeo te proprio iudicio inhætere non debere, sed iudicio virorum sapientum, & conscientiarum timorata; qui si affirmant esse grauius Ecclesiæ vtilem tuam absentiam, secute procedes, & fructus, & distributiones tibi debentur. Quia tunc iudicatis abesse ob Ecclesiæ utilitatem moraliter certum, quæ est euidentia, quæ in his rebus haberi potest. Regulariter autem quoties à proprio Capitulo electus fuisti ad aliquod negotium peragendum, quod ab ipso iudicatum fuit Ecclesiæ vtile, fructus & distributiones lucraris. Quia tunc in dicere optime potes te Ecclesiæ utilitati euidenter inferuire. Placet tamen in particulari aliquos casus subiungere, ex quibus alij decidi possunt.

4. Primum certum est te distributiones lucrari, si à tuo Episcopo mittaris ad visitanda eius nomine limina Apostolorum, vel illum in hac causa committaris. Quia negotium tuæ Ecclesiæ agis in iudicio Pontificem de eius statu. Sic ex constituto 17. Sixti V. & variis decisionibus sacre Congregationis referretur de Garzia *de beneficiis, 3. p. cap. 2. numero 349.* Riig *de cler. 498. numero 3.* & tradit Bonacina, *diff. de hor. can. quasi 5. p. 3. numero 14. pluribus relatis.* Barbosa, *3. p. de 109. res. Episcopi allegat. 53. numero 139.* Secus verò esset dicendum, si esses missus ab Episcopo ad aliam Ecclesiam, aut illum committeres. Quia tunc non censeberis abesse ob tuæ, sed alienæ utilitatem: & sic nec distributiones, nec fructus lucraberis. Garzia, *numero 350.* Aduerto, si parochus sis, vel beneficium habeas seuiorium, te non posse ultra bimestre ab Episcopo in hoc negotio occupari, etiam Vicario, seu substituto apposito. Quia absentia parochi reputatur in iure ita damnosa Ecclesiæ propriæ, vt grauissimam causam requiratur ad illius honestatem. Sic Garzia, *pluribus declarationibus sacre Congregationis exornans, 3. p. cap. 8. numero 40. & numero 350.* Aduerto 2. Si Episcopus mittat ad inuisenda limina, non posse plures designare, sed vnum tantum, quia vnus reputatur sufficiens. Si tamen imple vadit, potest secunda duos deferre, etiam si alij duo maneant in suo seruitio occupati. Colligitur ex supradicta constitutione Sixti V. & quia dignitas Episcopalis hunc comitatum videbatur expostulare: neque ob illius causam, ab aliis negotiis peragendis Episcopo assistentes cessare debeant. Sic Garzia *suprà.*

5. Secundo, debentur tibi distributiones, si à Capitulo ad Concilium Generale, vel Provinciale mittaris tanquam Theologus, Canonista, vel Ecclesiæ tuæ procurator. Quia cedit absentia in clarum tuæ Ecclesiæ utilitatem. Sic Bonacina, *diff. de hor. can. q. 5. p. 3. num. 13.* Moneta, *2. p. de distrib. q. 11. n. 31.* Barbosa, *alleg. 53. n. 158.*

Tertio debentur, si missus sis à Capitulo tanquam legatus ad Pontificem, vel Principem ad gratulandum de aliquo felicis eventus, quando confuetudo est has fieri legationes. Quia tunc sunt debite Ecclesiæ, & si in illis deficeret, Principem haberet offensum quod est graue incommodum. Sic Bonacina, *suprà num. 2.*

6. Quarto, tibi debentur distributiones, si à Capitulo assigneris ad sumendas rationes reddituum, & bonorum Ecclesiæ, & in illis sumendis tempore diuinorum officiorum fueris occupatus. Quia hoc officium est Ecclesiæ maxime necessarium. Sic Moneta, *2. p. de distributionibus, quasi 5. n. 47.* Bonacina, *diff. 2. quasi 5.*

6. *quæst. 9. p. 3. num. 11.* Neque obstat alio tempore posse hæc computa fieri, & orationes assumi. Quia illud est cum speciali gratitudine illius, qui ad hoc officium assignaretur, quod lubere non tenent. Neque etiam obstat quedam declaratio sacre Congregationis contrarium insinuans, quam refert Garzia, 3. p. de benef. c. 3. num. 368. quia illa non loquitur de Canonici signatis à Capitulo ad sumendas has rationes, sed de Capitulo, & Episcopo; Capitulo enim, & Episcopo, tempore Diuino officiorum non possunt has rationes assumere. Quia exderet in graue detrimentum diuini cultus Capituli à choro absentia, cum tamen necessaria non sit. Quod tamen in vno vel altero Canonico non procedit.

7. Quotò tibi debentur, si missus sis à Capitulo ad iurisdictionem aliquam tuæ Ecclesiæ annexam excedendam: quia occuparis in negotio vtili tuæ Ecclesiæ. Vtilis enim illi est te solum habere occupatum, quam totum Capitulum. Bonacina *suprà* Sciucis, si Sede Episcopali vacante, morte Episcopi, vel à pagano capiti Vicarius, seu prouisor à tuo Capitulo eligaris, accipis distributiones dum abes causa excedendi officium, quia in eadem Ecclesiâ vtilitate occuparis. Secus vero est, si cum sis Canonici Vicarius Episcopi eligaris. Tunc enim non tam defertur tuæ Ecclesiæ quam Episcopo: nec illud officium cedit in speciem tuæ Ecclesiæ vtilitatem, sed vtilitatem Ecclesiæ diocesanae, ac proinde non est iustum obligare tuam Ecclesiâ, in qua Canoniam habes ad distributiones concedendas, sufficere, vt concedat fructus, & releuet ab assentia. Sic relato Rebuffo, Hojeda, Moneta, & aliis docet Garzia, 3. p. de benef. c. 2. num. 357. Bonacina, *disput. 2. de hoc cap. 9. §. 3.*

8. Sextò, si præbendam habes, cui animarum cura incumbit, non solum fructus, sed etiam distributiones lucratis, dum sacramenta ministras, vel alia exeres ad animarum curam pertinetia. Quia vtile est ipsi Ecclesiæ, vt animarum cura prouideatur, & obligationibus cuiuscumque præbende satisfiat. Et hoc habet verum, etiam Canonici simul habes, obines quidem omnes fructus, & distributiones tam præbende curatæ, quam Canonici ex decreto Trident. sess. 22. de Reformatione, cap. 3. *vers. Quod si alicui*, & pluribus decisionibus comprobata Garzia, 3. p. de benef. cap. 2. num. 335. Aloysius Riccius, *decis. 39. m. 4.* Barbofa, *allegat. 35. n. 162.* Limitat autem Bonacina, *disput. 2. de hoc cap. 9. §. 3. in fine*, vt intelligatur, de distributionibus extraordinariis, & impropriis, quales sunt, quæ constituuntur ex redditibus particularibus dignitatum, personatum, & beneficiorum, ab his solis, qui beneficia, dignitates, & personatus habent obtinenda. Secus vero de distributionibus propriis, & ordinariis constitutis ex bonis communibus Ecclesiæ, & inter præfentes diuinis officiis diuidendis. Has enim distributiones existimat Bonacina *suprà* non lucrari præbendam, cui animarum cura inest, nisi privilegio, vel consuetudine moniaris: vel nisi eius præbenda non habeat alios fructus præter distributiones quotidianas. Cui consentit Garzia, 3. p. de benef. cap. 2. num. 351. *Et se quæritibus*. Sed quod diximus probabilis est ob rationem aliam. Et quia Trident. sess. 22. cap. 3. præfere dicit hunc incumbenti animarum curæ pro tempore, quo in curia Ecclesiæ seclerit, ac ministratur, tanquam præfens sit, ac diuinis interit in Ecclesiis Cathedralibus, ac Collegiatis habeatur. Ergo lucratur quacumque distributione interfessibus competentes. Et videtur esse *Suprà* citata, numero 335.

9. Septimò, visitans Ecclesiam, iura vel redditus suæ præbende, verbis gratia, Archidiaconatus non solum fructus, sed distributiones illiusmet præbende obtinet. Siquidem visitando prædicta iura, & loca seruit Ecclesiæ in re vtili. Moneta, 2. p. de distribut. q. 11. num. 53. Barbofa, *allegat. 63. num. 63.* Et in *remiss. Cosei, sess. 24. c. 12. num. 50.* Notanter dixi, *illiusmet præbende, cuius iura visitat*, quia si Canonici simul habent eundem fructus, & distributiones sunt distinctæ non lucratur illius fructus, & distributiones: quia illa visitatio non cedit in vtilitatem Canonici: ergo non est æquum, vt Canonici fructus, & distributiones recipiat. Secus vero dicendum est in portione annexa, & vna dignitari: quia tunc cum ipsa dignitate reputatur vnum beneficium, & consequenter obtinet fructus, & distributiones dignitatis, obtinet etiam fructus, & distributiones portione annexæ. S. c. Garzia, 3. p. de benef. c. 2. num. 338.

10. Octauò, lucraris distributiones, si abis, ob iura Capituli, vel Ecclesiæ tuæ defendenda. Quia abes ob eundem Ecclesiæ vtilitatem. Docet multis relictis Barbofa, *allegat. 3. numero 17.* Quod verum habet etiam tibi salarium constitutum; quia salarium non constituitur ea conditione, vt tu remittas distributiones & fructus ex iure debitos, sed vt diligentius defensionem Ecclesiæ incumbas, & facilius possis onera absentie sustinere. Bonacina, *disput. 2. §. 5. punct. 2. §. 3.*

11. Nonò, debentur tibi distributiones & fructus, si pro defendendis iuribus tui beneficii abis: quia illa defensio cedit in vtilitatem eundem Ecclesiæ, in qua situm est beneficium. Siquidem ratione illius residitur beneficium nobiliss, & optabiliss. Bonacina, *suprà*. Barbofa, *allegat. 53. num. 172.* Garzia, 3. p. c. 2. n. 49. Secus vero dicendum est, si ob defensionem iuris proprii ad beneficium aduersus alterum abis. Quia tunc non abes

ob Ecclesiæ, & beneficii vtilitatem, sed ob vtilitatem propriam, & sic non lucraris distributiones. Bonacina, *suprà* §. 3. numero 2. Garzia, *suprà* numero 49. Quamuis credam lucrari fructus, & distributiones, si pro causa Ecclesiæ, & defensionem ipsius iurium, & præminentiarum excommunicatis iniuret. Quia tunc ob causam Ecclesiæ emolumento priuaris. Sic Gutierrez, *can. quæst. lib. 1. cap. 1. n. 142. 147.* Barbofa, 3. p. de *Potest. Episc. allegat. 51. num. 173.* Imò etiam, iuste excommuniceris, quovisque conuincaris iudicè, lucraris fructus, & distributiones: quia iuste defendis iura Ecclesiæ, dum non conuincaris iniustam causam fouere. Ergo iustum est, vt Ecclesiæ tibi fructus, & proventus non denegent. Gutierrez, *num. 242.* Barbofa, *num. 173.* Idem est, & ob eandem rationem, si cum sis prouisor sede vacante ob causam officij excommuniceris. Quia excommuniceris ob officium ad Ecclesiam pertinet, & quod ipsa Ecclesiâ per se exercere debebat; Gutierrez, & Barbofa, *suprà*.

12. Obles datus ab Ecclesia, aut etiam repræsentiarum causa captus, & detentus quotidianis distributionibus priuari non debet. Quia ob causam Ecclesiæ abes. Item corporali necessitate adstrictus abesse cogitur. Moneta, 2. p. de *distributionibus*, *quæst. 5. n. 56.* Aug. Barbofa, *n. 165.*

13. Sed inquiris. An tibi debeantur fructus, & distributiones occupato negotijs euidetem Ecclesiæ vtilitatem spectantibus, si negotia extra tempus officij diuini expediri rectè possint, tu vero tempore diuino officiorum expeditas?

Ratio difficultatis est. Quia non videris abesse à diuinis officiis ob euidetem Ecclesiæ vtilitatem, cum absque detrimento Ecclesiæ posses diuinis assistere negotia ante, vel post tempus diuino officiorum expeditas. Item videres affectate impedimentum, & ob eam causam esse in dolo. Ergo non debet tibi prodesse. Sic affirmat Moneta, 2. p. de *distributionibus*, *q. 4. num. 43.*

Nilominus dicendum est, te lucrari fructus & distributiones, Sic Bonacina, *disput. 2. de hoc cap. 9. §. 3. num. 16.* Quia negari non potest te tempore diuino officiorum occupatum esse in euidenti Ecclesiæ vtilitate: sed sic occupatis conceduntur fructus, & distributiones. Ergo, Item in supradicto cap. vno non inuenitur privilegium ad eos, qui nulla via vtilitatem Ecclesiæ præueniunt, vel postponere tempore diuino officiorum potuerunt. Ergo sine fundamento asserimus. Deinde si occupari in vtilitatem Ecclesiæ obligati essent vel præuenire, vel postponere, vt possint indemnes seruari, nullum vel minimum esset privilegium illis concessum. Imò sæpè præ cæteris grauarentur, siquidem tempore, quo alij vacant, debebunt ipsi in vtilitatem Ecclesiæ laborare, & insuper choro sicut alij assistere. Non igitur est credendum de statu Ecclesiæ regimine, & prouidentia, præfentim cum hæc obligatio non modicam scrupulis & inquietudini conscientie viam aperiret.

Ad rationem difficultatis patet ex dictis, negando te non abesse in euidenti Ecclesiæ vtilitatem: neque obstat te hanc consequi posse alio tempore, etiam si diuinis assisteres: sufficit enim, si tunc consequaris. Ad confirmationem in dico te non affectate impedimentum, sed procurare privilegium, illòque vti. Nulli autem tibi prohibuitur esse priuilegium à iure concessum non procurare, illòque habito non vti. Ergo.

14. Item inquires. An, si tibi commissa sunt negotia expedienda Matutino tempore, tu vero propria tunc expeditas, Vespere negotia Ecclesiæ expediturus, lucraris distributiones Matutino tempore correspondentes? an correspondentes Vespere? an nullas? Videris nullas lucrari. Non enim lucrari potes distributiones Matutinales: quia in tantum eas lucrari potes in quantum in euidenti Ecclesiæ vtilitate occuparis. At vt supposito non occuparis tunc in vtilitatem Ecclesiæ, sed in propriam. Ergo. Item licentia tibi concessa non interessendi illo Matutino tempore fuit, eo sine & sub ea conditione, vt negotia Ecclesiæ tunc expedites, alias nulla esset concessio. Ergo te non expediente illa negotia, cessat licentia & concessio. Ergo cessat privilegium lucrandi fructus, & distributiones, & ita sentit Moneta, *illà quæst. 5. num. 44.* Quod vero lucraris distributiones Vespertino tempore correspondentes, affirmat Bonacina, *disput. 2. de hoc cap. 9. §. 3. num. 21.* Eò quod illo tempore diuinis posses assistere, si statuto tempore negotia peregeris, ac proinde ex propria culpa, & negligentia, & non ex licentia, & voluntate Prælati tunc abes. Ergo nulla distributiones tibi debentur. Non Matutina: quia eo tempore negotia Ecclesiæ non peregeris, non Vespertina: quia contra voluntatem Prælati tunc abfuit.

15. Cæterum dicendum est, te aliquas lucrari. Cum enim tibi fuerit permittum à choro abesse, & distributiones Matutinales lucrari ob Ecclesiæ negotiorum expeditionem, & de facto tempore diuino officiorum illa negotia expeditas, efficitur sanè te legitimam causam habuisse non interessendi aliquibus officiis diuinis, & distributiones illis correspondentes tibi debitas esse. Credo autem probabilis tibi deeri correspondentes temporis, in quo negotia Ecclesiæ expeditas. Quia tunc verè est in vtilitatem Ecclesiæ te fuisse occupatum. Neque obstat fuisse occupatum ex tua negligentia, & culpa: quia tempore assignato ne-

gocio non expediti, & contra voluntatem Ecclesie. Non inquam, obstat: quia absolute in utilitatem Ecclesie fuisse occupatus, & posita priori negligentia iam ex voluntate Ecclesie Vespertino tempore abes.

16 Tertiò inquires? Quanto tempore lucrari distributiones, & fructus possis absens ab Ecclesia pro negotiis eius expediendis? Respondeo: toto eo tempore, quod in eundo, & redeundo ad locum negotij, & in illius expeditione consumisti, distributiones lucraris. Quia non solum expeditio negotiorum, sed via ad illa expedienda, & reditus in propriam domum cedit in utilitatem Ecclesie tanquam quid antecedens, vel necessarium consequens expeditionem, ex l. si cui in Provincia, & l. qui mittuntur, §. si ff. ex quibus causis maior, & notavit Bonacina, disp. 2. de hor. can. q. 5. p. 3. num. 19. cum Sfortia Oddo, de restitutione in integrum, l. p. q. 27. art. 3.

Quod si inquires, quantum te imporis, tum in via, tum in negotio consumere possis? Respondeo: certa regula definiti non posse, sed prudentis arbitrio est relinquendum. Illud est certum te eam diligentiam esse obligatum apponere, quam in propriis apponeres, & quam quilibet vir probus, & timoratus in similibus haberet. Aliàs si ob tuam negligentiam, & remissionem negotiorum expeditio longo tempore distraheretur, securus in conscientia non esses, neque distributiones tibi deberentur; quia tunc non negotiorum expeditio, sed tua remissio causa est, illius longæ absentie. Pro itinere regulariter quolibet die septem vel octo leucas debes consumere: quia sic à lege pro iter agentibus est institutum, l. i. ff. si quis caus. §. l. 3. ff. de verborum significatione, & tradit Moneta, de distributionibus, 2. p. q. 5. n. 35. Quod si breuiori tempore, quam obligatus esses, peragas iter, negotiumque expedias, non poteris ab Ecclesia illis diebus abesse, quos poteris in itinere, vel in negotio expediendo consumere; quia in utilitatem Ecclesie tunc occupatus non es: sicut si tibi demandatum esset quoddam negotium, quod tempore diuinorum officiorum expedite poteris, tu verò præuenisti tempus & ante horam officiorum diuinorum expediti, non poteris postea ab officiis diuinis abesse: quia non habes causam excusationis. Sicut non excusatur penitentiarius ab horarum assistentia ob confessiones auditas extra tempus horarum. Illud tamen est omnino notandum, si dum negotium peragas, vel ad illud peragendum proficisceris, infirmitas vel alio impedimento detinearis, quo diuinis assistere non posses, te excusatum esse, eodem modo, & eadem ratione distributiones lucrari, ac si in negotio peragendo occupatus esses. Quia tunc ex eadem radice præsumeris esse impeditus, & in negotiis Ecclesie expediendis esse occupatus, perseuerat enim eadem absentie causa, l. si cui in Provincia, §. ramdum, & l. si qui, ff. ex quibus causis maior, & tradit alius relictus Moneta, 2. p. de distrib. q. 5. numero 38. Sfortius Oddo, de restitu. in integ. 2. p. quæst. 17. art. 3. pag. 253. Bonacina disputat. 2. q. 5. p. 3. num. 18.

Alij sunt casus difficiliore, quos placuit per parataphos distinguere.

§. IV.

An ob assistentiam in Capitulo excuseris ab assistentia Cori, & distributionum amissione.

- 1 Proponitur ratio dubitandi.
- 2 Quilibet Canonicus tenetur Capituli interesse, nec potest ordinari ab illis abesse.
- 3 Tempore recreationis obligatus non est Capituli assistere.
- 4 Tempore diuinorum celebrari non possunt Capitula, excipit nisi aliqua vrgens & euidens necessitas Ecclesie aliud exposulet.
- 5 Deciditur quæstio assistentiam in Capitulo regulariter non esse causam sufficientem lucrandi distributiones datas choro interessentibus.

Ratio difficultatis est: Quia assistere Capitulo non videris obligatus, quia hæc assistentia potius est honor præbendæ, quam onus illius, siquidem iis, qui non sunt in sacris denegatur. Tridentin. sess. 22. cap. 4. de reformat. Item denegatur sæpe in penam alicuius culpæ commissæ, Clement. II. de arate & qualiter. Sed honori & præminentiæ potest quis cedere. Ergo item electores, Cathedralium renuntiare possunt iuri eligendi, neque compelli possunt à Rectore, nisi forte quando ob paucitatem eligentium, vel ob aliquam fraudem timereur inordinata electio, vt tradit Amilla, verbo electio. num. 2. Sotus, de iust. lib. 4. q. 6. art. 3. vers. Postremum, Ioan. Gutierrez, can. quæst. lib. 2. cap. 1. num. 86. Gloss. cap. cum nobis, de electione verb. renouare, & notat Abbas, cap. Quia proprios eodem titulo. num. 4. & generaliter quilibet potest suæ voci renuntiare, dum Ecclesie contrarium grauius non interit. Docet Azebedo, in curia Pisana, lib. 2. cap. 5. & c. finem. Adde etiam obligatus sic Capituli assistere, ac non videris obligatus illis assistere tempo-

re quo diuina celebrantur. Tum quia illo tempore Capitula celebrari non debent. Tum quia assistentia in Capitulo non pertinet ad primam Canonici obligationem, sed ad secundam. Prima enim Canonici obligatio est residentia, Ecclesie seruicium, & diuini cultus promotio. Trident. sess. 24. cap. 12. de reformat. Ergo non debet prima obligatio ob secundam omitti: ac proinde ob assistentiam in Capitulo non videris sufficienter excusatus ab assistentia chori, & distributionum amissione.

2 Pro resolutione præmittendum est, quemlibet Canonici ratione suæ præbendæ obligatum esse Capituli interesse, neque posse ordinari ab illis abesse absque graui culpa. Sic retulit Ioanne Gutierrez, & Petro de Ledesma, docet Garzia, de benef. cap. 2. ad num. 629. Vbi testatur à sacra Cardinalium Congregatione sic fuisse decisum. Ratio est. Quia celebrare Capitula necessarium est ad rectam Ecclesie gubernationem, & ad ministerium, vt de se constat, sed hæc infallibiliter & necessarium celebrari non possunt, nisi Canonici obligati sint illis assistere. Ergo nec essent Capitula, quilibet debet esse assistens illis assistere. Hoc tamen intelligendum est, dummodò Capitula in fauorem Ecclesie, & non in illius damnum celebrantur, si in damnum Ecclesie celebrantur, tu possis resistere, & impedire, etiam cum aliqua tui iactura.

3 Secundo præmitto, te non esse obligatum tempore recreationis Capituli assistere. Quia ad Capitularem assistentiam secundario es obligatus. Si igitur ab assistentia, quæ est prima obligatio excusaris illis diebus, à fortiori manes excusatus ab secunda. Excipit nisi graue damnum Ecclesie tua assistentia posses impedire: Quia tunc ex iure naturali obligaris assistere, Sic retulit Azebedo, Ioanne Gutierrez, docet Garzia, num. 541. & 542.

4 Tertiò præmitto, Capitula celebrari non posse tempore, quo diuina officia, & præcipua Missa maior celebrantur. Quia præstat prius Deo seruire, quam hominibus, & diuino cultui vacare quæ temporibus temporalibus. Sic pluribus Concilijs Provincialibus, & sacre Congregationis declarationibus, & specialiter decisione Clementis VIII. in suo Breuiarij, 18. Ianuarij quod incipit. Decret Romanum Pontificem, confirmat Garzia, 3. p. cap. 2. num. 556. Solumque hoc venit limitandum, sicut limitat Clemens VIII. nisi forte aliqua vrgens, & euidens necessitas Ecclesie aliud postularier, quod ratio potest euenire. Raro enim contingit Ecclesiam graue damnum pati, nisi Capitulum tempore diuinorum officiorum fuerit celebratum: Ex quo apparet grauiusimum esse absumum illarum Ecclesiarum, in quibus passim Capitula conuocantur tempore diuinorum, occasione simulatæ necessitatis, cum potius intendatur à diuinis abesse, & distributiones in absentia lucrari. Adde illa Capitula nulla esse nisi omnes, qui sunt in Ciuitate vocentur, iuxta l. 1. de decurion. lib. 10. & tradit Garzia, supra num. 572. cum Abbate, in c. cum omnes, de Const. num. 6. Felino, numero 21. Decio, 41. in prima lectura. Azebedo in Curia Pisana lib. 2. cap. 5. Vel nisi duæ partes Canonicorum, qui vocandi sunt conueniant. Tradit Felinus, in dist. cap. cum omnes, num. 33. Decius, numero 51. Abbas, num. 11. Garzia, num. 573. & facit lex nulli, ff. Quod cuiusque vniuersitatis nomine leg. Nominatum Cod. de decurion. lib. 10. Vel nisi ellet statutum annullans Capitulum extraordinarium non vocatis his, qui sunt in Ciuitate & declarato negotio, ad quod vocantur, vt in multis Ecclesijs viget. Quia tunc nullum esset etiam duæ partes Canonicorum conueniant. Garzia, num. 574. & 575.

5 Ex his ergo deciditur difficultas, affirmo namque regulariter loquendo capitularis congregationis assistentiam non esse causam sufficientem, vt choro absens distributiones lucraris. Quia non cedit in utilitatem Ecclesie, sed potius in illius damnum. Siquidem cedit in diminutionem diuini cultus, & chori interessentia, Ecclesie vtilissima. Dixi regulariter, vt exciperem casum extraordinarium, & Ecclesie valde vtilem, cui nec præueniri, neque postponi ad horas potest. Quia tunc assistens capitulo in euidenter Ecclesie vtilitatem es occupatus, & vt talis distributiones lucraris.

6 Ad rationem dubitandi nego regulariter te non esse obligatum capituli assistere. Quia saltem secundario obligaris bono regimini Ecclesie prouidete, ad cuius obligationis executionem necessaria est capituli assistentia. Neque obstat hæc assistentiam esse potius honorem præbendæ, quam onus, quominus tenearis illius obligationi satisfacere. Sicut iudex tenetur officio iudicandi satisfacere, etiam si iudicatura honoris, potius quam onus. Ab hac autem obligatione assistendi capitulis excusaris, si capitula sunt tempore, quo recrearis, vel in quo diuina celebrantur, nisi feruè exurgenti, & euidenti Ecclesie vtilitate eo tempore celebratur, quod raro contingit. Sed causa posita si capitulo ades, censuris occupatus in euidenti utilitate Ecclesie, ac proinde excusatus à choro, & distributionibus lucraris, aliàs non.

An penitentiarius ob eius officium lucretur fructus, & distributiones choro non assistens.

- 1 Affirmatiue respondetur dummodo in Ecclesia assistat paratus confessiones audire.
- 2 Extenditur ad Litanias, & Processiones extra Ecclesiam.
- 3 Quid de aliis Canoniciis tempore diuinorum confessiones audientibus.
- 4 Quid si sint signati ad hoc officium praesente penitentiario, ut illum adiument? Probabilis est lucrari sicut penitentiarius.

1 Canonici penitentiarius dum in Ecclesia assistit paratus confessiones audire, ubique penitentes expectat, aut cum eisdem loquitur de rebus ad confessionem pertinentibus, praesens choro censetur, & fructus, & distributiones lucretur, ac si diuini assisteret: ex decreto Tridentini, sess. 4. cap. 8. de reformat. Quia vilitati Ecclesiae prouidet sic onera sui beneficii exequens, & in specialem decorem, & plenioris Ecclesiae credit, sic esse paratum ad fidelium confessiones audiendas, & haec decretum Tridentinum dicitur censendum esse choro praesentem dum confessiones in Ecclesia audit, hoc non tollit, quominus extendi non possit ad tempus, quo te confessionibus audiendis praeparat, vel praeparat penitentes, vel circa confessiones audiendas consilia praebet: quia haec omnia ad munus confessarii pertinent, & necessaria sunt, & moraliter loquendo, dum in ipso occupatur, dici potest occupatus in confessionibus audiendis. Sic Bonacina disputat. 2. de hoc. canon. quae. 5. p. 2. §. 5.

Neque obstat sacra congregatio declarasse penitentiarium non acquirere distributiones, si tempore diuinorum primarium officium in confessionibus recipiat vel factum facit, vel confabulatur, etiam tempore antecedenti occupatus fuerit in confessionibus audiendis. Garzia 5. de benef. cap. 4. numero 12. Alex. Moneta 2. p. de distribut. quae. 11. numero 16. Vigorius de officio Episcopi cap. 33. num. 5. Bonacina §. 4. n. 3. Non inquam obstat. Quia aliud est officia penae allumere, quae ad confessionem non ordinantur, alud allumere media ad confessionem ordinata, aut quae confessionem complent. Praeparata enim te ad confessiones excipienda expectando in loco confessionarii contentes, ut facilius confiteri possit, in quoque ad confessionem disponere, & de melioris vitae consilia praebere, officium est confessarii, ac proinde ob illud praesens choro reputari debet, secus vero ob confabulationem aliam saecularem, vel ob priuata horarum recitationem: quia non sunt officia confessarii. Fautique declaratio sacrae Congregationis Cardinalium relata ab Augustino Barbosa 2. p. de reformatione, ubi mandatur penitentiaria assistere in sede, & loco ad confessiones excipienda deputato, ne penitentes perquirere eum cogantur, & ob verecundiam huius inquisitionis confessiones omittant. Barbosa allegat. 55. num. 28.

2 Adde non solum penitentiarius confessiones audientem in Ecclesia censendum esse choro praesentem, cum in illo diuina officia celebrantur, sed etiam censendum esse cum extra Ecclesiam Litanie, & Processiones habentur. Quia haec publica, & communis Litaniarum, & Processionum recitatio, sub nomine diuinorum officiorum, quae in choro celebrantur, comprehenditur: chorusque non tam locus ille materialis, quam congregatio Canonicozum diuina persolvens intelligitur. Sic de cetero a sacra Cardinalium congregatione, refert Garzia 3. p. de benef. cap. 4. numero 125. Bonacina dict. §. 5. n. 4. Barbosa 3. p. allegat. 55. num. 31. Quamuis contrarium teneat Moneta 2. p. de distribut. quae. 11. n. 64.

3 Sed quid dicendum de aliis Canoniciis, qui tempore diuinorum confessiones audiunt? Si enim ex deuotione huic muneri incumbant, credo nullo modo pro praesentibus choro esse habendos. Quia eorum officium sic assumptum, est cedat in vilitatem populi: regulariter cedet in damnum Ecclesiae, & diminutionem diuini cultus. At si ex mandato, seu assignatione superioris huic officio incumbant, satis probabile reperio fructus, & distributiones lucrari, sicut penitentiarius non solum quando penitentiarius abest, vel mortuus est; & in eius locum aliquis subrogatur: sed etiam quando illo praesente in illius adiutorium aliquis alius designatur. Imo etiam designatur duo, vel tres, eo quod multitudini penitentium solus penitentiarius satisfacere non possit. Et quidem lucrari distributiones, & haberi tanquam choro praesentem subrogatum loco penitentiarii ob illius absentiam, vel morem defendit Bonacina supra, & ratio esse potest. Quia subrogatur sapit naturam illius in cuius locum subrogatur cum omnibus suis qualitatibus primordialibus, & accidentalibus. Lege si cum, §. iniuriarum, si quis cautionibus, l. in duobus §. si de iureiurando, §. fuerat infirmitas de actionibus, & aliis pluribus exoritur Tiracellus de retractatu ligni §. 2. l. ff. l. an. 10. usque ad 18. Molina de Hispanis primord. Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars II.

genis, cap. 4. per totum. Anton. Gab. tit. de reg. iuris conclus. 2. per totum. Sed penitentiario audienti confessiones in Ecclesia conceduntur distributiones, ac si praesens choro esset. Ergo etiam detur concedi illi, qui in eius locum est subrogatus. Item hic occupatur in eodem officio, ac occupatur penitentiarius. Sed penitentiarius in tali officio occupatus, censetur occupatus non solum in vilitatem populi, sed etiam in vilitatem Ecclesiae, ad quam pertinet populo confessorem aliquem deputare, qui ad referuatis absoluat, & cuius consilia secute sequi fideles possint. Ergo etiam subrogatus in vilitatem Ecclesiae censetur occupatus.

4 Verum si praesente penitentiario alius, vel alij in illius adiutorium ad audiendas confessiones designentur ob multitudinem penitentium? credo probabilis tali assignatione facta lucrari distributiones, ac si choro praesentes essent. Sic tenet Moneta de distributionibus 2. p. quae. 11. num. 68. Mouet, quia occupantur in euidenti Ecclesiae vilitate. Vile enim est Ecclesiae imò necessarium ministros habere, qui populo in reita necessaria satisfaciunt.

§. VI.

De Canonico magistrali, & lectorali quid est dicendum.

- 1 Cum legit, vel concionatur in propria Ecclesia, distributiones lucretur tali hora, imò & tali diei correspondentes.
- 2 Quid de consuetudine lucrandi fructus per octo dies antecedentes.

1 Distributiones lucretur Canonico Magistrali, vel lectorali cum in propria Ecclesia concionatur, vel legit, ex cap. unico de clericis, non resident. in 6. Quia exequitur officium, & obligationem suae praebendae, quod non potest non esse maxime Ecclesiae vtile: ex concessione autem Gregor. XII. & declaratione sacrae Congregationi, non solum ea hora, in qua concionatur, vel legit, sed omnibus horis illius diei reputatur choro praesens, & merito: quia exerceat actionem magis laboriosam, quam alij praebendati, & quae specialem praeparationem requirit. Sic Garzia 3. p. de benef. cap. 2. num. 119. Gonzalez ad reg. 8. Cancellar. §. 7. proemij num. 80. Moneta de distributionibus 2. part. quae. 10. num. 27. Bonacina dicta disput. 2. §. 5. p. 3. §. 6. Augustinus Barbosa 2. p. de potest. Episcopi allegat. 56. n. 8. & alij apud ipsos. Verum est hoc ita sit legens, vel concionem habens eo die non censetur praesens matutinis horis, quae secundum aliquam Ecclesiarum consuetudinem dicuntur in vespere diei antecedentis; quia non sunt horae illius diei, in quo concionem, vel lectionem habet, sed sequentis. Sic Garzia, Barbosa, & Bonacina supra.

2 In aliquibus tamen Ecclesiis est consuetudo, vt non solum in eo die quo Canonico magistrali concionatur, habeatur pro praesenti, sed etiam per octo dies concioni antecedentes; quia ipsi reputantur necessarii, vt abique graui defatigatione officium proxi deere exerceat possit. Reputant tamen hanc consuetudinem extendi posse ad lucrandos fructus praebendae, non tamen quotidianas distributiones, nisi forte in ipsis tota praebenda consisteret. Mouet quia Gregorius XIII. dixit distributiones quotidianas debere concionanti, & legenti non solum hora, qua legit, sed pro toto die, ex gratia, inquam, vt constat ex allegatis à Garzia 3. p. de benef. cap. 2. num. 120. extendere autem gratiam ad alios dies nimium videtur. Vide Garziam num. 23. Si autem in distributionibus tota praebenda consistit, eas lucretur, ne inuile reddatur privilegium. Garzia num. 351. An vero deducenda sit tertia pars pro interessentibus? Afirmat cum Bonacina disput. 2. quae. 5. p. 3. §. 6. fin. Garzia n. 151. in simili ex declarationibus sacrae Congregationis. Quia hac ratione incitantur Canonici ad assistendum, & interessentes non patiuntur damnum.

§. VII.

An Vicarius Episcopi, & eius familiaris, examinador synodalis, vilitator dioecesis, &c. lucretur fructus, & distributiones choro non assistentes.

- 1 Fructus lucretur supradicti, non distributiones, nisi specialis consuetudine, aut indulto Pontificali conceiantur.
- 2 Canonici Vicarius Episcopi exco. atur à residentia, & fructus lucretur.
- 3 Quod beneficiatus possit Episcopus in sui familiares assumere.
- 4 Ex Ecclesia collegiata sicut neque ex Cathedrali non potest plures Canonicos, quam duos in sui familiares assignare.
- 5 Parochus ultra duos menses non potest in vicarium Episcopi assignari.
- 6 Nomine Episcopi venit intelligendus habens iurisdictionem Episcopalem, quique Ecclesia Cathedrali, vel collegiata capui sit.

Canonici ab Episcopo constituti visitatores hospitalium, & Ecclesiarum diocesis, Vicarij foranei, administratores locorum, beneficiorum examinatores fructus prebendae lucratur, qui legitimam habeat causam absentiae. Non tamen lucratur distributiones quotidianas, nisi privilegio Pontificis consuetudine legitime praescripta, aut statuto à Pontifice confirmato eis concedantur. Quia non sunt occupati in seruitio Ecclesiae propriae, sed in seruitio Episcopi, & Ecclesiae in communi. Sic relato Alex. Moneta docuit Garzia 3. p. de beneficiis cap. 2. num. 354. vbi refert privilegium concessum ad instantiam sancti Caroli prebendatis Ecclesiae Mediolanensis. Bonac. disp. 2. de hor. canon. quest. 5. p. 3. §. 8. Barbosa loquens de examinatore 3. p. allegat. 53. num. 151. Et in remiss. Consil. sess. 24. cap. 12. sentit his examinatore debet fructus, & distributiones ex Lelis Zecho de Rep. Ecclesiast. titulo de beneficiis n. 13. ad finem.

Item debentur fructus, sed non quotidianae distributiones duobus Canonici ab Episcopo in eius seruitium assignatis, ac si praesentes choro essent, iuxta text. in cap. de cetero, ad audientiam de clericis non residentibus, quod non est derogatum à Tridentino sess. 24. cap. 12. de reformat. Vt tenent Garzia, Barbosa, Gonzales itam referendi. Quod debeantur fructus constat: quia legitima causa absunt quales est, seruitium Episcopi, & utilitas Ecclesiarum. Quod vero distributiones non sint de bita, inde constat: quia non sunt occupati in visitatione Ecclesiae propriae. Excipit nisi consuetudo esset in contrarium, vel nisi prebenda alios fructus non habeat praeter quotidianas distributiones, quia tunc eas lucratur deducta tertia parte, ne privilegium esset inutile; & quia tunc distributiones loco fructuum succedunt. Sic pluribus exornat Garz. 3. p. de benef. c. 2. an. 346. Barbosa 3. p. de potest. Episc. allegat. 53. num. 142. Gonzalez ad reg. 8. Cancellaria gloss. 6. num. 255. Quamvis contra videatur tenent Bonacina disp. 2. quest. 5. p. 3. §. 2. num. 3. Et §. 6. n. 4. Et §. 9. n. 2. morus ea ratione. Quia non reddatur inutile privilegium à iure concessum de lucrando fructibus in absentia: si quidem hoc verificatur in beneficio habente fructus distinctos à quotidianis distributionibus. Verum cum textus absolute dicat lucrari fructus in absentia Canonici seruitium Episcopo, de quolibet Canonico intelligi debet. Tum quia est privilegium inferum in iure communi, & sic late interpretandum. Tum quia in pluribus Ecclesiis Hispaniae esset inutile, cum ferè in omnibus fructus beneficii non sint alij praeter quotidiana distributiones, & tradit gloss. in simili in cap. licet de prebendis & dignitatibus.

2 Hinc constat Canonico Vicarium Episcopi excusatum esse à residentia, & fructus prebendae lucrari, quia est in seruitio Episcopi, & in visitatione diocesis occupatus, non tamen percipit distributiones quotidianas, nisi consuetudo sit in contrarium, vel nisi prebenda alios non habeat fructus, & tunc tertia pars deducenda est ratione nuper dicta. Sic Alex. Moneta 4. p. q. 11. an. 78. Rebuff. in praxi, titulo de Vicariis Episcoporum, num. 5. Garzia 3. p. cap. 2. num. 357.

Constat. Secundo, Canonicos associantes suum Praelatum extra Ecclesiam volentem audire Missam, vel illam celebrare, non lucrari distributiones quotidianas, quae interessentibus dantur, sed solum fructus. Sic decimum refert Gonzalez ad reg. 8. Cancellaria, §. 7. praemij, num. 183. Moneta 2. p. de distributionibus, quest. 8. num. 14. Augusti. Barbosa 3. p. allegat. 54. num. 141.

3 Sed rogabis. Quos autem beneficiatos possit assumere Episcopus in sui familiares: Respondeo in spectro iure communi dict. c. de cetero, cap. Ad audientiam, solos Canonicos, seu portionarios, qui fuerint de capitulo Ecclesiae, cuius ipse Episcopus caput est, assumi posse: secus portionarios, & alios clericos inferiores, qui de capitulo non sunt, nisi grauis necessitas, vel utilitas Ecclesiae urgeret. Sic pluribus decisionibus Rotae, & Doctoribus comprobatur Garzia 3. p. de benef. cap. 2. à n. 371. Gonzales ad reg. 8. Cancell. gloss. 6. à n. 260. Barbosa 3. p. allegat. 53. num. 143. Bonacina disp. 2. de hor. canon. quest. 5. p. 3. n. 2. aduersus Ioannem Andream in dicto cap. Ad audientiam vers. dicit potest. quem ibi sequitur Butrius num. 9. Cardin. quest. 4. Imola n. Anania in princip. Ancharan. notab. 3. Sylua de benef. 4. p. quest. 6. num. 13. seu 33. quos referunt Gonzales, & Garzia supra existimantes quoslibet Clericos ab Episcopis assumi posse, sed sine fundamento.

4 Quod autem aliqui dicunt. Moneta, 2. p. quest. 8. num. 6. Et 7. Ex Ecclesia Collegiata posse Episcopum assumere non duos tantum Canonicos, sed plures in sui familiares: quia in dicto cap. De cetero, nulla sit limitatio, & in cap. Ad audientiam, vbi limitatio fuit facta ad duos Canonicos, loquitur de Canonicis Ecclesiae Cathedralis, sustinendum non est. Quia ex limitatione facta in cap. Ad audientiam, inferunt limitandum esse cap. De cetero. Si enim ex Ecclesia Cathedrali non potest Episcopus nisi duos tantum in familiares assignare, neque etiam poterit ex Ecclesia Collegiata, vbi regulariter numerus praebendarum minor est, & foret ea de causa Vgolinus de officio Episcopi cap. 19. num. 6. dixit Praelatum Ecclesiae Collegiatae vnum tantum habere posse in suo seruitio, non plures, Alias hi plures

signate possent sine limitatione, cederet privilegium in gratia detrimentum diuini cultus Ecclesiarum Collegiatarum, & ita tenet Garzia 3. p. de benef. cap. 2. num. 381.

5 Verontamen debet esse omnino certum parochum nequaquam in familiare Episcopi assumi posse ultra duos menses à Concilio permittos, neque designari in Vicarium, aut visitatorem, &c. Sic pluribus decisionibus sacra Congregationis probatur Garzia 3. p. c. 2. num. 40. Gonzales reg. 8. Cancell. gloss. 6. num. 258. Barbosa 3. p. alleg. 53. to. n. 86. Reputatur enim assentia Parochi ita utilior Ecclesiae, vt ex assentia ad Episcopum honestari non possit.

6 Nominè Episcopi quilibet habens iurisdictionem Episcopalem intelligitur, & qui caput est alicuius Ecclesiae Collegiatae, vt Abbas, vel Prior. Hic enim assumere potest in sui seruitium duos ex praebendatis, quia ab assentia chori excusatur in ordine ad fructus lucrandos licet non in ordine ad distributiones quotidianas. Sic Abbas in dicto cap. De cetero, num. 3. Sylua de benef. 4. p. quest. 6. casu 17. Rebuffus praxi titulo de dispensatione, num. 47. Garzia 3. p. de benef. cap. 2. n. 381. Quocirca Legatus in Provincia suae Legationis, & Archiepiscopus in sua diocesi eos suae diocesis (licet non diocesis Suffraganeorum nisi in illis casibus, in quibus superior est) assumere potest in sui familiares, & eos ab assentia chori excusare quoad fructus lucrandos. Sic Salzedo praxi cap. 52. casu 2. Moneta 2. p. de distribut. q. 8. à n. 9. Et q. 9. à n. 3. conclusi. 1. & Garzia aliis relatis 3. p. cap. 2. num. 382.

§. III.

An familiares Pontificis excusentur à choro, & distributiones acquirant.

1. Excusantur quoad lucrandos fructus non distributiones.
2. Qui dicantur Pontifici in seruire.
3. Recensentur qui ex privilegio Pontificis non solum fructus, sed etiam distributiones lucrantur.
4. Non debet extendi supradictum privilegium ad familiares Cardinalium, & Legatorum.
5. Neque item ad seruitentes Regi, & Supremo Principi in officio ab ipso designatis.

Primò excusantur Canonici, & praebendati ab assentia diuinorum officiorum in ordine ad lucrandos fructus praebendae, si Pontifici seruiant, quia est legitima causa absentiae, & fortior, quam Episcopi seruitium, vt dicitur in cap. cum dilectus de cler. non residentibus. At non possunt distributiones quotidianas lucrari, nisi aliquo privilegio, aut consuetudine legitime praescripta muniantur, vt in supradicto cap. habetur, & tradit pluribus relatis Garzia 3. p. de benef. cap. 2. num. 383. Moneta 2. p. quest. 9. num. 13. Bonacina disp. 2. q. 5. p. 3. §. 1.

2 Illi autem dicantur Pontifici in seruire, vt supradicto privilegio gaudeant, qui sunt eius Capellani, Camerarii, Secretarii, ac reliqui similes Officiales. Item qui ex mandato ipsius in curia commorantur, vel quibus expeditio alicuius negotij in vrbem, aut extra committitur. Sic Bonacina supra.

3 Dixi nisi aliquo speciali privilegio muniantur. Quia aliqui sunt Pontifici seruitentes, quibus non solum fructus, sed distributiones conceduntur. Sunt autem Auditores Romanae Rotae ex Bulla Clementis V. I. quae incipit: Conuenit, proxt tradit Lelius Zechus in Rep. Eccles. 11. num. 2. Barbosa 3. p. de potest. Episc. alleg. 53. n. 155. Secundo, Inquisitores, & Fideles haereticae prauitatis ex privilegio Pauli III. & Pij V. proxt referunt Rojas de haereticis, singulari 96. Garzia 3. p. cap. 2. n. 356. Barbosa 3. p. alleg. 53. n. 156. Spino in seculo restam. gloss. 3. in princ. num. 78. ad parochos etiam hoc privilegium extendit, sed absque fundamento, & contra expressam declarationem sacrae Congregationis relatae à Gonzalez ad reg. 8. Cancell. gloss. 6. n. 265. Rubius decis. 393. n. 4. Barbosa alleg. 53. num. 87. Et 165. Zeballos commun. contra comm. quest. 585. num. 12. Tertio, Collectores generales Camerae Apostolicae, Subcollectores, Aduocati, Procuratores, Fideles, & Notarij in causa spoliatorum, & iurium praefatae Camerae eorum officio durante: ex Bulla Sixti V. edita 8. Maij 1590. & tradit Moneta 2. p. quest. 11. num. 111. Barbosa 3. p. de potest. Episc. allegat. 55. num. 157. Ij enim omnes solum lucrantur fructus, sed etiam quotidianas distributiones.

4 Supradictum privilegium percipiendi fructus in absentia pro familiaribus Pontificis illique interuentibus, aliqui extendunt ad familiares Cardinalium, & Legatorum; quia reputantur Papae seruitentes. Sic Syluester verbo residentia, num. 7. Zerola, praxi Episcopi, p. verb. Residentia, §. 4. Selua de benef. 4. p. quest. 6. casu 21. Villadiego de Cardinali n. 63. Azor. 2. p. institutionem moral. lib. 7. cap. 4.

Ceterum dictum privilegium esse olim fuerit concessum (de quo multum dubio) per Tridentinum sublatum omnino est, vt vsus testatur. Sic Garzia aliis relatis 3. p. de beneficiis cap. 2. num. 388. Et 423. Alex. Moneta 2. p. quest. 9. num. 7. & Bonacina disp. 2. q. 5. num. 3. §. 1.

§. Secundo

Secundò, extendunt supradictum privilegium percipiendi fructus in absentia ad eos, qui in senectute, seu officio Regis, & supremi Principis occupantur. Sic Selua de benef. 4. q. 6. ca. 24. Petrus Gregor. de benef. cap. 7. n. 9. Zeballos in ius comm. contra com. quas 585. num. 7. At sine sufficienti fundamento est talis extensio facta. Nam licet ante Concilium Tridentinum Regi Franciæ tale privilegium concessum, ut testatur Boëtius de off. 17. & Rebuffus in concord. tit. de collation. §. 1. vers. residentia, & Capellanus Regis Hispaniæ à Paulo III. iam per concilium sess. 6. cap. 2. & Bullam Pij V. est revocatum. Sic Garzia de benef. 3. p. cap. 2. n. 265. & sequentibus, & n. 389. & sequentibus. Bonacina disp. 2. de hor. canon. q. 5. p. 3. §. 1.

§. IX.

An docentes, & studentes, lucrentur fructus, & distributiones?

- 1 Studentes Theologiam, seu ius Canonicum in studio generali, seu celebri Vniuersitate, lucrantur fructus, num. 1. & ibi, quod sit studium generale.
- 2 Qui nomine doctentium intelligantur.
- 3 Debet docere Theologiam, seu ius Canonicum.
- 4 Gaudet hoc privilegio Parochus neque licentia Episcopi requiritur.
- 5 Studentes debent maiori anni parte in Vniuersitate commorari ibique diligenter studere.
- 6 Probabile est consequi fructus tametsi ius civile student.
- 7 Controuertitur an debeant studentes licentiam ab Episcopo obtinere.
- 8 Post Tridentinum probabilis est non posse Parochum à beneficio abesse ratione studij.
- 9 Probabile est oppositum.
- 10 Rationibus num. 3. aduictus sit satis.
- 11 Tempus est septennium pro studentibus: pro doctentibus nullum est assignatum.
- 12 Semel concessa facultas renouari non potest, nisi ex grauissima causa.
- 13 Expenditur solus fructus non distributiones lucrari.

Excusatur diuini interesse, & fructus in absentia lucrantur docentes publicè Theologiam, vel ius Canonicum in aliquo studio generali, seu celebri Vniuersitate, & ibi studentes eadem facultates, cap. finali de Magistr. ubi Doctores communiter.

Di. in aliquo studio generali, seu celebri Vniuersitate. Quia non sufficit docere, vel studere in quocumque collegio, ubi publicè leguntur supradictæ scientiæ, sed debet esse studium generale, cap. 2. de privileg. in 6. & cap. tua de cler. non residentibus: reperiaturque illud solùm, quod est ad huiusmodi finem erectum, & institutum à Papa, Rege, seu Principe suprèmo. Sic plures referens Garzia 3. p. de benef. cap. 2. n. 56. Augustinus Barbofa 3. p. de potestate Episcopi allegat. 56. n. 21. & n. 22. Ex quo fit studentes in Ecclesiis Cathedralibus non gaudere hoc privilegio, quo gaudent studentes in studiis publicis, & academijs. Sic alii relictis docet Barbofa allegat. 56. n. 23. Garzia 3. p. cap. 2. n. 118.

Quoad docentes verò est aduertendum eos intelligi, qui docent ex licentia Vniuersitatis, seu Claustri, aut Collegij Doctorum etiam absque stipendio, & Cathedra legant. Quia in supradictis finali, & in privilegio ab Eugenio IV. concessi Salamantina Vniuersitati: quæ iam sunt Complutensis, & Vallsolentane communita solùm exposultantur publicè in scholis docere. Ergo, siue spontè, & voluntariè, siue mercede conducta doceant, hoc privilegio gaudent. Verùm ne hac occasione inuileat, & instructio Magistri à residentia excusentur, cautum est neminem posse hoc munere legendi se tueri: nisi ab Vniuersitate, Claustro, seu Collegio Doctorum fuerit ad legendum approbatus. Sic pluribus declarationibus comprobatur Garzia 3. p. de benef. cap. 2. n. 60. Barbofa allegat. 56. n. 27.

Item debent docere Theologiam, seu ius Canonicum; quia licet in cap. finali de Magistr. solùm de Theologia sermo habeatur, cum Ecclesiæ æque profiti ius Canonicum idem est de illo intelligendum, & ut alius relictis docet Barbofa allegat. 56. num. 26. Garzia 3. p. cap. 2. n. 64. Bonacina. disp. 2. de hor. canon. q. 5. punct. 3. §. 9. Quocirca non existimo ius civile legentes hac via excusari posse. Legentes verò Grammaticam, & quia ad Theologiam, & ius civile necessaria est, poterunt ex licentia Prælati excusari, præcipuè cum non adit alius, qui doceat ex dict. c. quia nonnulli, de Magistr.

Deinde hoc privilegio gaudent docentes etiam si sint Parochi. Quia in vilitatem vniuersitatis Ecclesiæ eorum absentia cedit, & quia nulla sit limitatio in c. finali. de Magistr. & multis comprobatur Garzia 3. p. de benef. cap. 2. n. 62. Excipi nisi legat Grammaticam; quia ob huiusmodi lecturam non potest Parochus à residentia excusari, vt ex declaratione sacræ Congregationis Cardinalium testatur Gonzales reg. 8. Concill. gloss. 6. n.

254. Neque ad hanc absentiam requiritur Prælati licentia, est enim à iure expressa. Sic Garzia de iure refert à sacra Congregatione dict. cap. 2. n. 87. & n. 559. sine Barbofa alleg. 56. n. 53.

Quoad studentes verò est aduertendum primò debere maiori anni parte in Vniuersitate commorari, itaque diligenter studere. Nam si otiosi sint, & tempus terunt, neque scholas cum debita diligentia frequentant eo anni tempore, nullo modo privilegio percipiendi fructus in absentia gaudent: quia cessat finis ob quod est concessum, & ita tradit Bonacina disp. 2. q. 5. p. 3. §. 9. n. 9. Moneta 2. p. de distributionibus, q. 10. n. 19. Barbofa allegat. 56. n. 24. & 35. & alij apud ipsos.

Secundò, aduerte debere studere ius Canonicum, seu Theologiam, ex dicto cap. finali. de Magistr. probabile tamen est consequi fructus, etiam si studeant ius civile. Quia in c. Tua fraternitatis de cleric. non resident. nulla est facta limitatio, & tradit Glossa cap. cum ex eo, de elect. in 6. Moneta 2. p. q. 10. n. 21. Barbofa num. 26. Bonac. n. 10. Excipi nisi sit Sacerdos Archidiaconus, Decanus, Præpositus, Cantor, vel personatum habens; quia his studium medicinæ, & iuris civilis sub pœna excommunicationis est prohibitum, & fin. Ne clerici, vel Monachi. Vnde nisi speciale privilegium à sede Apotolica pro hoc studio obtineant, ex vi illius excusari non possunt, quia non excusantur ex causa rationabili. Sic tradunt Moneta, Barbofa, & alij suprà.

Tertiò, aduerte esse maxime inter Doctores controuersum, an hi studentes debeant petere ab Ordinario licentiam, vel possint absque illa se absentare, & fructus lucrari: Plures Doctores relati à Garzia, n. 85. 3. p. cap. 2. existimant non requiri. Mouentur, quia in cap. finali. de Magistr. conceditur eis facultas à Sede Apotolica percipiendi fructus in absentia. Ergo non est necessaria licentia Ordinarij. Tunc enim Ordinarij licentia exposultatur, quando danda est ex aliqua causa non expressa in iure, ob causas autem in iure expressas concedi. Neque obstat textus in cap. Relatum, cap. tua fraternitatis, de cler. non resident. in illius explanatione glossa: in quibus textibus videtur necessariò exposultari licentia Ordinarij. Non, inquit obstat. Tum quia tempore Alexandri I I I. studium generale non erat sufficiens causa absententiæ, nisi ab Ordinario approbaretur; quæ postea per Honorium III. in dict. cap. de Magistr. fuit absolute approbata, ac proinde non indiget iam noua approbatione. Tum quia licentia in dicto cap. exposultata, non iungenda est cum studio literarij, sed cum alijs honestis causis in iure non expressis; secus de expressis in iure, in quibus nulla Prælati requiritur licentia, vt alij relictis defendit Garzia dict. cap. 2. n. 96. & 97. Bonac. disp. 2. q. 5. p. 3. n. 2. Nihilominus etiam de iure antiquo hæc licentia requisita non fuerit: at de iure nouo Tridentini, & præcipuè constitutione Pij IV. quæ incipit, Ad aures, edita 24. Nouemb. anno 1564. probabilis longè existimo licentiam ab ordinario requiri: quia ita cauetur expressè in supradicto motu proprio: & in parochis est omnino certum ex Trid. sess. 23. c. 1. Ratio congruentiæ est. Quia ad ordinatum pertinet examinare, an confluentes ad studia habeant qualitates à iure requisitas; scilicet an sint apti ad scientiam, & in ætate debita constituti; & ne Ecclesia ad eorum absentiam in diuino cultu patiatur detrimentum: Quæ omnia fieri non possunt, si ordinatio itrequisito ad studia influerent. Debet ergo peti ab ordinario licentia, & ita tenet ex decisione sacræ Congregationis. Garzia, de benef. 3. p. c. 2. num. 87. Augustinus Barbofa de potest. Episc. 3. p. allegat. 56. num. 28. Ordinarius verò tenetur hanc licentiam concedere, si in petente concurrat ætas, & qualitas requisita ad scientiam, & Ecclesiæ ex eius absentia graue non patiatur detrimentum in diuino cultu. Quia positò privilegio iuris iam non gratiæ, sed iustitiæ. Sic Garzia, Moneta, & Barbofa, suprà. Quod si ab ordinario debitas qualitates habent denegetur, poterit repulsus appellare, & ad superiorem recurrere. Sic Selua, de bene. 4. p. quas. 7. n. 29. vers. 171. Zerola, verbo studium, §. 1. & verbo Residentia, §. 3. Abb. Felinus Butrius, & alij quos refert, & sequitur. Garzia, de benef. 3. p. c. 2. n. 86.

Quandò aduerto, post Tridentinum probabilis esse, obtinentes parochiales Ecclesiæ, non posse ob causam studij à suis Ecclesiis abesse, & fructus lucrari. Sic decisum referunt Gonzalez, reg. 8. Cancill. gloss. 6. num. 49. Garzia, de benef. 2. p. c. n. 83. Prosper. Aug. additionibus ad Quarantiam, verb. Resident. vers. Item limita Aloyl. Riccius, in collectio. decisio. 3. p. collect. 56. in medio, & in praxi fori Ecclesiastici, dec. 502. in fine in 1. editione, & resolut. 393. in fine in 2. editione, & dec. 364. in 1. editione, & resolut. 310. n. 1. in fine in 2. editione. Augustinus Barbofa, de Potest. Episc. 3. p. allegat. 56. n. 3. Mouentur ex decreto Trident. sess. 23. c. 1. de Reformat. Vbi non permittitur Episcopo dare licentiam parochis, vt à propria Ecclesia absint ultra bimestre, nisi ex graui causa. Sed à sacra Congregatione Concilij non reperatur causa grauis studium in parcho: vt ex declarationibus, quas refert Garzia, & Gonzalez, & Riccius, & Barbofa, in remissionibus Concilij supradicti cap. 1. sess. 23. colligitur. Ergo, Secundò, post Concilium nemini datur beneficium curatum, nisi à tribus Synodalibus examinatis fuerit iudicatum habere sufficientem scientiam ad regimen animarum requisitam. Sed privilegium absententiæ ratione studij concessum fuit, vt beneficiati competentem scientiam haberent. Ergo cum ante

beneficium obreantur supponatur iam illam habere, cessat finis privilegij, & consequenter ipsum privilegium. Tertio, quia ita est expressè decernit à facta Congregatione Cardinalium, ut videri potest in Doctoribus *suprà citatis*.

9 Nihilominus etsi hæc sententia in iudicando, & consulendo seruanda sit, probabile tamen est, posse Ordinarium parochi studere volenti hanc licentiam concedere non obstante Tridentino, neque supradicta factæ Congregationis declaratione. Sic tenent grauissimi Doctores, qui post Tridentinum scripserunt. Petrus Mathæus explicans motum primum Pij V. de uon residendo in fauorem studij in fine Concilij constitutum, & qui est 29, in ordine illius Pontificis, & subdit in fine, licet ob huiusmodi constitutionem ad absentiam ratio studij requiratur licentia Ordinarij, consuetudo autem in multis locis est, ac ubique ut Clerici se ad studia conferant sine licentia suorum Prælatorum, & ea quidem valet, &c. Idem tenet Nauarr. in *Summ. cap. 2. n. 121*. Cardinalis Toletus *lib. 3. cap. 5. num. 4*. Ludouic. Lopez. *1. tom. instr. conf. scientia. cap. 249. Vers. prima igitur causa*, Gregor. de Valentia, *2. 2. disp. 10. quest. 3. part. 5. §. Alius eiusmodi casus pag. 1876*, Ioan. Azor. *Instr. Moral. 2. p. lib. 7. c. 4. quest. 3. §. 2. p. 817*. Lessius, *lib. 2. de iustitia. c. 34. dub. 2. n. 163*. in noua editione. Horatius Lilius, *tract. de Priuilegijs Scholarum. Priuileg. 98. §. de quæribus*. Salzedo, *pract. crim. c. 52. §. Primus*, cum Ioanne de Selua, *tract. de beneficijs. 4. p. quest. 6*. Angles, *q. de Restitutione faciendâ propter negligentiam Ecclesiasticorum, diff. cult. 1. dub. 1. concl. 5*. Zerola, cum alijs in *Praxi Episc. 1. p. vers. studium §. Ad Septennium*. Manuel Rodriguez, in *Summ. tom. 1. verb. Beneficio. c. 33. num. 1. vers. La segunda conclusion. §. 2. tom. verbo Restituta. cap. 26. num. 2. vers. La segunda conclusion. cum Rebuffo, pract. benef. titulo de dispens. de non residendo. n. 25*. Antonius Gomez, in *explicacione Bullæ Cruciatæ. cap. 7. ad 4. clausulam, num. 27*. Emanuel Saa, *verbo Restituta, num. 8*. & supponit Zechus, de casibus referentis *cap. 3. n. 2. §. de munere Episcoporum. c. 5. n. 4*. Vega, Maiolus, Holveda, Candelabrum aureum, & alij relati à Garzia, *3. p. de benef. cap. 2. à n. 74*.

Ratio huius sententiæ ea est. Quia à Concilio Tridentino, non est sublata facultas Ordinarijs antiquo iure concessa permittendi parochos ratione studij abesse à beneficio, & fructus in absentia lucrari. Ergo nullum est firmum fundamentum denegandi illi hoc priuilegium. Antecedens probo ex ipso Tridentino, *sess. 1. c. 1. de Reformat.* Vbi in fine, illius cap. dicitur, *Docentes vero ipsam sacram Scripturam, (& idem est de iure Canonico, ut diximus) dum publicè in Scholis docuerint, & Scholares, in ipsi Scholis studens priuilegijs omnibus de perceptione fructuum præbendarum, & beneficiorum suorum in absentia à iure concessis plenè gaudeant, & fruantur, ex quibus verbis manifestè videtur constare Concilium non solum non reuocasse priuilegium concessum, in *c. fin. de Mag. & Cap. cum ex eo, de elect. in 6*. Sed omnino illud iurasse, & sic Horatius Lilius ad marginem Concilij refert dictum *c. final. de Mag. ut tacite intinuit ad ipsum attendisse Concilium. Item sess. 6. c. 2. de Reformat.* postquam Concilium dixerat debere Prælatos cogere parochos, ut resident, non obstante quolibet priuilegio, vel indulto perpetuo, subiungit, *Indulgentijs vero, & dispensationibus temporalibus ex veris, & rationabilibus causis tantum concessis, & coram Ordinario legitime probandis, in suo robore permanentibus. Quod autem causa studij inter causas veras, & rationabiles computari debeat, inde probatur: quia semper à iure sic reputata fuit, & quia ad marginem huius decreti appositum est, *Cap. cum ex eo, de elect. in 6*. Vbi causa studij iudicata est sufficientissima. Et licet in huiusmodi cap. derogentur priuilegia, & indulta perpetua de non residendo; non inde inferitur derogari hoc indultum, & priuilegium causa studiorum, Alias etiam priuilegium quod habent docentes Theologiam, esset derogatum. Solum ergo Concilium derogat priuilegia, & indulta absque causa legitima concessa, seu concessa particularibus personis.**

10. Neque obstant contraria. Nam ad textum in *c. 1. sess. 23*. Concilij satis responsum est, affirmando, studium grauem causam esse, & licet circa finem illius Capituli dicatur, non posse sic studentes absentes à suis beneficijs, se defendere vigore Eugenianæ constitutionis, hoc non tollit quominus ex causa studij abesse possint. Nam in illis verbis solum intendit Concilium, ut non possint se defendere, quominus ordinarij valeant per censuras, aliæque iuris remedia eos compellere, ne absque eorum licentia, & in scriptis obreant à beneficijs absint. Nul- lum tamen est verbum in illo cap. ex quo possit colligi Prælatum ob causam studij non posse parochi licentiam concedere, ipsumque abesse non posse licentia in scriptis obreant.

Adde illa verba *Figore Eugenianæ constitutionis*, non referuntur ad Eugenianam constitutionem, qua in fauorem Salmantinae Vniuersitatis priuilegium conceditur omnibus ibidem studentibus, ut possint à suis beneficijs abesse: sed referuntur ad Eugenianam constitutionem, de qua fit mentio in extratextu, *3. de Priuileg. inter communes*; ut bene notauit Horatius Lilius in marg. huius decreti Concilij, & defendit Garzia, *3. p. de benef. c. 2. num. 70*.

Neque item obstat parochos habere sufficientem scientiam

pro beneficij administratione. Nam hanc etiam antè Concilium habere debebant ex iure ipso naturali, quo non obstante illis priuilegium studendi concedebatur. Quia non solum pro sufficientia, sed pro superabundantia scientiæ conceditur, & ut melius parochi officio satisfacere possint.

Solum obstat declaratio factæ Congregationis, cui primo respondere possumus, etsi magnæ autoritatis sit, non esse necessariò illi standum. Ut in simili dixit Thomas Sanchez, *lib. 8. de Matrim. disp. 2. n. 10. circa finem*, Gabriel Valquez, *tom. 2. de legibus, disp. 177. c. ultimo, num. 75*. Secundo respondeo cum Zerola, *Praxi Episc. 1. p. vers. studium, §. ad Septennium*, debere intelligi de licentijs petitis in Curia Romana à Penitentiariorum, non de licentijs petitis ab ordinario, & consensit Zechus, *de Repub. Eccles. tit. de Clericis, num. 7. vers. 28*. Ille enim licentia non suffragatur absentibus, nisi singulorum ordinariorum locorum, in quibus singula beneficia sita sunt, gratus consensus accedat. Sic Moneta, *2. p. de distribut. quest. 10. num. 9*. Barboza, *alleg. 56. num. 29*. Tertio, respondeo non constare authenticè de tali declaratione.

11 Quintò, aduerte tempus concessum à iure studentibus plures Doctores limitare ad quinquennium à die, quo incipiunt studere, neque ultra extendendum, *ex c. fin. de Mag. Sic decimum referunt Garzia, 3. p. de beneficijs, c. 2. num. 103*. Moneta, *2. p. de distribut. q. 10. n. 14*. Barboza, *3. p. alleg. 56. n. 31*.

Ceterum cum in Capite. *Cum ex eo*; de elect. in 6. (quod postenus est) concedatur Septennium, ad illud tempus videtur extendi posse. Sic Zerola, *1. p. studium §. 3*. Zechus, *de Repub. Eccles. tract. de Cler. num. 7. vers. 28*. Conciliantque Caput finale de Mag. & Caput, cum ex eo, de elect. in 6. Ut cap. fin. de Mag. Concedens quinquennium, loquitur de studentibus ius Canonicum, & Caput, cum ex eo, de studentibus Theologiam. Cum enim ad huius studium requiratur præcessisse studium Philosophiæ per tres annos, & in Theologia solent quatuor consumi, sanè totum hoc tempus concedi posse. Et de studentibus Theologiam in Vniuersitate Salmantina approbat Garzia, *suprà num. 107*. posse per Septennium abesse, & fructus in absentia percipere. Docentibus verò nulla est limitatio facta, sed toto eo tempore, quo in docendo occupati fuerint fructus percipiunt in absentia, *ex c. finali de Mag. & Trident. sess. 3. c. 2. & tradit Moneta, 2. p. q. 10. n. 16*. Barboza, *alleg. 56. n. 32*.

12 Sexò aduerte semel concessam ab ordinario hanc licentiam studentem reuocari non posse, nisi ex iusta, & rationabili causa, eaque manifesta. Ut tradit Gloss. *cum ex eo, de elect. in 6. verb. Septennium*.

13 Dixi in principio sic docentes, & studentes consequi fructus præbendæ, non distributionis. Quia ita habetur in *c. licet de præbendis*, & in Constitutione Eugeniana pro Vniuersitate Salmantina concessa, & pluribus declarationibus comprobata Garzia *3. p. de benef. cap. 2. n. 113*. Couar. *Var. cap. 13. num. 2*. Gutierrez, *can. quest. lib. 2. cap. 15. num. 12*. Moneta, *2. p. de distribut. quest. 10. n. 23*. Gonzalez, *reg. 8. concl. §. 7. Præamij n. 17*. Barboza, *3. p. alleg. 56. n. 19*. Bonacin. *disp. 2. quest. §. 3. §. 9. in princ.* & alij apud ipsos.

Solum est dubium. An si beneficium constat solum ex distributionibus quotidianis, eas lucrare absens ratione studij: Aliqui negant lucrari, Sic Bonacin. *disp. 2. quest. §. 3. §. 9. & alibi*. Ratio esse potest. Quia solum est facta concessio fructuum præbendæ demptis distributionibus. Ergo si præbendæ nullos habet fructus, nulla est concessio. Nihilominus tenendum est lucrari distributiones omnes dempta tertia parte. Tum quia illæ distributiones loco fructuum succedunt. Tum quia priuilegium esset inutile his beneficiarijs. Tum quia sic est declaratum à facta Congregatione, ut restat. *Quaranta in Summa Bullarum verbo Residencia*. Piafecus, *praxi Episc. 2. p. c. 3. n. 10*. Moneta, *quest. 10. num. 24*. Tufchus, *concl. 5. l. 4. lit. D.* & pluribus relatis Garzia, *3. de benef. c. 2. num. 116 & 551*. Barboza, *alleg. 56. num. 19 & 20*.

§. X.

An ex priuilegio possis à residentia Chori excusari, & distributiones in absentia consequi, & qua ratione hoc priuilegium intelligatur?

- 1 A Pontifice hoc priuilegium concedi potest, sed non est creditum concedi absque causa.
- 2 Nullus præter Pontificem potest tale priuilegium in perpetuum concedere.
- 3 De priuilegio, seu dispensatione ad tempus probabile est posse illam Episcopum concedere.
- 4 Hoc priuilegium lucrandi fructus in absentia strictè interpretandum est.
- 5 Priuilegium percipiendi fructus ad distributiones non extenditur, etiam si adderet redditus, & prouentus.
- 6 Quid si præbendæ tota consisteret in distributionibus?
- 7 Indultum de percipiendis de distributionibus non extenditur ad illius minutas, quas inter præsentis actu diuiduntur.

8 Priuilegium

- 8 Privilegium recreationis trium mensium specialem causam præter leuamen naturæ non requirit.
- 9 Quomodo debeant illi tres menses computari?
- 10 Vt hoc privilegio gaudeat, debet integro anno interesse, & di-
butiones lucrari.
- 11 Hoc privilegium ad solos fructus non distributiones extendi-
tur, nisi præbenda alios fructus præter distributiones
non habeat.

Non est dubium tibi posse concedi privilegium non in-
teressendi horis. Cum enim chori assentientia à iure hu-
mano inducta sit, poterit Pontifex in ea dispensare. Nunquam
tamen credendum est talem dispensationem fieri absque causa
iusta, & rationabili. Quod si aliquando contingeret absque legi-
tima causa hanc dispensationem scilicet Pontificem concedere,
valida esset quoad chori obligationem: quia ab ipso obli-
gatio ad chorum pendet. At: mihi dubium est, valeant quoad
distributionum perceptionem quia hæc à fidelibus relinquuntur
diuino officio interessentibus, sed fidelium voluntates absque
iusta causa non potest Pontifex mutare, quia ipse non est bono-
rum illorum Dominus, sed dispensator. Ergo, & hæc ratio non
conuincit, vt credam non posse à Pontifice absque legitima causa
privilegium concedi percipiendi in absentia distributiones illas
minutas, quæ non ex beneficio, sed ex legatis habentur, & con-
ceduntur annuatim, & missas recitantibus. At: distributiones
illas quotidianas, quæ ex redditibus beneficii extrahuntur, &
singulis diebus interessentibus diuiduntur, existimo lucrari ta-
lem beneficiarum ex privilegio à sede Apostolica concessio.
Quia beneficium, & illius fructibus non est iure naturæ obligatio
illi annexa assistendi in choro; sed ex iure positiuo, in quo vali-
de, licet non licite absque causa dispensat, qui illud condidit. Vt
laicus diximus, *vt. de legibus, disp. de priuileg. & dispensationibus.*

2 Ab alio quam à Pontifice non potest tibi tale privilegium
concedi: quia inferior non potest in lege superioris dispensare.
Sed est lex à iure communi lata obligans ad residentiam bene-
ficiarios, nisi eos infirmitas, corporalis necessitas, & euidens Ec-
clesiæ utilitas excuset. *e. Vnico de cler. non resident. in 6.* Ergo
non licet Episcopis, nec Capitulis, Ecclesiarum privilegium &
dispensationem alicui concedere.

3 Et quid in de privilegio, seu dispensatione in perpetuum
concessa nullus dubitat: ac de privilegio, seu dispensatione ad
breue tempus, & ex causa aliqua rationabili, dubium non leue
est. Communis sententia negat Episcopum dare posse, quia nulli
ibi inuenitur tradita hæc potestas, & cum sit in lege superioris,
Episcopus eam habere à seipso non potest. Sic Garzia, *varia
decisionsibus comprobans. 3. p. de benef. cap. 2. n. 404.*

Nihilominus credo factis probabiliter dici posse, licet Episcopo
de consensu Capituli dispensare cum aliquo iusta aliqua
causa interueniente, vt fructus, & distributiones in absentia per-
cipiat. Sic docet Zetola, *in praxi Episcopali, p. verbo priuileg.
§. 4. 2. dicit sentent. 2. d. d. Zechus, de Rep. Eccl. tit. de be-
nef. n. 9. vers. 9. ad si beneficia* inuenitur ex quadam decara-
tione Cardinalium facta Episcopo Cantuariensi; cui nititur res-
pondere Garzia affirmans illam non esse generalem declaratio-
nem, sed specialem facultatem tali Episcopo concessam. Sed
licet ita sit, quod non est certum, ex illa sumitur sufficiens fun-
damentum ad affirmandum ex aliis causis præter illas quæ in
iure continentur, posse Episcopum in residentia dispensare, &
ita tenet Atmenlar, *in additionibus ad receptar. de cum Nau.
lib. 2. tit. 23. de residentia, rub. An conuicti, vel alij habentes
dignitatem in suis Ecclesiis remaneant residere. num. 1. 4. Co-
mitulus, respons. moral. lib. 1. quest. 50. n. 2. Barbosa, 3. p. alle-
gat. 53. num. 13.* Ratio autem, quæ me mouet, ea est: quia con-
stat ex praxi sæpè Episcopum dare licentiam parochis, vt à bene-
ficio abint, & fructus lucretur ob defensionem iuris sibi in bene-
ficio competentis. Item, vt visitet parentes, quos longo tempore
non vidit; & vt eos in aliqua afflictione consoletur, & ob alias si-
miles causas quæ iustæ, & rationabiles reputantur, licet non sint
ex illis, quæ in iure sunt expressæ. Sed residentia parochi stri-
ctior est, quam Canonicorum residentia. Ergo poterit Episcopus
Canonicis hanc facultatem ob alias similes causas conce-
dere. Paterque Trident. *sess. 6. c. 2.* vbi remittit arbitrio Episcopi
causam absentiam examinare, & prout ipsi expediens videbitur
facultatem dispensandi in residentia concedere. Item in eodem
capite reuocantur privilegia, & indulta perpetua de non resi-
dendo, indulgentiis & dispensationibus temporalibus ex veris,
& rationabilibus causis concessis, & coram ordinario legitime
probandis in suo robore permanentis. Ergo tacite insinuat
posse ordinariam absentiam temporalem permittere ex causa
legitima. Adde si solum ex causis in iure contentis possit ordi-
narius licentiam absentiam concedere, nulla esset ordinariarum
facultas, cum tunc in probabili sententia nulla licentia, nec fa-
cultas requiritur ab ordinario expostulari. Ergo dicendum est
posse ordinariam dispensare ex causa illa, quæ creditur, Ponti-
ficem dispensarum si consultus esset. Item hoc videtur ad suam
gubernationem, & rectam pertinere. Durum enim esset
ita beneficiarios ad residentiam conuolare. Adde supradictas

causas, & similes ad necessitatem corporalem reduci posse.
Dixi ad breue tempus, quia ad longum tempus necessaria non
est Episcopi facultas, cum à Romano Pontifice expostulari pos-
set, & in hoc casu loquuntur Cardinalium declarationes à Gar-
zia relatæ.

Ex vi tamen huius dispensationis dispensatus solum lucrabi-
tur fructus præbendæ non distributiones, quia *in e. Vnico de cler.
non residentibus*, expressè cauetur distributiones non lucrari, nisi
aliqua ex tribus causis ibi enumeratis, intercedat.

4 Quod si inquiras, quomodo hoc privilegium percipiendi
fructus, & distributiones in absentia explicandum sit? Breuiter
dico strictissime interpretandum esse salua verborum proprietate.
Quia cedit in diminutionem diuini cultus, & in derogatio-
nem legis communis obligans ad residentiam, & in iacturam
illorum, qui resident, quibus obuenturi prouentus, dimi-
nuuntur. Sic omnes Doctores.

5 Ex quo fit primò, si tibi concessum est privilegium per-
cipiendi fructus in absentia, non posse ex vi illius induci distri-
butiones quotidianas percipere. Gloss. *verbo ad fuerint in e. Vnico
de cler. non resident. in 6. Coutar. 3. var. c. 13. n. 2. ad medium Gon-
zalez, 8. reg. Cancell. §. 7. p. c. m. j. n. 171. Carol. M. c. g. de hor. can.
c. 71. n. 130. Bonac. disp. 2. q. 5. p. 4. n. 4.* Ratio est, quia sub nomine
fructus comprehenduntur illa, quæ ratione beneficii beneficiario
competunt. At distributiones non tam ratione beneficii, quam
personalis seruitij, laboris, & mercedis competunt beneficiario, vt
multis exornat Gonzalez, *sup. n. 54. & 155.* Ergo in privilegio
percipiendi fructus distributiones non clauduntur.

Idem quod dictum est de privilegio percipiendi fructus in-
telligendum est, etiam si adderetur redditus & prouentus, & qua-
libet alia emolumenta quæ presentibus & residentibus conce-
duntur, adhuc distributiones quotidianæ non veniunt intelli-
gendæ: quia illa verba ferè idem significant. Vt constat ex his
quæ adducit Gonzalez, *reg. 8. Cancell. §. 7. v. c. m. j. n. 186.*

6 Solum autem venit hoc limitandum casu, quo præbenda
nullos alios fructus haberet præter distributiones quotidianas.
Quia tunc in privilegio percipiendi fructus, hæc distributiones
comprehenduntur: quia hæc distributiones magis naturam fruc-
tus, quam distributionum imitantur: siquidem in absentia so-
lent percipi, neque singulis horis diuiduntur inter presentes, sed
in fine mensis, vel anni, neque sunt incertæ, sed certæ, & de-
terminatæ. Alias indultum esset inutile, si hæc distributiones
comprehensæ non essent, & ita tenet Gonzalez aliis relatæ, *su-
pra, n. 157. Aloysius Riccius, Praxi, resol. 390. edit. n. 2. Barbosa
alleg. 53. n. 124.*

7 Infero secundò, si indultum esset de percipiendis distri-
butionibus quotidianis, quæ interessentibus conceduntur, non
extendendum ad illas distributiones minutas, quæ singulis
horis inter presentes diuini officij diuiduntur, quales neque
infirmi, neque alia legitima causa impediti lucrantur, quæ ob
mortuaria, & annuatim conceduntur. Quia non est creden-
dum Pontificem, nisi clarè exprimat, velle contra voluntatem
defunctorum procedere, qui huiusmodi distributiones inter-
essentibus reliquerunt. Neque ipsæ sunt quotidianæ distribu-
tiones, cum non quotidie, sed aliquibus determinatis diebus con-
ferantur, neque ratione beneficii conceduntur, sed ex testatorum
voluntate. Sic Gonzalez, *ditto n. 177. & 181. & 206. Bonacin.
disp. 2. quest. 5. punct. 4. n. 6. Moneta, 2. p. quest. 14. num. 21. & 22.
Riccius, decis. 494. n. 8. & alij apud ipsos.*

8 Infero tertio, privilegium à iure concessum Canonicis, &
præbendatis, vt possint tribus mensibus in anno abesse recreatio-
nis causa, non requirere aliam specialem causam præter leuamen
à residentia obligatione, quæ grauis est. Hæc enim causa
est sufficiens ad hoc privilegium concedendum. Sic pluribus de-
clarationibus sacre Congregationis confirmat Garzia, 3. p. *de
benef. c. 2. n. 914. Riccius, resol. 392. num. 4. & 5. Barbosa, 3.
p. de Potest. Episc. alleg. 53. n. 1. 8.* Item ad hanc absentiam non
requiritur ordinarij facultas. Tradunt Barbof, Riccius, & Gar-
zia supra. Potent tamen ordinarius, si viderit ob multitudinem
absentium diminui diuinum cultum, eo quod vel non sunt dic-
cendæ horæ, vel non sunt dicendæ cum ea solemnitate, ac solent
dici, cogere, ne absint, iuxta *e. cum ad. de cler. non residentib.*
Quia tunc impleret Canonici tenentur hoc privilegio non vti.
Non enim credendum est velle Pontificem cum diminutione
diuini cultus privilegium concedere. Sic plures referens Bona-
cin. *disp. 1. quest. 5. punct. 4. n. 7.*

9 Ob huiusmodi privilegium potest Canonicus abesse à cho-
ro 90. dies, siue continuos, siue intercos, quia conceditur pri-
uilegium absentiam trium mensium absque vlla determinatio-
ne: mensis autem absolute prolatus 30. dies continet. Quia
tot dies luna in coitu suis remouetur, & ad suas vices redit,
cursumque conficit, vt eleganter probat Menochius, *de arbit. l.
2. casu 50. per totum*, tradit alios referens Gonzalez, *reg. 8. Can-
cell. Gloss. 11. num. 8.* Insuper quia Concilium non determinat
à quo tempore hi mensis debeant incipere. Ergo sumi continui,
& interpellati possunt. Sic Garzia, 3. p. c. 2. n. 306. Gonzalez, *reg. 8.
Cancell. Gloss. n. 8. Barbof. alleg. 53. num. 120.* solum tempo-
re Paschatis, & maximarum solemnitarum vitare debet ordi-
narius, ne præbendati absint, sic ex declaratione sacre Congre-
gationis

BENEDICTUS
 PONTIFEX
 MAXIMUS

Rationis Archiepiscopo Genuensi missa restatur Zerola, Praxi Episc. 1. p. verb. Prunario, s. 4. 2. dicit. Panitent. 3. dub. Zechus. de Rep. Ecclesiast. tit. de benef. n. 6. vers. Quod sit beneficia, Barbol. alleg. 53. num. 119.

Fateor hoc procurari ab ordinario debere ex declaratione, sed non ex obligatione stricta: praequie in Hispania, ubi ex Canonorum absentia quolibet tempore anni debito seruitio Ecclesia fraudari non solet. Sic Garzia, 3. p. de benef. c. 2. num. 118. Bonac. diff. 2. de hor. can. 5. p. unil. 4. in fine.

Adde Congregationem Concilij declarasse non posse confici ex horis quibus Canonici residentes absunt a choro dies, & ex diebus & horis, sic collectis confici mentes absentia, de quibus in hoc decreto. Neque ad colligendum seruitium nouem mensium colligendas esse puncturas quali ij, qui nouem partes punctaturarum ex duodecim, quae ex seruitio totius anni constantur, deseruendo tulerint, seruitio nouem mensium debito satisfecerint. Sed ipsos dies residentia, & seruitij, siue continui, siue interpellati sint numerandos esse ut compleant numerum dictionum nouem mensium. Sic refert Barbol. in declar. Concilij sess. 24. c. 12. pag. 553. Garzia, de benef. 3. parte, c. 2. n. 327.

10. Ut autem Canonici possint hoc privilegio frui, solum requiritur, quod teneatur per integrum annum diuinis interesse, & possit distributiones lucrari. Quia Concilium dicta sess. 24. c. 12. hoc privilegium concedit Ecclesiis, quae integro anno residentiam expostulant, seu integro anno obligant residere. Sic decim refert Garzia, Sap. citatus, 3. p. de benef. c. 2. num. 311. Barbol. num. 221. Quocirca si Canonici possessionem Canonici accipiunt in medio anni, non poterit tribus mensibus illo anno abesse, sed solum unum mensum cum dimidio. Quia cum solum ad residentiam dimidij anni fuerit obligatus, medietate privilegij concessi obligatis toto anno residere, gaudere, beber: & sic pro raro temporis obligationis computandum est privilegium. Sic Bonacin. diff. 2. q. 5. parit. 4. de hor. can. num. 9. Quod si in integro anno, vel maiori illius parte Canonici abfuerit absque legitima causa, non ideo ipso iure amittit privilegium, pro illis tribus mensibus concessum. Quia non datur hoc privilegium iis, qui actu resident, sed obligatis ad residendum: Alias frui non possent supra dicto privilegio, quosque nouem menses prius residere: quod non est vsu receptum; cum possent in quolibet parte anni hos tres menses recitationis accipere, ut diximus, & tenet Bonac. an. 22. c. n. 15. in fine.

11. Tandem adueto hoc privilegium solum extendi ad lucrandos fructus, non distributiones quotidianas. Ut multis allegatis docet Barbol. dicta 3. p. de Potest. Episc. allegat. 53. num. 124. Garzia, 3. p. de benef. c. 2. num. 249. aduersus Zenedo, collectione 15. ad 6. decret. num. 7. & videtur probari, ex c. vnic. de cler. non resident. in 6. Vbi distributiones quotidianae solum conceduntur, si infirmitas, necessitas corporalis, & euidentis Ecclesiae vtilitas intercesserit. Si autem praebenda non haberet alios fructus praeter distributiones quotidianas, probabilius censetur aduersus Garziam supra num. 251. absentes his mensibus lucrari, ne videatur illis privilegium mutile. Et quia tunc distributiones narorum fructuum imitantur. Sic pluribus relatis. Barbol. supra.

§. II.

An ex statuto Ecclesiae excusari possit longiori tempore trium mensium ab assistentia horarum Canoniarum, & nihilominus fructus & distributiones lucrari.

1. Statutum hoc factum a fundatore, qui censeant non valere.
2. Tenendum esse esse validum.
3. Si fiat a Capitulo communis est sententia inuvalidum esse.
4. Proponuntur aliquae obiectiones.
5. Fit illis satis.
6. In quibus casibus valeat statutum ab Episcopo factum.

1. Statutum fieri potest ab ipso fundatore Ecclesiae, a Capitulo, vel ab Episcopo, seu ordinario. Et quidem si fiat, vel factum sit ab ipso fundatore, non desunt Doctores qui affirmant inuvalidum esse. Quia fundator beneficii residentiam expostulantis debet iuxta qualitates a sacris Canonibus requisitas fundare. Cum autem facti Canones solum iis beneficiis trium mensium recreationem constituent, qualeslibet consuetudines, & statuta in contrarium abrogantes, effecti videntur non posse fundatorem aliter disponente. Praeterea fundatur exigere non potest ratione fundationis, quod Ecclesiae damnosum sit. At eximere praebendatos longiori tempore trium mensium a residentia, reputatur a Concilio, Ecclesiae damnosum. Ergo non licet fundatori statutum facere a residentia ultra tres menses excusans in beneficiis residentiam expostulantibus. Sic tanquam probabilius defendit Azor. 2. p. lib. 7. cap. 6. sub. 3. questione.

2. Nihilominus tenendum est licere fundatori tale statutum condere, validumque esse. Quia tale statutum sacris Canonibus

contrarium non est. Non enim sacri Canones fundaciones immutant, sed illas intactas relinquunt, iuxta fundatorum voluntates: ne alij a similibus fundacionibus auerantur. Sic decim refert a facta Congregatione Moneta 2. p. q. 13. an. 33. Garzia 3. p. de benef. cap. 2. num. 244. c. 7. p. cap. 1. an. 118. plures referens, c. cap. 4. num. 9. c. 9. p. cap. 2. n. 270. Bonacina diff. 2. de hor. can. quast. 5. punct. 5. in fine, & tradit Barboza 2. p. de potest. Episcop. gloss. 17. tit. 2. num. 25. c. 26. & in similibus plures referens 3. p. allegat. c. 0. n. 78. Ex quo sic non exigere condonem Ecclesiae damnosam, sed vtili, cum vtilis sit Ecclesiae habere beneficium cum aliqua residentia, quam illo carere. Item ad Ecclesiae pulchritudinem pertinet diuersitas beneficiorum in residendo.

3. Quod si statutum de vacatione ultra tres menses, vel de percipiendis distributionibus illo tempore vacationis fiat a Capitulo, vel Episcopo de Capitulo consensu & communis omnium sententia est inuvalidum esse. Quia nequit inferior aduersus superiorum statueret, cap. Insuper. 28. quast. 2. Clement. No Roman. de elect. cap. super his de maioritate, c. obediencia, cap. Cum omnes de constitut. & aliis. Cum autem a Concilio Tridentino sit statutum, ut tribus tantum mensibus vacent praebendati, illoque tempore fructus lucrarent non distributiones: nequit inferior aduersus hoc statutum procedere, & ita tradit Abbi. in cap. finali de consuetudine n. 7. c. 8. Garzia de benef. 3. p. cap. 2. n. 104. Barbol. 3. p. de potestate Episcop. alleg. 93. num. 29. Bonacin. diff. 2. de hor. can. 9. p. 5. & alij apud ipsos.

Ex quo fit, si in aliqua Ecclesia sit statutum, quod Canonici seruire possint per substitutos, vel alternatim vnus pro alio, inuvalidum esse quia est contra Concilium personalem residentiam requirens. Sic Rota Romana apud Farinacium dec. 659. num. 3. in nouissima. Prax. Episcop. p. 2. verbo Canonici. Garzia 3. de beneficiis cap. 2. num. 498. Barboza 3. p. allegat. 53. num. 136.

4. Sed obicies, inferiores possunt aduersus ius commune consuetudine praeribere. Ergo & statuto. Ergo poterit Capitulum, & Episcopus statueret longum recreationis tempus, & distributiones quotidianas illo tempore concedere. Secundo, in cap. vnic. de cler. non resident. in 6. cauetur distributiones diuidendas esse iuxta cuiuslibet Ecclesiae ordinationem. Ergo poterit Ecclesia ordinationem facere & ut quibus voluerit concedantur. Tertio, quia de facto in pluribus Ecclesiis est factum statutum iubilationis pro iis, qui quadraginta annos infuerunt, quibusque non solum fructus, sed etiam distributiones conceduntur. Sic Zenedo 3. p. collect. 15. ad 6. decretum ad finem. Prax. Episcop. 2. p. cap. 3. num. 9. versio de Senio. Stephanus Grater. disceptat. forens. cap. 208. num. 19. Moneta de distributionibus quotidianis 2. p. quast. 7. num. 2. c. quast. 12. n. 61. c. quast. 13. num. 41. Garzia 3. p. de beneficiis, Barboza 3. p. allegat. 53. num. 117. qui omnes testantur sic fuisse decim a Gregorio XIII. loquens pro statuto Compostellanae Ecclesiae, quod dixit tolerandum esse, & cum dixerit tolerandum esse, tacite insinuauit ex se validum esse. Propter haec Zenedo supra dicta collect. 15. sentit valere statutum Ecclesiae iubilationem ultra tres menses concedens, & distributiones illo tempore vacantibus applicans.

5. Ceteram retinenda est communis sententia; nequaquam fieri posse, nec valere tale statutum, esto valeat consuetudo; quia consuetudo vires habet non tam ex introducentibus illam, quam ex superioris consensu expresso in cap. fin. de consuetud. Qui consensus non est expressus circa statutum, sed potius est circa illud expressus dissentus. Ratio autem, quare ius approbavit consuetudinem legi derogantem, & reprobauit statutum, & esse potest. Quia consuetudo non repente, sed paulatim introducit, & sapit ex bona fide, neque vires habet quousque sic legitime praescripta. Statutum vero ab ipso exordio vires habere debet, ac proinde directe legi aduersatur. Merito ergo ius indulgere amplius voluit consuetudini, quam statuto. Ad secundum dico concedi, ut distributiones diuidantur secundum Ecclesiae ordinationem, inter praesentes, inquam, non inter absentes. Ut constat ex dicto cap. vnic. Alias possent concedi nunquam interuentibus. Ad tertium, credo tale statutum in rigore iuris inuvalidum esse, nisi a Pontifice fuerit approbatum. Sic Bonacina diff. 2. quast. 5. de hor. can. punct. 5. circa finem. Moneta: quia approbatio Compostellani statuti non inferit simile statutum in qualibet Ecclesia valere: quia non approbavit Pontifex illud statutum, ut validum, & tolerandum ante approbationem; sed ipsa approbatione validum fecit, & tolerandum. At gratiam derogatoriam iuris communis vni Ecclesiae factam ad alias Ecclesias non licet extendere leg. Papinianus ff. de vniuers. Ergo. Adde etsi concedamus tale statutum valere, non inde inferitur posse Episcopum, vel Capitulum quolibet statuta facere a residentia excusantia, & distributiones concedentia. Quia in illo statuto est specialis ratio, quae in aliis non reperitur. Qui enim per quadraginta annos Ecclesiae seruiuit, praesumitur non potest firma esse valitudine, ut residentiam continuare possit, ac proinde tanquam valeudinario, & laboribus fatigato requies conceditur: ac proinde tanquam infirmus excusatur, & distributiones lucratur.

6 Supradicta doctrina aliquas patitur limitationes: Prima nisi causa virgens sit, neque cogitata per Canones, & Pontifex facile Consili non potest. Tunc enim poterit Episcopus ex consensu Capituli aliquid statueri contra Canones, debere tamen in ipso statuto causam eius exprimere. Sic Abbas in cap. fin. de consuetud. num. 10. Felinus cap. Quod super his, de maioribus. et obed. num. 4. cap. 1. num. 49. de consuetud. Prax. noua Episcop. cap. 2. num. 7. vers. primo, quos allegat Barboza 3. part. allegat. 93. num. 3. Verum hoc non tam vocari debet statutum, quam dispensatio. Secundo, si dubium sit. An illa concessio, & exemptio, facta per statutum comprehendatur sub ea, quae fit à iure? Tunc enim potest statutum fieri, quia est quasi iuris declaratio. Sic relato Philippo, Probo. Felino, Hozeda, & aliis docet Barboza sup. dict. num. 3. in fin. Ex qua doctrina dici potest, primum valere statutum de iubilatione post inferuentibus quadraginta annis factum. Quia dubium est. an illa aetate valeat assistere; Secundo, valere statutum emittens prebendatarum distributiones quotidianas tempore vacationis, cum prebenda non habeat alios fructus. Quia dubium est, an tunc sub nomine fructuum illae distributiones comprehendantur. Tertio, si statutum confirmatum sit à Sede Apostolica valet. Quia tunc non valet ratione statutus, sed ex Pontificae confirmatione. Sic refert doctissimus Nicolaus Garzia de iur. p. de benef. cap. 2. num. 167. et 214. & sequentibus Barboza 3. p. allegat. 53. n. 116. Debet tamen statutum esse confirmatum ex certa scientia, & cum causae cognitione, neque sufficere confirmari in forma communi, ut multis exornat Garzia sup. à num. 21.

§. XII.

An ex consuetudine excusari à residentia possis, & distributiones lucrari.

- 1 Sublata est per Concilium consuetudo absentis, ultra tres menses, si iustitias habet. An extendatur ad conuentionem immemorialem.
 - 2 Si post Concilium ex causa rationabili introducta sit consuetudo absentis, ultra tres menses, valida est.
 - 3 Consuetudo, quae viget in aliquibus Ecclesiis absentia per quatuor menses, reuocanda est legitima.
 - 4 Si consuetudo introducta sit lucranda distributiones: praesumi debet honesta.
 - 5 Potest hoc consuetudo extendi ad fruuentes Episcopo, studentes, accentes, &c.
 - 6 Introducta potest consuetudine, ut Canonici tempore diuinorum Missarum in eadem Ecclesia celebrantes lucrarentur distributiones.
 - 7 Idem extra di potest ad confessiones audendas.
 - 8 Idem iuris est de occasione exgrinationis alicuius insignis.
 - 9 Valet consuetudo concedens tibi unam absentiam ea quae quadraginta annos inuenerunt in celesti.
 - 10 Valet consuetudo concedens tot distributiones interuentibus matutinis horis, & aliis.
 - 11 Potest consuetudine introduci, ut chori obligationi satisfacias, si per alium assistas.
 - 12 Idem iuris est de consuetudine, ut unus pro alio suppleat.
 - 13 Obtineri consuetudinem potest, ut fructus primi anni dentur hereditibus defuncti.
 - 14 Consuetudine obtineri potest, nullam esse obligationem interuentibus matutinis.
 - 15 Consuetudine firmari potest, consecutio grossa ex assistentia unius hora singulis diebus, vel ex assistentia aliquorum dierum singulis annis.
 - 16 Sufficere debet consuetudo concedens duos, vel tres dies iubilationis redemptibus ex aliquo negotio.
 - 17 Quid seculum consuetudine faciendum est.
 - 18 Consuetudo assumenda singulis hebdomadibus unum, vel dimidium diem recreationis praesentibus barba, non satis mihi probatur.
 - 19 E contra verò introducti potest consuetudo non lucranda distributiones assistendo choro, si fructibus compensetur assistentia, secus e contra.
 - 20 Valet consuetudo, qua cauetur, ne lucratur distributiones infirmis, qui extra locum, in quo est Ecclesia existit, vel demoregreditur, & non ad Ecclesiam.
 - 21 Distributiones relicta ex testatorum voluntate interuentibus officis, nulla consuetudine introduci potest, ut dentur aliis.
- Pro certo habendum est sublata esse à Concilio sess. 24. cap. 12. Omnem consuetudinem, quae beneficiatis ultra tres menses absentiam à choro permittebat, & distributiones concedebat. Sic ex variis decisionibus comprobatur Garzia 3. p. de benef. cap. 2. à n. 197. Aloysius Riccius praxi. res. sol. 392. n. 2. Barboza 3. p. de potestate Episcop. allegat. 53. num. 11. & 116. Qui ex supradictis declarationibus extendunt ad consuetudi-

nem immemoriam. Quod tamen difficultate non caret. Nam absentia ultra tres menses, cum per se turpis, & inhonesta non sit, non censetur reuocari, si consuetudine immemoriam firmata sit. Quia consuetudo immemoriam non tollitur per clausulam generalem, & vniuersalem reuocantem omnem consuetudinem, sed requiritur, ut illius fuerit facta expressa mentio. Flor. Var. lib. 2. q. 10. n. 44. Manuel Rodriguez Res. q. tom. 1. q. 9. art. 5. ad finem. Gonzalez ad reg. 8. Cancell. de les. 3. n. 2. & a ij. relati à Garzia 3. p. de benef. c. 2. n. 190. cum autem à Concilio expressè dictum non sit, non obstantibus quibuscumque statutis, & consuetudinibus etiam immemoriamibus, sed solum dictum sit, non obstantibus quibuscumque statutis, & consuetudinibus, &c. fitur consuetudinem immemoriam sublatam non esse, & fauet ratio. Quia consuetudo immemoriam praesumitur ex foundatione, vel privilegio, aliòve simili titulo procedere, sed reuocata consuetudine non censetur reuocare privilegia, & fundationem. Ergo neque immemoriam consuetudinem, & ita in praesenti docet Menoch. conf. 90. n. 65. & cons. 402. n. 9. Carol. Macig. de her. can. q. 65. n. 9. & probab. se reputat Bonac. disp. 2. q. 5. p. 6. vers. n. 6. verum. Puteus dec. 52. & 205. Ex qua ratione forte oritur id, quod video ferè in omnibus Ecclesiis Hispaniae obseruari, dignitates possidentes non obligari ad residentiam. Contendunt enim sic habere praescriptum ex consuetudine immemoriam, cui Concilium obligans dignitates ad residendum, non videtur derogare voluisse.

2 Ceterum quidquid sit de consuetudine ante Concilium, at si post Concilium introducta sit consuetudo lucranda distributiones tempore recreationis vel alio, quo à residentia es legitime excusatus: item si sit introducta consuetudo vacationis maioris, quam ultra tres menses. Si haec, inquam consuetudo ex honesta rationabilique causa fiat, valida erit, ex cap. fin. Sic plurius firmat Couar. 3. var. cap. 13. num. 6. Garzia 3. p. de benef. sic. cap. 2. num. 348. Riccius dec. 498. num. 2. Valquez de benef. cap. 4. §. 3. dub. 1. Bonacina disp. 2. de her. can. quest. 5. p. 6. num. 4. Carol. Macig. cap. 7. n. 41. & alij apud ipsos. Quare tota difficultas est in inuestigando, an consuetudo sit legitime praescripta, hoc est ex causa honesta, & rationabili, & cum reliquis conditionibus ad consuetudinem requisitis. Regulariter autem ita praesumendum est, si praesentibus videntibus, & non contradicentibus obseruetur. Ut autem haec clarior innotescant, placet subiungere aliquos casus, ex quibus hoc cognosci potest, & in quibus solet praebendatis absentia permitti, & distributiones concedi.

3 Primum, in multis Ecclesiis permittitur ex consuetudine praebendatis quatuor menses abesse à choro. Quia forte ad strictiorem residentiam reliquis anni partibus obligantur; & quia iudicatum est in illa Ecclesia sic conuenire praebendatis ad sua negotia componenda, & ad excutiendum tedium, animique relaxandum, & ob alias causas honestas; quae excogitari possunt: ac proinde censenda est talis consuetudo licita, & valida. Neque enim negari potest hoc ex privilegio licere. Sed quidquid ex privilegio licet, licet etiam ex consuetudine legitime introducta, Ergo

4 Secundo, solet permitti, & valide tempore recreationis distributiones quotidianas lucrari. Si enim tempore recreationis fructus beneficii conceduntur, iuxta Trident. sess. 24. cap. 12. de Reformatione, etiam distributiones quotidianae poterunt ex consuetudine concedi, cum distributiones quotidianae ex fructibus beneficii fuerint extractae. Item, quia eadem causa, quae ad concedendos fructus valet, valere potest ad concedendas distributiones. Si enim fructus conceduntur, ut sic privilegiati maiori cum alacritate, specialique seruire, elapso recreationis tempore officium diuinum persoluat, si ultra fructus etiam conceduntur distributiones, efficacius incitabuntur. Sic docet Couar. 3. var. cap. 13. n. 5. Zenedo in collect. ad ius Canonicum 3. p. collect. 15. n. 7. Monca 2. p. quest. 11. n. 54. Caro Macig. de distributione. c. 45. n. 21 & probabile reputat Bonac. disp. 6. quest. 5. part. 6. n. 6. & alij relati à Garzia 3. p. cap. 2. n. 248. Neque obstat sacra Congregationem declarasse Canonicos non posse, vniuersaliter consuetudinem, etiam immemoriam sibi quotidianis distributionibus, illis tribus mensibus, quibus à Concilio permittitur abesse. Sic decisum refert Garzia 3. p. c. 2. n. 249. Azor. 1. lib. 7. cap. 7. quaest. 6. Torres de Relic. de her. canon. c. 1. r. vers. o. disp. 4. §. 5. & Bonacina supra. Non inquam obstat, quia debet intelligi non posse Canonicos vniuersaliter consuetudinem Concilio antecedentis, & absque rationabili causa introducta percipere distributiones, secus verò de consuetudine quadragena post Concilium, & ex legitima causa introducta.

5 Tertio valet consuetudo legitime praescripta percipiendi non solum fructus, sed etiam distributiones per eos, qui Episcopo, vel Pontifici inserviunt, studijs dant operam, suam iurisdictionem vsuant, & qui alijs negotijs occupantur, ob quae absentia cum acquisitione fructuum permittitur. Quia honestati potest ex eadem causa, qua honestatur fructuum concessio. Sic Couar. 3. var. cap. 13. n. 6. Hozeda de incompatibilitate benef. 1. part. cap. 17. num. 10. Bonacina disp. 2. de her. can. quest. 5. v. 6. num. 19. Garzia 3. p. cap. 2. quest. 348. A ex. Monca 2. p. quest. 12. num. 42. Giann. disc. pr. for. cap. 166. n. 19.

6 Quarto, consuetudine firmari potest, ut omnes Canonici tempore diuinorum officiorum Missam in eadem Ecclesia celebrantes

LIBRARY
TOM. II

rebrantes, siue illam celebrant ex mandato superioris, siue ex deuotione, reputentur choro interessentes, & distributiones lucentur. Quia adesse potest legitima causa talis introductionis, videlicet vt præbendari ad celebrandum accedat sciens plura ibi esse facticia. Cedit ergo talis consuetudo in Ecclesia specialem honorem, & splendorem, præcipue cum ex illa debito seruitio non fraudatur Ecclesia, hoc enim semper præ oculis habendum est; neque ulla consuetudo huic seruitio derogans est permittenda. Sic Garzia alios referens 3. p. de benef. cap. 2. n. 401. Exclusa verò consuetudine, neque fructus, neque distributiones lucentur, nisi iusti fuerint à superiore, vt ex declaratione sacre Congregationis comprobatur Garzia supra, & aliis pluribus relictis. Bonacin. disp. 2. quæst. 5. p. 3. §. 4.

7 Quinto, idem dicendum est ob eandem rationem de Canonicis confessiones audientibus. Reputari possunt ex consuetudine choro interessentes, & non solum fructus, sed etiam distributiones lucentur. Garzia supra, vbi ex directorio Ecclesiasticæ disciplina. tit. de resident. num. 6 hæc verba refert. Similiter eos qui vel sacrificant, vel audiunt confessiones, ipsa hora qua hæc faciunt pro presentibus habendos esse determinamus modo tamen ad principales horas iuxta Ecclesiam sua consuetudinem ingressum fecerint. Et sacrificio suo, confessionibus finitum non dandum sit perfectum officium chori in ipsum redeam.

8 Sexto, tenet consuetudo aliquot dies absentia ultra tres menses ad peregrinationem aliquam insignem faciendam, & in quibus distributiones conceduntur. Quia hæc est causa cedens in cultum Dei specialem, & deuotionem excitat. Sic Alex. Monet. 2. p. quæst. 13. n. 46. esto contra videatur sentire, quæst. 6. num. 51. Neque obstat sacra Congregationem dixisse Canonicos deuotionis causa peregrinantes, & visitantes aliquas Ecclesias, non lucentur distributiones quotidianas non obstantia aliqua in contrarium consuetudine. Sic refert decimum Garzia 3. p. cap. 2. n. 394. Non, inquam, obstat. Quia debet explicari de consuetudine ante Concilium introducta, & absque legitima causa. Secus de quadragenaria, & ex legitima causa introducta, post Concilium vt placet Zenedo collect. iuris ad 6. decret. 3. p. collect. 15. n. 7. Azor. lib. 7. cap. 7. quæst. 5. Et 6. Carol. Macieg. cap. 7. n. 139. In supradict. decret. cap. unico de cler. non resident. in 6. & in Concil. Trident. sess. 24. cap. 12. non reprobatur consuetudo dandi distributiones quotidianas iis, qui tempore determinato absunt, sed iis, qui perpetuo absunt.

9 Septimo, valet consuetudo, qua in aliquibus Ecclesiis conceditur iubileum absentia iis, qui quadraginta annos Ecclesie inferuerunt: quia ex legitima causa introduci potest. Nam ex parte Ecclesie introduci potest in signum gratitudinis pro tam continuo, & perseveranti seruitio. Ex parte beneficiorum, vt speiulationis ad inferendum continuò excitentur: hæcque lex à muneribus ff. de muneribus: vbi veterani milites à muneribus personalibus exculantur. Poterit ergo pati Ecclesia ad horum exemplum suos veteranos milites Ecclesie non tot labores subire, neque tot periculis exponi, ac exponuntur seculi milites, quoniam excusari legitima consuetudine possunt. Quia sufficit laborasse tanto tempore in obsequium Ecclesie, quæ pia mater est, & in suos filios se gratiore vult ostendere. Adde, hos tanquam seors reputandos esse. Si igitur senibus septuagenariis conceditur & bene Bonacina disp. 2. quæst. 3. p. 6. num. 16. privilegium percipiendi fructus, & distributiones in absentia, si consuetudine iuuetur: etiam debet concedi iis, qui quadraginta annis Ecclesie inferuerunt, cum ij regulariter ita sint, & infirmis, & valetudinariis debeant comparari, & ita docet Garzia 3. part. de benef. e. 2. num. 344. Moneta 2. part. de distribut. 9. 7. n. 10. Et quæst. 12. num. 6. Zenedo 3. p. collect. iuris ad 6. decret. collect. 15. n. 8.

10 Octauo, admittenda est consuetudo, qua interessentibus matutinis precibus conceduntur tot distributiones, ac conceduntur presentibus reliquis horis: quia adest iusta causa conuenientia, vt scilicet præbendari ad illius horæ assistentiam, quæ difficilior est, excitentur. Adde horas matutinas medium esse officij. Sic Moneta de distribut. 2. part. quæst. 12. Holseda 1. p. de incompatibil. benef. cap. 17. num. 11. Azor. 2. p. lib. 7. cap. 7. q. 6. Bonacina disp. 2. quæst. 5. p. 6. n. 14.

11 Nono, consuetudine introduci potest, vt obligationi chori satisfacias, si per alium assint. Quia hæc obligatio assistendi perobaliter choro non est orta ex iure nature, sed ex præscripto Ecclesie, cap. unico de cleric. non resident. in 6. Trident. sess. 24. cap. 12. de Reformatione. Sed ius positium abrogari potest consuetudine legitime introducta, cap. fin. de consuetudine, & docent omnes. Ergo, Secundo, privilegium concedi potest, vt choro satisfacias inferuendo per alium, vt videtur est in coadiutoris, quæ quotidie conceduntur. Sed quicquid conceditur privilegio, obtineri regulariter potest consuetudine, quæ vim privilegij habet. Tertio, posita hac consuetudine nullam Ecclesia damnari sequitur, cum non priuatur debito ministro. Quarto, quia in pluribus Italie Ecclesiis sic est receptum, vt refertur Bonacin. disp. 2. quæst. 1. p. 5. Et quæst. 3. p. 6. num. 17. Ergo, Et ita tenet ipse ibi cum Moneta 2. part. quæst. 12. num. 48.

Beroio. quæst. 114. Carol. Macieg. cap. 67. num. 8. Azor. lib. 10. cap. 11. quæst. 6. Petrus Nauar. 2. de restit. cap. 2. num. 17. Lessio lib. 2. cap. 34. dub. 33. num. 185. Neque obstat textus in cap. unico de cler. non resident. in 6. & in Trident. sess. 24. cap. 12. de reformatione. quibus obligantur beneficiati per se diuina officia obire, neque aliis nisi interessentibus conceduntur distributiones, qualiter in contrarium consuetudine reprobata. Non, inquam, obstat. Quia vt sæpe dictum est, reprobantur ibi consuetudines ante Concilium, non quæ post Concilium ex legitima causa fuerint introductæ.

12 Decimo, eisdem rationibus firmari consuetudine potest, vt præbendari sibi ipsi officia suppleant, & vnus pro alio assistat tempore, quo ipse obligatus non est officia assistere, secus verò si ipse obligatus esset assistere. Quia tunc sua præsentia non potest alterius præsentiam supplere: quia defraudatur Ecclesia assentia vnus ministrum. In hoc tamen, & præcedenti casu spectanda diligenter est causa, ob quam consuetudo aduersus legem fuerit introducta, & quia raro rationabilis, & iusta esse potest.

13 Undecimo, consuetudine obtineri potest, vt non solum fructus, sed etiam distributiones primi anni concedantur hæredibus defuncti, & quidem de fructibus est certum ex Extrinsecis, suscepi regimini de elect. & tradit Azor. lib. 7. cap. 7. quæst. 6. Moneta 2. p. quæst. 12. num. 67. Bonac. disp. 2. quæst. 5. iunct. 6. num. 12. De distributionibus autem sic probat. Quæ est iusta causa hanc consuetudinem introducendi, tempore vt Canonicus recens hanc in suum antecessorem exerceat misericordiam.

Dices, in cap. unico de cler. non resident. n. 6. & in Trident. sess. 24. cap. 12. reprobatur, vt irrationabilis consuetudo percipiendi distributiones in absentia: non tamen reprobatur consuetudo percipiendi fructus. Ergo consuetudo percipiendi fructus præualere potest, non tamen consuetudo percipiendi distributiones. Sic Bonacina disp. 2. quæst. 5. p. 6. n. 11. Respondet neque distributiones, neque fructus in absentia illegitime percipi posse: fructus enim percipi non possunt licite, esto validè percipiuntur. Distributiones, neque validè, neque licite percipiuntur, & sic vtraque consuetudo percipiendi, inquam in absentia illegitime fructus, & percipiendi distributiones in supradictis textibus reprobatur. Sed non obstante hac reprobatione præscribi consuetudine potest, ius percipiendi fructus in absentia, cum absentia ex honesta causa procedat. Ergo etiam presentibus potest consuetudine ius percipiendi distributiones. Adde in supradicto casu hæredes defuncti non lucentur distributiones, sed ipse Canonicus recens illis hæredibus defuncti lucentur, quod nullo textu prohibetur est.

14 Duodecimo, consuetudine præscribi potest, non esse obligatos Canonicos Matutinis interesse, cum hora inemptissima, videlicet media nocte dicuntur. Etiam si ad principium notis dicantur, audio in multis Ecclesiis vigere consuetudinem, non esse obligatos interesse. Quia cum ordinarij Canonici Cathedralis delicatæ complexionis sint, ob eorum valentium consuendam poterit introduci consuetudo excusandi ad horas tam incommode interuentis. Est enim rationabilis causa; siquidem per mansionarios, aliisque inferiores ministros sufficienter choro prouidentur. Sic docet Garzia 3. p. de beneficiis cap. 2. n. 326. Garzia, n. 35. in fine, in contrarium. Quia respondet non aliter à principio Concilium esse receptum.

15 Decimotertio, introduci potest consuetudo, & ferè in omnibus Hispaniæ Ecclesiis est introducta, vt Canonici faciant grossam, seu præbendam fructus assistendo choro paucis diebus in anno, vel vna hora singulis diebus. Quia hæc consuetudo non est contraria dispositioni Concilij. Siquidem non tollit quominus fructus acquisitis priuari possit Canonicus, si in reliqua parte anni non residerit. Garzia 3. p. de benef. cap. 2. num. 330. Numquam tamen credo introduci posse consuetudinem, vt lucentur distributiones reliquarum horarum ij, qui vna tantum hora assistunt. Quia non se mihi offert iusta, & rationabilis causa huius introductionis. Cum hæc introductio diminuat diuinum cultum, & remissionem, relaxationemque foueat. Sic Bonac. disp. 2. quæst. 5. part. 6. num. 10. cum Grassis 2. p. lib. 3. cap. 15. Moneta 2. p. quæst. 3. num. 50. Idem à fortiori censio de illa consuetudine, vel potius corruptela, qua distributiones conceduntur iis, qui in principio, vel in fine horæ assistunt, etiam ad reliquas partes absentes fuerint.

16 Decimoquarto, sustinenda videtur consuetudo, quarendantibus ex aliquo negotio Ecclesie vtili conceduntur duo vel tres dies vacationis, vt possint quiete ex itinere, sarcinulis componere, & vires assumere ad chori assistentiam, est enim hæc causa rationabilis iustitiae, & distributiones concedendi. Cum hoc iustitiam in utilitatem Ecclesie cedat, cuius causa præbendarius defatigatus fuit: si que alij ad inferuendum Ecclesie incitantur. Adde illo tempore pro absente habendum esse, ex leg. ab hostibus. S. vltimo in fin. ff. ex quibus cau. man. Moneta, de distributionibus 2. p. quæst. 12. num. 49. Et q. 5. n. 40. Grassis 2. p. de distribut. lib. 2. cap. 15. n. 11. Zenedo 3. p. collect. iuris collect. 15. num. 7. Bonacina de distributione 2. quæst. 5. iunct. 6. num. 20.

Quod

Quod dictum est de reuerente ad icinere, dicendam est de profecturo ad illud, concedi ex consuetudine illi posse duos, vel tres dies pro itinere preparatione. Quia sic ad viam repantur necessarii, & dum quis se ad viam preparat, censetur in illa esse. *intra legem, qui mittuntur, §. similiter, & ibi glossa in verbo agere, ff. ex quibus causis maior, & ex leg. Legato. ff. de legato, in quibus probatur legatum censeri in legatione, dum se preparat, vt proficitur, & notauit doctissimus Menochius lib. 2. de Arbitrar. cas. 33. in fine.*

17. Seclusa vero consuetudine prudentis arbitrio pensandam est, quot dies absentia tam profecturo, quam reuersuro debeant concedi, secundum personarum, rerum, & negotiorum qualitates, vt bene ex Baldo alique Doctotibus probat Menochius supra, forte iter breue est negotiumque non difficile, vt solum vnus dies recreationis, vel preparationis sufficiat.

18. Decimoquinto: consuetudo, quae in aliquibus Hispaniae Ecclesiis viget, vt prebendati singulis mensibus vnum, vel duos dies vacationis assumant, pro consone barba, & in eis distributiones lucrentur, mihi non probati. Quia non videtur ex causa iusta, & rationabili introduci posse, cum breui tempore huic necessitati satisfieri possit absque absentia chori, & diminutione diuini cultus. Docet Garzia 3. p. cap. 2. num. 245. cum Alexand. Moneta 2. p. quest. 13. n. 45. Aduersus Nauarum de orat. cap. 5. n. 21. & cap. 21. num. 64.

19. Sed inquires? An econtra possit consuetudine introduci, vt interessentes diuinis officiis nullas distributiones lucrentur? Ratio difficultatis est; quia aduersus ius naturale introduci non potest consuetudo, sed de iure naturali debetur ei, qui aitari feruore potest de aitari viuat. Ergo introduci non potest negatio distributionis ei, qui ex obligatione diuinis assit. Sic Tusch. de cl. 14. n. 4.

Ceterum omnino affirmandum est consuetudine introduci posse, vt nullas acquirant distributiones interessentes diuinis. Sic docuit Azor. 2. p. lib. 7. c. 7. g. 5. ad finem. Moneta, 2. p. quest. 12. n. 43. circa medium. Bonacina, disp. 2. quest. 5. p. 6. num. 21. Ratio est, quia stare optime potest obligatio assistendi choro absque distributionum concessione, si abunde haec obligatio compensatur fructibus beneficii in fine anni concessis. Ergo haec consuetudo non est contra ius naturale. Ergo introduci potest. Aduerito tamen facta distributionum diuisione, & constitutione qua cauetur interessentibus distributiones deberi, censetur sustinendam non esse consuetudinem, quae interessentes supradictas distributiones negaret. nisi ad summum pro aliquo determinato, breuique tempore. Motus: quia non se mihi iuste iusta, & rationabilis causa talem consuetudinem introducendi: cum cedat talem consuetudo in diminutionem diuini cultus, ob cuius augmentum Concilium distributiones, concedit, & exhortatur Praelatos, vt saltem tertiam partem beneficiorum in has distributiones conuertant.

Dixi, nisi pro aliquo determinato, breuique tempore. Quia tunc videtur compensari posse illa denegatio, casu quo pro alio tempore distributiones augeantur; quia pro illo tempore diligentius choro inferuntur: & sic quod in vna parte derahitur, in alia compensatur.

Si autem consuetudo introducat, vt nullus infirmus, vel in negotiis Ecclesiae impeditus distributiones lucrentur, valida erit talem consuetudo. Quia adest rationabilis causa illius introductionis, scilicet ne diuinus cultus diminuat, & omnes ad assistendum excitentur. Sic Hofeda, de incompat. benef. quest. 17. num. 19. Moneta, 2. p. quest. 12. num. 40. Carol. Maciej. de hor. can. c. 7. num. 30. Garzia, 3. p. c. 2. num. 361. Vbi refert factam Congregationem in hac verba declarasse. *Consuetudo in aliqua Ecclesia introducta, vt Canonici infirmi fructus tantum sua prebenda, non distributiones quotidianas percipiant, si legitime praescripta sit, tollit constitutionem, praescribitur autem spatio quadraginta annorum. In refert Garzia supra.*

20. Hinc à fortiori constat validam esse, & firmam eam consuetudinem, qua cauetur non reputandum esse infirmum, nec talem lucrat distributiones, cum, qui extra ciuitatem existit, vel domo exit, neque ad Ecclesiam accedit, vel qui Capitulum de sua infirmitate certum non facit. Quia consuetudo haec nititur vltra rationem superius assignatam in vitandis fraudibus, quae sine dubio facilius contingerent, si prebendatis ob infirmitatem à choro excusatis permitteretur liberè domo egredi, & per ciuitatem euagari. Quocirca Garzia refertens alios, 3. p. c. 2. num. 435. exstimat hanc consuetudinem, & statutum non contrarie text. inc. vnico de clericis non residentibus in 6. In quo infirmis conceduntur distributiones, sed illum textum ita declarandum, & limitandum, vt intelligatur de infirmis domo non exentibus. At credo hanc limitationem contrariam esse illius textus dispositioni. Quia hic textus omnibus verè infirmis hanc prerogatiuam concedit. Ergo consuetudo limitans ad infirmos domi manentes ex parte derogat supradictae constitutioni. Sicuti derogat consuetudo, qua cauetur, ne reputetur infirmus ab ens ratione infirmitatis, si cum pium è domo exit non se Ecclesiae praesentet: Et sicuti derogat, ad absentiam, de cler. non resid. consuetudo, vel statutum, quo cauetur, ne familiares Episcopi tanquam praesentes numerentur, nisi determinato tempore electi fuerint, vel pro aliquo determinato tempore. Nullam

Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars II.

enim in his casibus differentiam inuenio, quidquid contra sentiat Garzia supra. Verum etsi haec consuetudo contraria sit supradictae dispositioni, illam tamen derogare potest, si quadragenario sit praescripta.

Aduertit tamen Garzia, & bene dicto c. 2. num. 437. consuetudinem praescriptam, ne infirmi, vt tales reputentur, si domo exeant, non debere intelligi de infirmitate, & noteria laborantibus, qualis est prodagra, paralytis. Quia durum esset hos arctare, vel ad nunquam exeundum domo, vel ad carendum distributionibus, quae infirmis debentur & conceduntur.

21. Haecque egimus de consuetudine lucrandi distributiones, quae ex beneficiis sunt deductae; si autem de distributionibus; quae ex reatorum valumate donantur interessentibus diuino officio, anniuersariis, & missis loquamur;

Dicendum est nulla consuetudine introduci posse, vt absentes lucrentur distributiones. Ratio est manifesta. Quia aduersus ius naturale praualere non potest consuetudo, quia est irrationabilis, & turpis; sed ex iure naturali debentur haec distributiones, quibus concedunt, & applicant. Cum ergo solum interessentibus applicent, illis solis debentur. Et ita ferè in omnibus Hispaniae Ecclesiis vsus obtinuit, vt haec distributiones, neque infirmis, neque in vilicatem Ecclesiae occupatis, neque alia quouis legitima causa impeditis diuidantur, sed solum interessentibus. Supradicta procedunt in legatis relictis pro iis, qui anniuersaria, & mortuaria celebrant. At si sub nomine communitatis legatum relictum sit, scilicet tali Capitulo, & Ecclesiae diuina celebrantur tunc consuetudine praescribi potest, vt non solum interessentibus officium, sed etiam inter eos, qui absunt, diuidantur. Quia non est talis diuisio contraria intentioni reatorum. Sic aliis relatis. Moneta, 2. p. de distribut. quest. 2. num. 22. & 24. Bonacin. disp. 2. de hor. can. quest. 5. punct. 6. n. 8.

§. XIII.

An absens à choro distributiones lucretis: Si alij Canonici quibus distributiones absentium competunt, tibi donent, remittant, vel transigant.

1. Quid sit donatio, remissio, & transactio.
2. Si tibi donentur distributiones ab illis Canonici, qui illas possident, poteris licite tenere, dummodo sint data omnino liberaliter.
3. Quid si Capitulum, antequam diuidantur distributiones, tibi donet: credo inualidè donare.
4. Si Canonici distributiones sibi applicandas tibi remittant, inualida est remissio.
5. Probat supradicta intelligi de remissione de distributionum acquirendam, non acquirarum.
6. Probabilius est de omnibus in. l. i. g. i.
7. Licite est transactio de distributionibus sub dubio debitis.

1. Donatio illorum est, quae in tua sunt potestate, & dominio. Remissio illorum, quae tibi debentur, & ad quae habenda ius habes. Transactio est compositio super debito dubio, & incerto. Transis enim & recedis ab actione exigendi debitum integre, eo quod tibi pars aliqua soluat. Collusio est mutua debitorum remissio, seu donatio. His positis.

2. Dico primò. Si tibi donentur distributiones amissa ab his Canonici, qui illas possident, poteris illas licite & valide retinere. Quia Concilium non prohibuit donationem propriam, sed remissionem, vel collusionem. Ita Moneta, de distributionibus 3. p. q. 5. num. 6. Nauar. de orat. miscell. 59. num. 4. & consilio 5. de cler. non resident. Suarez, tom. 2. de relig. lib. 4. c. 30. num. 17. Bonacin. disp. 2. de hor. can. quest. 5. p. 7. §. 2. Hoc tamen intelligendum est, dummodo sint data omnino liberaliter: alias non est vera donatio. Quare si ex aliqua conuentione, vel recum vel cum Capitulo celebrata concedantur, vt potest contingere; si Capitulum tradat tuas amissas distributiones interessentibus, ea conditione, vt ipsi eas tibi reddant, vel tibi tradat, & tu interessentibus concedas ea conditione, vt ipsi tibi restituant, nulla est tunc donatio, neque acceptas distributiones retinere potes. Quia ex iusta, & iniqua obligatione imposita illas accipis. Sic Nauar. Moneta, & Bonac. supra.

Norantet dixi, si tibi donentur distributiones amissa, ab iis Canonici, qui illas possident. Nam ante possessionem non habent, quid donent nisi ius ad illas habendas; cuius donatio est proprie distributionum remissio, quae à Concilio prohibetur. Illas autem possident, eo ipso, quo sint distributae à Capitulo, & interessentibus assignatae, esto apud thesaurarium remaneant. Quia tunc remanent apud ipsum non tam nomine Capituli, quam nomine singulorum Canonicorum.

3. Sed quid si Capitulum antequam diuidantur distributiones, mandet tibi amissas donare? Poteris illas accipere? Ratio difficultatis est. Quia in Concilio sola remissio, non donatio videtur prohibita: Sed haec non est proprie remissio, sed donatio, quia est rerum, quae à Capitulo possidentur. Ergo.

E Nihilom

Nihilominus credo invalidam esse talem donationem, Quia Capitulum non est Dominus talium bonorum, sed administrator, & dispensator: cum autem administratori necessarium sit iuxta voluntatem Domini rem administrare, aliàs nulla est administratio, Capitulo convenit iuxta sacros Canones distributiones concedere: Hæ igitur solum interessibus debentur, & absentibus denegantur. Ergo non potest Capitulum aliter disponere, neque eius dispositio valida erit. Et ita expressè declaravit sacra Congregatio; prout refert Garzia, 3. p. de benef. c. 2. num. 431. his verbis: *Non licet Capitulo aliquo pretextu distributiones donare, relinquere, aut quavis collusione remittere alicui, qui vel de servitio Ecclesie abfuerit, vel alio quavis modo distributiones legitime debeat amittere. Nec fas sit cuiquam eas accipere, si acceperit suas non faciat, sed restituere cogatur illi, cui restituendas fabrica Ecclesie, quatenus indigeat, aut alteri pio loco arbitrio Episcopi.*

4. Dico secundo, si Canonici tuas distributiones amissas, & sibi applicandas tibi remittant, illicita, & invalida est talis remissio, neque ex illa obtineri distributiones potes. Sic docet Garzia, *suprà*, Bonacina *dispur. 2. quest. 5. part. 7. §. 1.* Quod sit illicita talis remissio, constat manifestè ex *Trident. sess. 24. c. 12. de Reformat.* ubi prohibetur quælibet in hac parte seu remissio, seu collatio. Quod sit invalida, ex eodem decreto colligitur: excludit enim collusionem, & remissionem harum distributionum verbo ablativo, quod importat formam, & ita declaravit sacra Congregatio, nuper adducta.

Ex quo sit te non posse, sic acceptas distributiones retinere: quia solum ex remissione illas retinere poteris, quæ tamen nulla est.

5. Solum est dubium: An supradicta procedant, non solum in distributionibus amittendis, sed etiam in iam amissis, ita ut non solum invalida sit remissio, quam Canonici facerent de distributionibus, quas ob absentiam amittere posses, sed etiam de distributionibus iam amissis. Plures Doctores sentiunt solum in supradicto decreto Tridentini prohiberi remissionem, & collusionem distributionum amittendarum, non illarum quæ iam sunt amissa. Sic Manuel Rodriguez, *Sum. 1. p. Sum. cap. 36. casu 41.* Sandobal, *de offic. Ecclesiast. 6. p. c. 17.* & alij, quorum opinionem probabilem reputat Moneta, 3. p. *quest. 5. n. 9.* Naldus, *verb. distributiones, num. 3.* & Bonacina, *dispur. 2. quest. 5. p. 7. §. 1. in fine*, censet probabilissimam. Ratio esse potest. Quia hoc decretum est nimis rigorosum, cum prius Canonici potestate cedendi iuri proprio, & annullat actum alioquin validum. Ergo strictè interpretandum est. Ergo de sola remissione, & collusionem distributionum amittendarum sufficit explicare: si quidem hæc sola remissio est, quæ obstat diuino cultui, & ansam præbet diuinis non interessendi: non autem illa, quæ de distributionibus amissis fit; Quia hæc cum iam supponat abfuisse, non incitat ad absentiam.

6. Nihilominus tenenda est, tanquam probabilior contraria sententia, scilicet non solum de remissione antecedenti amissionem distributionum, sed de subsequenti intelligendum esse. Sic Bonacina, *suprà*, & Garzia, 3. p. *cap. 2. n. 431.* Barbof, *de prest. Episc. 3. p. alleg. 53. num. 140.* & Menochius, *lib. 2. casu 429. num. 10.* & alij apud ipsos, qui testantur sæpè sic esse decitum à sacra Congregatione. Ratio est. Quia excludit Concilium quamlibet remissionem, aut collusionem. Ergo non excludit tantum remissionem amittendarum distributionum, sed etiam amissionum. Aliàs non esset verum dicere Concilium excludere quamcumque remissionem, si aliqua remissio excluda non remaneret. Item si verba Concilij ponderentur potius de remissione subsequenti amissionem distributionum, quam antecedenti loquitur. Inquit enim Concilium, *Distributiones, qui statio horis interfuerint recipiant, reliqui quavis collusionem, aut remissione exclusâ huius careant.* Sed distributiones quæ recipiuntur, sunt quæ interessenti presentem correspondent, non futuræ. Ergo his debent carere absentes etiam remittantur.

Neque obstat hoc decretum rigidum esse comparatione beneficiorum, quominus secundum proprietatem verborum explicari debeat. At secundum proprietatem verborum de quavis remissione loquitur: non solum remissionem distributionum amittendarum, sed etiam amissionem comprehendit. Adde hoc decretum respectu Ecclesie fauorabile esse: quia fouet diuinum cultum, & arcet Canonicos ab absentia diuorum officiorum scientes se amittere distributiones sine spe remissionis. Quod tamen non procederet, si scirent posse à Canonicis licite, & valide sibi remitti.

7. Dico tertio. Quilibet potest super distributiones sub dubio sibi debitas transigere. Quia nulli talis transactio est prohibita, est enim utilis ad vitandas lites, pacemque seruandam. Quod non solum habet verum in transactione super distributiones iam acquisitas, sed etiam in transactione super distributiones à te acquirendas, non à successoribus. Potes enim conuenire cum aliquo de cessione distributionum à te acquirendarum, sub certa summa tibi concedenda. Quia nulli talis contractus videtur prohibitus. Neque in eo est aliqua labe, seu species simoniæ, cum non vendatur quid spirituale, neque spirituali annexum, sed temporale. Bonacina, *dispur. 1. quest. 5. part. 7. §. 3.* Non tamen potes contrahere super distributiones acquirendas à successore: quia nullum super illis ius habes, ac proinde absque facultate superioris successorem grauare non potes. *de catero. Venienti, de Transactionibus, & docent omnes.*

Dixi, *Sub dubio tibi debitas.* Nam in distributionibus, quæ tibi certo sunt debite, non intrat transactio, sed amicabile compositio, seu remissio, quæ, si fiat Capitulo, licita est; si fiat Canonicis choro absentibus, omnino prohibita, ex *Trident. sess. 24. cap. 12.*

